

Gorenjski Glas

TOREK, 16. JANUARJA 2024

LETO LXXVII, ŠT. 5, CENA 2,50 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Zdravniki včeraj nadaljevali stavko

Zdravniki in zobozdravniki so na poziv sindikata Fides včeraj ob sedmih zjutraj nadaljevali stavko, ki se je minuli torek začela z opozorilno stavko. Včeraj naj bi se nadaljevala tudi pogajanja z vlado.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Kranj, Jesenice

»Te stavke si ne želimo. Stavka je skrajni ukrep, za katerega nosi odgovornost vlada, ki ni uresničila podpisanih in na vladi potrjenih zavez. Iz zadnjega vladnega predloga je jasno, da ne vodi k ustanovitvi zdravstvenega stebra, k čemur se je vlada zavezala že oktobra predlani,« so pred začetkom stavke sporočili iz Fidesa in poudarili, da je vladno sprenevedanje v škodo bolnikom. »Ta vodi v še hitrejšo razgradnjo javnega zdravstva. V interesu vseh je, da se ustavijo odhodi zaposlenih iz

javnega zdravstva. Ustavna dolžnost države pa je, da zagotovi varne in ustrezne delovne pogoje za pravočasno in strokovno obravnavo bolnikov. Tega sedaj ne počne.«

Kot so še povedali v Fidesu, bodo stavkali do preklica skladno z zakonsko predpisanim stavkovnim minimumom delovnega procesa, prepričani so tudi, da se bo stavke udeležilo veliko zdravnikov in da jih bodo podprli tudi drugi zaposleni v zdravstvu. »Sodržavljane prosimo za razumevanje, saj se zavzemamo za dostopno in kakovostno javno zdravstvo.«

Nasprotno pa so na vladi prepričani, da so z začetkom ločenih pogajanj s sindikatom Fides spoštovali podpisane zaveze iz stavkovnega sporazuma, podpisanega januarja 2023. »Naša osrednja skrb so pacienti, saj si želimo, da pridejo do zdravnika, ko ga potrebujejo.« Odločitev Fidesa, da stavko nadaljujejo, na vladi toliko težje razumejo, saj je, kot so poudarili, vladna pogajalska skupina naredila vse, da bi stavko preprečila.

V Splošni bolnišnici Jesenice včeraj sicer sprememb v organizaciji dela ni bilo.

▶ 4. stran

Gorenjske službe nujne medicinske pomoči včeraj še niso imele dodatnega pritiska zaradi stavke, a vprašanje je, kaj bi bilo, če bi se stavka zdravnikov zaostila. / Foto: Nik Bertonec

Nepričakovana preizkušnja v jami

Začetek januarja je zaznamovala ena najboljšežnejših reševalnih akcij iz jame pri nas. Zaradi visokega vodostaja je namreč v Križni jami v občini Cerknica ostalo ujetih pet oseb. Med njimi sta bila dva jamska vodnika in trije Kranjčani, partnerja Ajda in Tomaž ter Ajdina hčerka Ana.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Namesto sedemurnega obiska, kolikor običajno poteka ogled vodnega dela Križne jame vse do Kristalne gore, je peterica v njej preživela 55 ur. Tomaž se je nekoč aktivno udeleževal kot jamar in potapljač, Ani in Ajdi pa globine podzemlja niso blizu. Pa vendar so Ajdo prepričale čudovite fotografije te edinstvene vodne jame, ki velja za varno in neokrnjeno. Vanjo so se podali prvič, za ogled pa so se zaradi dolge čakalne liste prijavi že leta 2022.

▶ 3. stran

Kranjčani Ana, Ajda in Tomaž so hvaležni vsem, ki so sodelovali pri njihovem reševanju iz Križne jame. / Foto: Tina Dokl

V Dražgošah poziv k miru

Pred spomenikom in na okoliških bregovih je veliko ljudi počastilo spomin na padle partizane in pobite domačine.

/ Foto: Tina Dokl

▶ 2. stran

Priloga: **LOČANKA**
zdravje & lepota

GORENJSKA

Namesto hiše bo manjši park

Ena od hiš v zgornjem delu stare Kroke je v tako slabem stanju, da jo je zaradi varnosti treba podreti. Stavba je v lasti občine, ki bo na njenem mestu uredila prostor za oddih in informacijsko točko.

5

GORENJSKA

Oda ljudem, ki so gradili podjetje

Ob tristoletnici kamnoseštva na Hotavljah so v podjetju Marmor Hotavlje konec lanskega leta izdali monografijo z naslovom 300+, s katero bralca popeljejo v svet umetniških del iz kamna in marmorja.

8

RAZVEDRILO

Ko se Bohinjci družijo ...

Konec lanskega leta so bohinjski gostinci v hotelu Bohinj organizirali prijeten kulinarčni dogodek. Njegov namen je bil povezovanje gostincev, tistih, ki oddajajo apartmaje, hotelirjev ...

17

ZANIMIVOSTI

Pristen okus Poljanske doline

Z namenom oživiljanja tradicionalne lokalne kulinarike so v Zavodu Poljanska dolina v sodelovanju z Občino Gorenja vas - Poljane pripravili mesec drobnjakovih strukturjev v juhi oziroma »na žup«.

24

VREME

Danes bo prevladovalo sončno vreme. Ponoči se bo pooblačilo in jutri bodo možne občasne padavine. V četrtek bo oblačno.

-3/6 °C

jutri: oblačno s padavinami

KOTICEK ZA NAROČNIKE

Zmešnjava iz kovčka za najmlajše

V Kulturnem centru Tržič bo v soboto, 20. januarja, ob 11. uri, na sporedu tretja predstava Tržiškega gledališkega abonmajčka. Malčke bo v predstavi Zmešnjava iz kovčka zabavala standup komičarka, dramska pedagoginja, lutkarica in ventrilokvistka Lucija Čirovič, sicer tudi soustanoviteljica otroškega Gledališča iz desnega žepka. Medtem ko bo poskušala predstaviti najbolj strašno, divjo in nevarno osebo, bodo iz kovčka prihajale same nepovabljene ali napačne osebe. Bolje rečeno – živali. Zato se bo ukvarjala s prav posebnimi vprašanji: Kje se skriva lev? Ali žabice pojejo? Kaj tukaj sploh počne petelin? Odgovori čakajo prav v tej prvi slovenski ventrilokvistični predstavi, namenjeni otrokom od tretjega leta starosti dalje.

Izžrebanemu naročniku Gorenjskega glasa, ki bo pravilno odgovoril na nagradno vprašanje, bomo podarili dve vstopnici za ogled predstave. Nagradno vprašanje: Kako še lahko rečemo ventrilokvizmu? Odgovore pošljite do četrтка, 18. januarja, na koticek@g-glas.si.

Liveplay – Coldplay tribute

Liveplay je skupina, ki uprizori najboljšo možno verzijo nepozabnih koncertov skupine Coldplay. Na turneji z več kot tristo koncerti nastopa po celi Evropi. Poleg popolne zvestobe izvirnim zvokom in vlogam skupine Coldplay njihov nastop bogatijo video projekcije in grafike, izvirna oblačila in scenografija, enaki inštrumenti v barvah in okrasih ter posodobljen repertoar. Koncert skupine Liveplay si lahko ogledate v soboto, 20. januarja, v Orto baru v Ljubljani.

Enemu naročniku Gorenjskega glasa bomo podelili dve vstopnici. Za sodelovanje v žrebanju odgovorite na vprašanje: Iz katerega mesta prihaja skupina Coldplay? Odgovore s svojimi podatki pošljite do četrтка, 18. januarja, na koticek@g-glas.si.

Nagrajenci

V nagradni igri, ki je bila objavljena 9. januarja 2024, prejme dve vstopnici za ogled predstave Vse zastonj, vse zastonj!, ki bo 19. januarja v Kulturnem domu Sv. Duh, **Marjan Hanžič** iz Šenčurja. Na zdravje rečemo, kadar nazdravljamo ali kadar kdo kihne, srečo pri žrebu v nagradni igri, objavljeni v petek, 12. januarja, pa sta imela **Magda in Boštjan Košir** iz Škofje Loke. Nagrajencem čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **MARIJA ZIHERL** iz Škofje Loke.

V Dražgošah poziv k miru

Evropski poslanec Matjaž Nemeč je na nedeljski slovesnosti v Dražgošah spomnil na pogum partizanov in na tragedijo vaščanov in vasi ter obsodil naraščajoče nasilje in nestrpnost doma in v svetu.

JOŽE KOŠNJEK

Dražgoše – Množica ljudi je v nedeljo obiskala Dražgoše in se udeležila opoldanske spominske svečanosti pri spomeniku, ki je postavljen v spomin na boj Cankarjevega bataljona z Nemci januarja leta 1942 ter na poboj 41 domačinov in uničenje vasi. To je bila že 67. spominska prireditev z naslovom Po stezah partizanske Jelovice.

Tudi letos so prihajali obiskovalci peš po krajših ali daljših poteh, z osebnimi vozili in avtobusi. Med njimi so bili predsednik državnega sveta Marko Lotrič, prvi predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, nekateri ministri in poslanci, predstavniki občin in organizacij. H kostnici pod spomenikom so položili vence, med njimi tudi venec predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar. Moto prireditve je bil Od upora in boja do svobode.

Slavnostni govornik je bil evropski poslanec Matjaž Nemeč. V svojem nagovoru je izrekel spoštovanje partizanom Cankarjevega

Slavnostni govornik evropski poslanec Matjaž Nemeč

/ Foto: Tina Dokl

V jasni in precej temni noči s sobote na nedeljo je okrog dvesto pohodnic in pohodnikov krenilo na dva najzahtevnejša in najdaljša pohoda. Jože Stanonik (Planinsko društvo Škofja Loka) je povedal, da je na 45. Pot Cankarjevega bataljona z Valterskega vrha v Dražgoše krenilo 121 pohodnikov. Pot od Železnikov čez Ratitovec v Dražgoše je srečno prehodilo 98 pohodnikov: 33 žensk in 65 moških. Najmlajši pohodnik je bil star 20, najstarejši pa 78 let, je povedal Rafko Kavčič iz Planinskega društva Železniki.

H kostnici pod spomenikom so številne delegacije položile vence, med njimi tudi delegacija krajevnih organizacij iz krajevnih skupnosti Dražgoše - Rudno. / Foto: Tina Dokl

Konjeniki so izkoristili sončen in prijeten zimski dan za obisk Dražgoš. / Foto: Tina Dokl

Nedeljske slovesnosti so se udeležili tudi (od leve): predsednik državnega sveta Marko Lotrič, predsednik organizacijskega odbora dražgoških prireditev generalmajor Ladislav Lipič, zunanja ministrica Tanja Fajon, minister za kohezijo in regionalni razvoj Aleksander Jevšek in (skrajno desno) 93-letni partizan in pilot Albin Pibernik, rojen na Jesenicah. / Foto: Tina Dokl

bataljona in pobitim domačinom. Dražgoška bitka predstavlja vrh upora na Gorenjskem in eno od najpomembnejših uporniških dejanj v tistem času na ozemljih, ki so jih zasedli Nemci, je dejal. Obsodil je načrte, ki jih imajo evropski neonacisti in neofašisti. Takim dejanjem se mora Evropa upreti.

»Svet je danes poln nestrpnosti, sovražnosti in konfliktov«, dejal. »Tako Palestinci kot Izraelci imajo pravico do življenja v miru, na svoji zemlji, v spoštovanju in sobivanju. Nihče pa ne more zanikati pravice palestinskega naroda do samoodločbe, kot nihče ni mogel zanikati naše pravice nam.« Slovenija se mora pridružiti tožbi Južnoafriške republike proti Izraelu, ker je vojna v Gazi genocid.

Govornik se je zavzel za spoštovanje pravne države. To ni izbira, ampak dolžnost. Je prvo merilo, na katerem demokracija pade ali se krepi, je poudaril. Vprašati se moramo, kakšen svet zapuščamo mladim. Ali svet, v katerem pravila narekujejo podivjani kapitalizem

Nepričakovana preizkušnja v jami

1. stran

Skupina se je na komercialni ogled Križne jame odpravila v soboto zjutraj. Po štirih urah, ko so se vračali s Kristalne gore proti vodnemu predelu, so opazili, da se je vodostaj nenavadno hitro dvignil. »Ob vstopu v jamo razmere niso bile vprašljive niti niso nakazovale kakršnih koli zapletov. Zgodil se je edinstven primer, ko je voda narasla bistveno prej kot običajno, ko se steče z enodnevnim zamikom. Nesreča zato nikakor ni posledica človeškega dejavnika, temveč nam je narava znova dokazala, da je nepredvidljiva,« je zatrdil Tomaž. Poudaril je, da so jamskemu vodniku Gašperju Modicu, ki je tudi predsednik Društva ljubiteljev Križne jame, popolnoma zaupali. »Jamo pozna do potankosti, bil je izredno strokoven in preudaren,« je dodala Ajda.

Ko so ozavestili, da jame ne morejo zapustiti, so se namestili na Križni gori, kjer je bil eden od zabojev z osnovnimi potrebščinami, z izjemo hrane. Njihov izhod iz jame je bil predviden okoli 15. ure, a ker jih do tedaj ni bilo, se je dežurni iz društva spustil v jamo in ugotovil, da je voda narasla. Ob 17. uri je sprožil reševalno akcijo, ki je potekala vse do ponedeljkovega poznega popoldneva. Jamski potapljači so se s težavo do njih prebili že v prvi noči in jih oskrbeli z najnujnejšim. Drugič so do njih prišli v nedeljo zvečer, ob tretjem prihodu je stekla evakuacija. »Ob vsakokratnem obisku potapljačev se nam je pulz dvignil na maksimum, saj so nam prinašali upanje, da bomo iz jame lahko tedaj odšli,« je povedala Ajda.

Bilo je le vprašanje časa

Izkušnja čakanja približno 150 metrov pod površjem in 2.400 metrov od vhoda v jamo pri osmih stopinjah Celzija je vsak doživljal na svoj način. Bili pa so si enotni v veri, da se bodo prej ali slej rešili. »Bilo je le

Pri reševanju peterice, ki je bila v Križni jami ujeta 55 ur, je sodelovalo skoraj sto posameznikov. / Foto: arhiv Jamske reševalne službe

vprašanje časa. Dopusčali smo tudi možnost, da bomo ujeti več dni,« je dejal Tomaž, ki mu je bilo nepričakovano večdnevno doživljanje jamskega sveta najmanj naporno. »Ker sem bil nekoč jamar, sem vedel, kaj lahko pričakujem. Zavedal sem se, da bo voda sčasoma upadla in nam odprla izhod na površje oziroma da bodo reševalne službe, ki so pri nas zelo učinkovite in dobro or-

»Do Kristalne gore se letno poda le sto ljudi, saj si prizadevajo ohraniti njeno nedotaknjeno lepoto in omogočiti naravno regeneracijo,« je pojasnila Ajda.

ganizirane, storile vse, kar je v njihovi moči, da nam pomagajo. In res so.«

Razmere v jami niso bile preproste in vsakdanje. »Bili smo odrezani od sveta. Pet ljudi na omejenem prostoru. Spali smo malo, naveličani sedenja na neudobnih tleh smo se občasno sprehodili in malo potelovali. Osebno higieno smo morali zanemariti, znajti smo se morali tudi glede osnovnih potreb, kot je izločanje. Ni bilo preprosto, pa vendar smo imeli srečo, da smo bili skupaj ljudje, ki nismo delali panike ali dramtizirali,« je povedala Ajda in nadaljevala: »Navsezadnje nismo bili izpostavljeni neposredni nevarnosti, nismo bili

življenjsko ogroženi, poškodovani ali pretirano prestrašeni. Ponudila se nam je priložnost, da se поблиže spoznamo z jamskima vodnikoma in da nekaj časa preživimo v miru in tišini.«

Zanjo je bila zato ta izkušnja tudi neke vrste duhovna regeneracija. »Česa podobnega namreč ne doživim vsak dan. Dobra dva dni brez telefona, svet se je globoko pod zemljo ustavil. Se-

veda si nihče ne želi ostati ujet v jami, a skušala sem sprejeti situacijo in iz nje potegniti najboljše. Me je pa ob tem skrbelo tudi za moja dva mačka, ki sta bila sama v stanovanju brez oskrbe.«

Vse prej kot prijetna izkušnja

Za najmlajšo Ano pa je bil dogodek vse prej kot prijeten. »Res je, da smo vsi na neki način dobro prenesli nezgodo. V tistih trenutkih smo tudi vsi mislili le na najboljše, ob tem pa se nismo vprašali, kaj zares čutimo. Meni je bilo grozno,« se je spominjala Ana. Kot je dejala, se je počutila utesnjeno, bila je brez apetita. »Stres mi je povzročal

bolečine v trebuhu. Čas se je vrtel zelo počasi. Nismo vedeli, koliko časa bomo ujeti v jami. Obstali smo v negotovosti, jaz pa sem si želela le iti domov,« je občutke, ki jih še vedno predeluje, opisala Ana. Kaj se je pravzaprav zgodilo, zakaj ravno njim, se sprašuje še danes. »Ko vidimo nekoga nasmeganega po taki izkušnji, verjetno pomislimo, da je z njim že vse v redu, a se lahko za nasmehom skriva marsikaj. Zame je bila ta izkušnja izredno travmatična.«

Hvaležni vsem, ki so pomagali

Kot so povedali, je pri njihovem reševanju sodelovalo skoraj sto ljudi, od jamarjev, jamskih potapljačev do gasilcev, policistov, zdravstvenih delavcev in pripadnikov Civilne zaščite. »Zahvaljujoč njihovi predanosti, srčnosti in strokovnosti smo spet ugledali dnevno svetlobo. Večina teh ljudi to delo opravlja prostovoljno, zato smo res vsakemu posebej neizmerno hvaležni,« je zahvalo v imenu vseh treh izrazila Ajda. Ob tem je opomnila, da se nesreče lahko zgodijo kjer koli in jame niso izjema, a zagotovo tudi pravilo ne. »Zato naj vas naša prigoda ne odvrne od obiska jam, saj so resnično posebne in vredne ogleda, le dobro se moramo pripraviti in ustrezno opremiti. Zavedati pa se moramo, da ima narava neizmerno moč, predvsem je vse bolj nepredvidljiva,« je dodala.

Na vprašanje, ali se name ravajo še kdaj podati v jame, so bili odgovori raznoliki. Ana je dejala: »Jaz zagotovo še dolgo ne ali sploh nikoli več.« Ajda bi nekoč še enkrat obiskala Križno jamo, vendar je v šali dodala: »A tokrat morda brez 'vikend paketa'.« Tomažu pa nezgoda ni vzela naklonjenosti do jam, zato se bo brez pomislekov vanje še vračal.

Ana, Ajda in Tomaž so z nami delili izkušnjo čakanja približno 150 metrov pod površjem in 2400 metrov od vhoda v jamo pri osmih stopinjah Celzija. / Foto: Tina Dokl

K

KOMENTAR
SUZANA P. KOVAČIČ

Na plečih pacientov

Do zadnjega sem neko upala in pričakovala, da nadaljevanja Fidesove stavke zdravnikov in zobozdravnikov, ki se je začela včeraj, ne bo. Stavka se, sploh če se zaostri, odvija na plečih pacientov in vsaj zase lahko povem, da v obstoječih okoliščinah nisem nikogaršnji zaveznik: ne Fidesa in ne vlade. Pri uspešni mediaciji vsak malo popusti, mar ne?

Pred dnevi sem na sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Fides naslovila vprašanje, koliko članov imajo. Odgovora nisem dobila. Stavke se sicer sme udeležiti vsak zdravnik in zobozdravnik v Sloveniji, ne glede na to, ali svojo namero sporoči vnaprej ali ne. Koliko zdravnikov bo dejansko stavkalo, pa tudi v Fidesu vnaprej niso mogli napovedati.

Stavko podpirata Zdravniška zbornica Slovenije in sindikat zdravnikov družinske medicine Praktik.um, kjer sicer menijo, da se Fidesove zahteve ne posvečajo glavnim težavam. V Praktik.umu so zato oblikovali svoje zahteve, med drugim povišanje plač nezdravniškemu kadru in administrativne razbremenitve. V Srebrni niti, združenju za dostojno starost, stavke zdravnikov ne podpirajo in pozivajo k dostojnemu in dostopnemu zdravstvenemu varstvu.

»Smo za pogajalsko mizo, zato je stavka nepotrebna,« je bilo konec minulega tedna sporočilo sindikata zdravstva in

socialnega varstva. »V zdravstvu so pogoji za delo alarmantni, čemur pa se Fides ne posveča; mislim, da je to ključno,« je za Televizijo Slovenija poudarila predsednica Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije Irena Ilešič Čujovič, ki je opozorila tudi na položaj drugih zdravstvenih delavcev in prav tako ne izključuje stavke. »Če bomo ocenili, da so objube prazne, se bomo tudi mi začeli pripravljati na zaostrovanje.«

Sindikati javnega sektorja so skušali svoje zahteve že večkrat uveljaviti s stavko, a največ je bilo do zdaj v Sloveniji prav zdravniških stavk. Vlada je sicer minulo nedeljo Fides ponovno pozvala, naj zaustavi stavkovne aktivnosti ter nadaljuje pogajanja. V Fidesu so prepričani, da se vlada spreneveda. Kakšnih večjih sprememb v včerajšnjem delu stavkajočih, vsaj v gorenjskih javnih zdravstvenih ustanovah, ni bilo. Ponekod stavka ni vplivala na delovne procese. Si niti ne predstavljam vsega prenaročanja in še daljših čakalnih vrst. A kaj bo, če se stavka zaostri? Upam, da je danes kaj boljši dan in da so s pogajanja, ki so se nadaljevala včeraj, zblížali stališča. Vsega, kar se dogaja za zaprtimi vrati, pa verjetno tako ne (iz) vemo. Konec koncev kratko potegnemo pacienti, plačniki in uporabniki javnega zdravstvenega sistema. Nas mora res še bolj skrbeti?

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosa, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Nika Toporiš, Ana Volčjak Aleksič
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Zagotovljena vdovska pokojnina

Ta se odmeri vdovi ali vdovcu, ki ima poleg pravice do vdovske pokojnine še pravice do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine.

ANA ŠUBIČ

Ljubljana – Po noveli Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je stopila v veljavo ob koncu lanskega leta, se bo nekaterim vdovam in vdovcem, ki so oziroma bodo upravičeni do lastne, kot tudi vdovske pokojnine, priznala zagotovljena vdovska pokojnina. Ta se odmeri vdovi ali vdovcu, ki ima poleg pravice do vdovske pokojnine še pravice do starostne, predčasne ali invalidske pokojnine. »Vdovam oz. vdovcem, ki izpolnjujejo pogoje, se zagotavlja pokojnina v višini seštevka njihove starostne, predčasne ali invalidske pokojnine ter osnove za odmero vdovske pokojnine, a največ do višine zagotovljene pokojnine. Ta od 1. januarja 2024 dalje,

ob upoštevanju delne redne uskladitve v januarju 2024 v višini 8,2 odstotka, znaša 744,15 evra na mesec,« so sporočili z Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Vdove in vdovci, ki bodo upravičeni do zagotovljene vdovske pokojnine in že prejemale vdovsko pokojnino ali poleg lastne pokojnine tudi del vdovske pokojnine, morajo do konca letošnjega leta na zavod vložiti posebno vlogo. Tega pa ni treba storiti tistim, ki bodo zahtevo za pridobitev pravice do vdovske pokojnine ali dela vdovske pokojnine šele vložili oz. zavod do 1. januarja letos o njihovi zahtevi še ni odločil. Zavod bo namreč ob odločanju po uradni dolžnosti preverjal tudi upravičenost do izplačila zagotovljene vdovske pokojnine.

Pocenitev naftnih derivatov

Kranj – Regulirane cene naftnih derivatov so se opolnoči znižale. Na servisih zunaj avtocest neosvinčeni 95-oktanski bencin po novem stane 1,381 evra za liter, dizel pa 1,415 evra za liter. Pocenilo se je tudi kurilno olje, in sicer na 1,065 evra za liter.

Zdravniki včeraj nadaljevali stavko

◀ 1. stran

V jeseniški bolnišnici so za včeraj napovedane obravnave, tako ambulantne kot hospitalne, potekale po predvidenem načrtu. Za naslednje dni, če stavka ne bo preklicana oziroma se bo še zaostрила, pa čakajo navodila sindikata Fides.

Pacienti bodo pravočasno obveščeni

Če bo v času zdravniške stavke prišlo do odpovedi termina obravnave na Kliniki

Golnik, bo paciente tamkajšnja Služba za naročanje o tem pravočasno obvestila in jim določila nov termin obravnave. »Če vas naše osebe o odpovedi termina ne bo obvestilo, pridite na pregled na določeni datum,« so poudarili. Sicer bo delo na Kliniki Golnik do preklica stavke zdravniškega sindikata Fides potekalo v skladu z zakonsko določenimi pravili za delo v času stavke. »Ambulantno bomo pregledali vse bolnike, starejše od 65 let, ki so na ta dan naročeni.

Za onkološke bolnike bodo zagotovljene vse potrebne storitve. Pregledani bodo vsi bolniki, ki potrebujejo urgentno obravnavo. V primeru odpovedi zdravniške stavke pa naj bolniki upoštevajo prvotni termin obravnave.«

Iz Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj so včeraj sporočili, da delo pri njih poteka v skladu s stavkovnimi navodili Fidesa, če pa bi prišlo do odpovedi kakšnega posega, bodo pacientke o tem pravočasno obveščene.

Iz psihiatrične bolnišnice Begunje nam do zaključka včerajšnje redakcije niso odgovorili.

V zdravstvenih domovih večinoma delali normalno

Včeraj dopoldne stavka zdravnikov in zobozdravnikov (še) ni vplivala na delovne procese v ambulantah Zdravstvenega doma (ZD) Jesenice. Delo je normalno potekalo tudi v tržiškem in škofjeloškem zdravstvenem domu, zgodaj popoldne, po zaključku časopisne redakcije, pa so imeli sestanek, kako bodo delali v primeru zaostritve stavke.

Iz ZD Kranj so v včerajšnjem sporočilu navedli, da je delo v času stavke organizirano enako kot ob opozorilni stavki minuli torek. Skladno z zakonsko določenimi pravili morajo namreč javne zdravstvene ustanove izvajati vse nujne storitve in vse zdravstvene storitve za otroke do 18. leta starosti, starejše od 65 let, vse storitve v zvezi z nosečnostjo in porodom ter vse ukrepe za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni. V ZD Kranj bodo po potrebi stavko zaostri, o čemer bodo njihovi uporabniki tudi obveščeni.

Prazne čakalnice bi po optimističnem scenariju lahko pomenile več zdravja med ljudmi, a žal v tem primeru pomenijo, da se lahko stavka zdravnikov in zobozdravnikov še zaostri.

/ Foto: Tina Dokl

Novi zakon ne prepoveduje ogrevanja na plin in drva

Očitke, da novi energetski zakon prepoveduje ogrevanje na plin in drva, na ministrstvu zavračajo, češ da gre za zavajanje javnosti.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Vlada je v začetku decembra sprejela predlog novega energetskega zakona. Kompleksen in obsežen predlog, ki zajema deset poglavij in 188 členov, naj bi celovito prenovil trenutno veljavni zakon ter prilagodil obstoječi pravni okvir na področju energetike in izzive zelenega prehoda.

na zemeljski plin ali utekočinjeni naftni plin v novih stanovanjskih stavbah ter v strnjjenih naseljih prepoveduje projektiranje in vgradnjo kurilnih naprav na trdna in tekoča goriva.

Očitke na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo ostro zavračajo, češ da gre za zavajanje javnosti in da predlog nikakor ne vsebuje prepovedi ogrevanja na

omrežij in ne omejuje prodaje plina tistim, ki ga uporabljajo,« pravijo na ministrstvu, kjer odgovarjajo tudi na nekatere druge očitke.

Kot so podrobneje pojasnili, bo ogrevanje na plin še vedno dovoljeno in da omejitve veljajo »zgolj za nove stanovanjske stavbe, ki morajo biti že v osnovi skoraj ničenergijske in s tem fosilnih goriv niti ne potrebujejo.«

Zemeljski plin bo prav tako še vedno dovoljen v stavbah, ki se ogrevajo iz obstoječega plinskega omrežja. Kot pojasnjujejo, bodo obstoječi uporabniki plina za ogrevanje tega še naprej uporabljali in koncesije »se bodo lahko podaljševale brez večjih ovir.«

Omejitev za lesno biomaso bo veljala »le, če se za to odloči občina, in le za nove ali prenovljene eno- ali dvostanovanjske stavbe v gosto naseljenih območjih, kjer je problematična kakovost zraka«. Obstoječih kurišč v strnjjenih naseljih se zakon ne dotika, so poudarili na ministrstvu. »Država

Omejitev za lesno biomaso bo veljala le, če se za to odloči občina, in le za nove ali prenovljene eno- ali dvostanovanjske stavbe v gosto naseljenih območjih, kjer je problematična kakovost zraka. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Očitke na ministrstvu za okolje, podnebje in energijo ostro zavračajo, češ da gre za zavajanje javnosti in da predlog nikakor ne vsebuje prepovedi ogrevanja na plin in drva.

Predlog, ki je v obravnavi v državnem zboru, pa je nalletel na precej kritičen odziv v delu javnosti. Prejšnji teden je tako NSi sklical nujno sejo parlamentarnega odbora za infrastrukturo, okolje in prostor z le eno točko: ustavimo norost zelenega prehoda. V stranki med drugim menijo, da vlada s predlogom želi prepovedati projektiranje in vgradnjo kotlov

plin in drva. »Energetski zakon na področju energetike ureja in odgovarja na izzive razogljčenja in ureja energetske vir predvsem za novogradnje, hkrati pa omogoča, da se uporabniki sami odločijo, za katerega izmed energetskih virov se bodo odločili. Zakon ne prepoveduje ogrevanja na zemeljski plin in lesno biomaso, prav tako tudi ne ukinja plinskih

še naprej spodbuja daljinsko ogrevanje na lesno biomaso, pa tudi uporabo biomase v individualnih kuriščih, če so izven strnjjenih naselij, saj je les kot domači obnovljivi vir energije strateškega pomena za Slovenijo. Še vedno bomo lahko uporabljali lesno biomaso tudi v strnjjenih naseljih kot sekundarni vir, npr.

za kuhanje, kamin ...« so še dodali.

Kot še pojasnjujejo, zeleni prehod povečuje našo energetske neodvisnosti in odpornosti ter zmanjšuje posledice podnebnih sprememb, saj se Slovenija zaradi geografskih značilnosti segreva dvakrat hitreje od svetovnega povprečja. Pri tem dodajajo, da Slovenija

vsako leto plača več kot tri milijarde evrov zgolj za nakup naftnih derivatov in zemeljskega plina. S postopnim omejevanjem fosilnih goriv zato država želi zmanjšati uvozne odvisnosti na področju oskrbe z energijo. Dodali pa so še, da gospodarstvo, ki se ne bo razogljčilo, v prihodnosti ne bo konkurenčno.

Namesto hiše bo manjši park

Ena od hiš v zgornjem delu stare Krope je v tako slabem stanju, da jo je zaradi varnosti treba podreti. Stavba je v lasti Občine Radovljica, ki bo na njenem mestu uredila prostor za oddih in informacijsko točko.

MARJANA AHAČIČ

Kropa – Prejšnji teden so v zgornjem delu stare Krope začeli rušiti eno od starih, propadajočih hiš. Gre objekt, ki je bil sicer kot stavbna dediščina Krope vpisan v register nepremične kulturne dediščine, a zaradi dotrajanosti ni bilo več mogoče ohranjati varovanih vrednot stavbe. Da je stavba nevarna in jo je zato treba porušiti, je ugotovila tudi gradbena inšpekcija, zato je občini z odločbo naložila rušenje nevarnega objekta. Zavod za varstvo kulturne dediščine pa je status stavbe spremenil v arhivsko varstvo, kar pomeni, da je hišo, ki je že postala nevarna za okolico, mogoče odstraniti.

Kot so pojasnili na radovljiški občinski upravi, so pripravili projekt ureditve ostalin objekta, v okviru katerega bodo ohranili osrednji del stavbe s kuriščem in klet, vključno z obokanim stropom. Na vzhodnem in zahodnem robu

Hišo bodo podrli, nekaj zidov pa ohranili, da si bodo obiskovalci Krope še vedno lahko predstavljali, kako so v kraju živeli nekoč.

bodo prečne stene odstranili do višine približno dva metra in pol, drugod bodo ohranjeni v višini tridesetih centimetrov.

Kljub prvotnim nameram, da bi na tem mestu

uredili parkirišče, bo po v skladu z zahtevami zavoda za varstvo kulturne dediščine po zdajšnjih načrtih na mestu, kjer je stala hiša, uredjen prostor z nekaj klopami. Služil bo kot informacijska

točka s panojem, na katerem bo predstavljen porušeni objekt, obiskovalcem pa bo prek internetne povezave omogočen tudi digitalni ogled hiše, kakršna je bila pred rušitvijo.

Dijaki ustvarili lutkovne igre

URŠKA PETERNEL

Jesenice – Dijaki tretjega letnika vzgojiteljske usmeritve na Srednji šoli Jesenice zadnja leta pri strokovnih predmetih pripravljajo kratke lutkovne igre. Pri tem si pomagajo s prepros-

Kot je povedal mentor, je do premiere potrebnih precej vaj, saj se morajo dijaki izuriti v hkratnem vodenju lutk in igranju vloge, dodatno pa »začinijo« predstavo še z glasbenimi vložki in zvočnimi efekti. Dijaki so se najprej predstavili

Dijaki pravljico napišejo, dramtizirajo ter uprizorijo. Sami izdelajo tudi lutke in kamišibaj oder. / Foto: arhiv šole

tim kamišibaj odrom, za katerega narišejo slike ozadja, ki se med igranjem spreminja. Poleg tega v sodelovanju z Mladinskim centrom Jesenice pod mentorstvom Marise Monti ustvarijo preproste lutke, ki ustrezajo pravljici. Pravljico sami napišejo, dramtizirajo ter uprizorijo pod mentorstvom učitelja Mirana Štampiharja.

na šoli drugim dijakom, zatem pa so gostovali v Občinski knjižnici Jesenice, kjer so se predstavili otrokom Vrta Jesenice. »Tako se dijaki urijo nastopanja v javnosti in pred otroki razvijajo praktične veščine,« je povedal Miran Štampihar in dodal, da bodo nekatere predstave objavili tudi na šolskem YouTube kanalu.

Župniki na sprejemu pri županu

Radovljiški župan Ciril Globočnik je tudi v začetku letošnjega leta na srečanje povabil župnike z območja radovljiške občine. Na tradicionalnem letnem srečanju so tako župan kot župniki izrazili zadovoljstvo nad dobrim sodelovanjem pri dejavnostih v dobro skupnosti.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – »Veseli me, da se občina zaveda, da je na njenem območju veliko cerkva in drugih spomenikov velike kulturno-zgodovinske vrednosti. Lepo in prav je, da občina pomaga pri finančno zahtevnih obnovah, veseli pa smo tudi, da je opaženo naše delo v skupno dobro,« je poudaril radovljiški župnik in dekan Andrej Župan.

Župnik iz Lesc Marko Avasenik, ki je po smrti tamkajšnjega dolgoletnega župnika Martina Kočevarja prevzel tudi vodenje Župnije Kamna Gorica, je povedal, da bodo v Lescah v letošnjem letu zaključili lani začeti projekt ogrevanja cerkve, v Kamni Gorici pa sta obnove potrebni strehi cerkve in župnišča. V Mošnjah so tamkajšnja cerkev, eno najstarejših pri nas, v zadnjih nekaj letih temeljito obnovili, nekaj dela jih še čaka, je povedal župnik Milan Kadunc, opozoril pa je, da je obnove potrebna streha cerkve

Župniki iz župnij radovljiške občine v pogovoru z županom Cirilom Globočnikom in njegovimi sodelavci / Foto: Marjana Ahačič

na bližnjem Spodnjem Otoku. V Begunjah pa se, kot je povedal tamkajšnji župnik Matjaž Ambrožič, še vedno spoprijemajo s posledicami poletne ujme, v kateri sta bila poplavljeni tako staro kot novo župnišče in spodjedeni temelji opornega zidu pod njim. Ambrožič je pri tem poudaril, da bi si v času obnove želeli večje podpore v smislu posredovanja

med njimi in državo, ki vodi obnovitvena dela.

Župan Globočnik je na srečanju napovedal, da bo občina tudi letos z javnim razpisom namenila sredstva za obnovo sakralne kulturne dediščine; v letošnjem letu bo na razpolago 25 tisoč evrov. Lani so bila sredstva v skupni višini 20 tisoč evrov na razpisu dodeljena Župniji Radovljica za sofinanciranje

obnove 150 let starih klopi v radovljiški cerkvi sv. Petra in Župniji Lesce za sofinanciranje menjave dotrajanega sistema ogrevanja v leški cerkvi Marijinega vnebovzjetja.

Občina Radovljica je lani proračunska sredstva za obnovo sakralne dediščine namenila še za obnovo kritin na Šmidovem znamenju pri gozdni učni poti v Radovljici in na kapelici v Hlebcah.

Zadnja evropska destinacija odličnosti

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Evropska komisija je lani Kranj izbrala za evropsko destinacijo odličnosti. V finale se je uvrstil še z mesta Grevena (Grčija) in Larnaka (Ciper), navdušil pa z dosežki na področju trajnostnega turizma in programom aktivnosti Zavoda za turizem in kulturo Kranj ter Mestne občine Kranj.

Evropska komisija je letos naziv evropska destinacija odličnosti preoblikovala v evropski zeleni začetnik pametnega turizma. Prejel ga

je italijanski Grosseto. Ker so organizatorji pobude oziroma tekmovanja letos preimenovali, se bo Kranj v zgodovino evropskih destinacij odličnosti vpisal kot zadnji, ki mu je pripadla čast tega prestižnega naziva.

Tekmovanje za naziv evropska destinacija odličnosti je Evropska komisija javnosti sicer prvič predstavila leta 2007. Rdeča nit tekmovanja so manjše destinacije, ki so uspešno izvedle strategije za spodbujanje trajnostnega turizma s praksami zelene preobrazbe.

Novi zemljevid ledinskih imen

Radovljica – Projekt popisovanja ledinskih imen v radovljiški občini teče že tri leta. Lani so jih popisali na območju katastrskih občin Brezje, Ljubno in Peračica. Popis je zaobjel domača poimenovanja polj, travnikov, gozdov, vodotokov in vseh drugih pojavov oziroma objektov, ki so jim domačini nadeli ime z namenom orientacije v prostoru, kjer živijo, delajo in preživljajo prosti čas. Pri popisu je sodelovalo 25 domačinov, ki so s svojim poznavanjem domačega okolja prispevali del k seznamu 302 zbranih ledinskih imen. Zbrana ledinska imena so v svoji narečni obliki prikazana na tiskanem zemljevidu, ki je brezplačno na voljo na Občini Radovljica in v Knjižnici Antona Tomaža Linhartar Radovljica, na lokalni ravni pa še v marketu Krona na Brezjah. Popis imen se bo nadaljeval tudi letos, so sporočili z radovljiške občinske uprave.

V SPOMIN

Alojz Štirn slikar

(1937–2023)

Decembra lani so na pokopališču v Predosljah pokopali Alojza Štirna iz Britofa. Rodil se je 10. decembra leta 1937 v Pristavi pri Tržiču. Po osnovni šoli je končal tekstilno šolo v Kranju in se kot tekstilni tehnik zaposlil v tedanji kranjski tovarni Tekstilindust. Željan dodatnega znanja je ob delu študiral organizacijo dela in se kot inženir organizacije dela, posebej usposobljen za informatiko, zaposlil v medvoški tovarni Donit in tam ostal do upokojitve.

Ti skopi podatki še zdaleč ne povedo vsega o bogatem in ustvarjalnem življenju Alojzija Štirna. Bil je umetniška duša, nad vse uspešen in plodovit ljubiteljski slikar. Naravo, v kateri je znal videti več kot običajni ljudje, in tudi slikanje je najprej spoznal pri starem očetu Miroslavu Hanzlowskyju, ki je bil gozdar v Bornovih gozdovih, za likovno umetnost pa se je navduševal tudi pri očetu, sta o pokojnem bratu povedali sestri Breda in Žarka. Risal je in slikal ter svoje znanje izpopolnjeval pri kranjskih slikarjih in grafikih Ljubu Ravnikarju in Milanu Batisti ter v Ljubljani pri Izidorju Urbančiču. Povsod, še posebej v naravi, je našel motive za svoje slike. Njegov opus obsega več kot pet tisoč slik, ki so na ogled v 17 državah sveta, samostojno pa je razstavljal več kot šestdesetkrat. Bil je tudi zelo spoštovan gost na skupinskih razstavah. Za svoje delo ga je kranjska občina najprej nagradila z malo, leta 2013 pa za 60-letnico likovnega ustvarjanja še z veliko Prešernovo plaketo.

Spremljevalec Štirnovega umetniškega zorenja umetnostni zgodovinar dr. Damir Globočnik je ob eni od številnih razstav o njem zapisal, da ga sicer navdušujejo krajina, veduta, tihožitja pa tudi človeške figure, vendar sta mu najbližja pejsaž oziroma veduta. Išče tudi motive v megli in vihnem vremenu. Nekaj posebnega pa je njegovo slikanje skalnih skladov in sten v olju in akvarelu.

Pokojni Alojz Štirn je imel resnično rad gore. Tam je pogosto slikal. Za Dom na Kredarici je med letoma 1992 in 1996 naslikal kolekcijo slik. Malokd pa ve, da je za notranjost Aljaževega stolpa na Triglavu na nerjavečo pločevino s poliuretanskimi barvami naslikal panoramsko sliko vrhov, ki so vidni z vrha Triglava. V stolp so jo namestili leta 1994, zaradi obnove notranjosti stolpa pa sliko sedaj hrani Planinski muzej v Mojstrani.

Jože Košnjek

Zeleni okoljski vplivnež

Družba Iskraemeco in partnerji so v kranjski Kovačnici predstavili inovativni okoljski projekt Zeleni pingvin, ki s pomočjo naprednih digitalnih tehnologij otroke spodbuja k večji okoljski ozaveščenosti in posledično k zmanjšanju ogljičnega odtisa.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Projekt predstavlja inovativno interaktivno digitalno platformo, ki s pomočjo simpatičnega spletnega vplivneža – zelenega pingvina – motivira uporabnike k spremembi njihovih navad in jih poučuje o načinih za zmanjševanje emisij z uporabo manj virov. Namen projekta, ki bo trajal do aprila letos, je tako usmerjen v zmanjševanje emisij ogljika, varovanje okolja in zniževanje stroškov za posameznike ter skupnosti. »Ker poraba energije iz leta v leto enormno narašča in ker vemo, kaj to pomeni za ogljični odtis, želimo ponuditi trajnostne rešitve. Tako smo prišli tudi na idejo Zelenega pingvina,« je na novinarski konferenci pojasnila vodja projekta Mojca Volf iz družbe Iskraemeco, ki projekt izvaja skupaj z mestnima občinama Kranj in Ljubljana ter z društvoma, ki v Sloveniji in na Norveškem izvajata mednarodni program Ekošole.

Izračunava okoljski odtis

Platformo in aplikacijo so oktobra in novembra lani testirali učitelji in učenci sedmih pilotnih osnovnih šol, in sicer treh v Kranju (osnovne šole Predoslje, Staneta Žagarja Kranj in Franceta Prešerna Kranj), treh v Ljubljani ter ene na Norveškem. Kot je povedala

Mojca Volf, Marija Fabčič, Gregor Cerar in Tomaž Lanišek so na novinarski konferenci v Kovačnici predstavili okoljski projekt Zeleni pingvin. / Foto: Tina Dokl

Volfova, so otroci zelene vplivneža dobro sprejeli. Aplikacija jim ponuja izobraževane vsebine na področju podnebnih sprememb, ogljičnega odtisa in porabe virov. Na voljo je tudi zeleni dnevnik, v katerem lahko tedensko preverjajo, katere aktivnosti so že bolj trajnostno zasnovali in kaj lahko še storijo. V pomoč jim je izmenjevalnica idej, ki jih lahko delijo tako učenci kot učitelji. Poleg tega se znotraj aplikacije mesečno na podlagi porabe elektrike, energije za ogrevanje in količine proizvedenih bioloških odpadkov izračunava tudi okoljski odtis šole.

Gregor Cerar, nacionalni koordinator projekta Ekošola, in Marija Fabčič, vodja Oddelka za predšolsko

vzgojo in izobraževanje Mestne občine Ljubljana, sta poudarila, da v projektu sodelujoči učenci bolje razumejo okoljske izzive in so tudi učinkovitejši pri iskanju rešitev zanje. Prvi rezultati kažejo, da platforma, ki jo bodo spomladi ponudili še ostalim šolam, dosega zastavljene cilje. Z nadgradnjo in novimi funkcionalnostmi pa ima prostor za nadaljnji razvoj.

Okoljska vzgoja mladih

Tomaž Lanišek, vodja Urada za razvoj in pamentno skupnost na Mestni občini Kranj, je projekt Zeleni pingvin umestil v širši kontekst aktivnosti in načrtov mestne občine pri prehodu v ogljično nevtrarno in pamentno mesto. Dejal je, da so jim

vsakršne digitalne rešitve v pomoč pri doseganju zastavljenih ciljev. »Z digitalno platformo in mestno kartico, ki ju razvijamo v Kranju, bomo ljudem med drugim omogočili dostop do okoljskih in drugih podatkov, jih ozaveščali in spodbujali uporabo mestnega prometa,« je pojasnil.

Zeleni pingvin povezuje predvsem šole, lahko pa se uporablja tudi za povezovanje druge javne infrastrukture. Da pa se okoljska vzgoja začne ravno z otroki in se širi na odrasle, njen končni cilj pa je angažirana skupnost, ki bistveno prispeva k izboljšanju kakovosti življenja in spodbuja vedenjske spremembe, so bili enotni sodelujoči na novinarski konferenci.

Razstava o Ravnikarju

V avli Osnovne šole Staneta Žagarja Kranj so učenci postavili zanimivo pregledno razstavo o življenju in delu našega pomembnega arhitekta Edvarda Ravnikarja.

SAMO LESJAK

Kranj – Arhitekt Edvard Ravnikar (1907–1993) velja za enega najpomembnejših arhitektov 20. stoletja pri nas. S svojimi deli je pustil ogromen pečat v celotnem slovenskem prostoru. Tudi v Kranju je projektiral mnoge znane objekte, med drugimi izjemno palačo mestne občine, banko, hotel Creina z avtorsko značilno opečno oblogo ter nekdanjo veleblagovnico Globus, ki je sedaj mestna knjižnica. Učenci so poučen ter slikovit informativni del razstave obogatili s svojimi likovnimi izdelki. Njihova ustvarjalnost je razstavi dala dodatno dimenzijo ter

osvetlila tudi avtorjev vpliv na mlade ustvarjalce. Življenje in delo Edvarda Ravnikarja si je moč ogledati s pomočjo QR kode – obiskovalce tako čaka pravo interaktivno potovanje.

Življenje in delo Edvarda Ravnikarja si je moč ogledati s pomočjo QR kode – obiskovalce tako čaka pravo interaktivno potovanje.

močjo QR kode – obiskovalce tako čaka pravo interaktivno potovanje po ključnih obdobjih ter stvaritvah njegove kariere. Ogled razstave za zunanje obiskovalce bo možen v četrtek, 25. januarja, v popoldanskem času.

V Preddvoru dobili novega svetnika

V občini Preddvor so minulo nedeljo potekale nadomestne volitve za člana občinskega sveta.

ALENKA BRUN

Preddvor – Občinska volilna komisija Občine Preddvor je novembra lani na podlagi 32. člena Zakona o lokalnih volitvah razpisala nadomestne volitve za člana občinskega sveta Občine Preddvor v volilni enoti 2 (Hraše, Srednja Bela, Spodnja Bela, Zgornja Bela). Izvoljeni član bo nadomestil Ivko Sodnik; ta je namreč iz osebnih razlogov odstopila z mesta občinske svetnice.

Za mesto svetnika so se na nadomestnih volitvah potegovali trije kandidati: inženir strojništva Danilo Ekar s Srednje Bele (predlagatelj: Povezane lokalne skupnosti), diplomirani ekonomist Miran Perko z Zgornje Bele

Tine Jamšek se je v nedeljo na volišču oglašil v popoldanskem času. Med tremi kandidati za novega občinskega svetnika Občine Preddvor v volilni enoti 2 je prejel največ glasov. / Foto: Tina Dokl

(predlagateljica: Marija Mojca Sodnik) ter gradbeni tehnik Tine Jamšek z Zgornje Bele, (predlagateljica: Darja Snedec).

Vseh volilnih upravičencev v volilni enoti 2 je 678. Po volilnih imenikih jih je glasovalo 207. Do 11. ure jih je svoj glas oddalo 61, do 16. ure 151, volišče v Domu krajanov na Zgornji Beli se je zaprlo ob 19. uri in do takrat je volilo 190 volilnih upravičencev. Predčasno je nekaj dni prej oddalo svoj glas 17 volivcev, po pošti ni volil nihče, ravno tako ne na domu. Neuradno je največ glasov prejel Tine Jamšek (109), drugi po prejetih glasovih je bil Miran Perko (67), Danilo Ekar pa je prejel 28 glasov.

Trije novi kipi v Aleji zaslužnih Ločanov

Aleja zaslužnih Ločanov se bo v prihodnjih letih še podaljšala. »Okrepile« jo bodo zaslužne Ločanke. Zdaj je edina ženska v Aleji zdravnica Marija Bračko, ki je zaslužna za razvoj zdravstva v Škofji Loki.

KLARA MRAK

Škofja Loka – Občinski svet Občine Škofja Loka je na zadnji redni seji soglasno podprl predlog za postavitev treh novih spominskih obeležij v Aleji zaslužnih Ločanov. Dobile jih bodo Katarina (Marija) Majhnič, prof. dr. Aleksandra Kornhauser Frazer in Štefanija (Štefka) Križnar. Četrty predlog, ki ni dobil zadosti točk, je bil kip prof. Ivana Dolenca. Na ocenjevanju prejetih predlogov je Majhničeva prejela 38 točk, Kornhauserjeva 31 in Križnarjeva 26. Kip Majhničeve je predlagalo Prosvetno društvo Sotočje Škofja Loka, Kornhauser Frazerjeve in Križnarjeve pa Zavod Tri Škofja Loka.

V Škofji Loki so pustile velik pečat

Katarina (Marija) Majhnič je bila dolgoletna predstojnica uršulinskega samostana. Njeno delovanje je zaznamovalo zlasti obnovitvena dela na zgradbah, pospeševanje vzgojno-izobraževalnega poslanstva uršulink in poživitev redovnega duha in duhovnega življenja samostanske skupnosti. Bila je predstavnik vseh uršulink, loških in slovenskih, ki so s svojim delovanjem vplivale na verskem, vzgojnem, izobraževalnem in kulturnem področju – ne le v Škofji Loki

Junija lani so v Aleji zaslužnih Ločanov odkrili kip Zdravka Krvine. / Foto: Primož Pičulin

z okolico, temveč tudi širše. Aleksandra Kornhauser Frazer je bila vrhunjska znanstvenica, kemičarka in pedagoginja. Leta 1981 je postala direktorica Mednarodnega centra Unesca za kemijske študije, na strokovnem področju pa je opravljala številne funkcije v domačih in tujih institucijah in organizacijah. V 70. letih se je podala v politiko, a ob tem ostala profesorica na univerzi. Leta 1970 je postala predsednica Izvršnega sveta Skupščine SRS. Leta 1988 je bila izbrana za eno prvih članic Evropske akademije v Londonu.

Štefanija Križnar je bila zdravnica pediatrinja,

zaslužna za vzpostavitev pediatrije na Loškem. Otroški dispanzer je razvila do mere, da je postal učni model za OZN za dežele v razvoju. Organizirala je register in ambulanto za otroke s Škofjeloškega z razvojnimi motnjami, kar je izrednega pomena za načrtovanje dela zdravnikov in splošno evidenco. V sodelovanju z meteorološkim zavodom je opravila tudi večletno raziskavo o pojavu obstruktivnih bronhitisov pri otrocih na Loškem.

Eminentne v družbi eminentnih

Omenjene dame bodo v Aleji zaslužnih Ločanov

(in Ločank) delale družbo že omenjeni zdravnici Mariji Bračko, Zdravku Krvini, ki je bil med drugim nekoč tudi loški župan, znanstveniku in naravovarstveniku Franu Jesenku, očetu slovenskega zobozdravstva Jožetu Rantu, ustreljenemu talcu Viktorju Kocijančiču, vodji upora v Judenburgu Antonu Hafnerju, slikarjema Antonu Ažbetu in Ivetu Šubicu, kiparju Tonetu Logonderju, zgodovinarju Pavletu Blažniku, geografu Francetu Planini, književniku Tinetu Debeljaku, pobudniku poštne znamke Lovrencu Koširju in sociologu Borisu Zihleru.

Štirje novi Varuhovi kotički

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Varuh človekovih pravic Peter Svetina je minuli petek obiskal občine Bohinj, Gorje, Tržič in Naklo, kjer se je srečal z župani in se z njimi pogovoril o izzivih in najbolj perečih težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Po vsakem srečanju je varuh človekovih pravic na občini odprl in predstavil tudi Varuhov kotiček, opremljen s stojalom, na katerem bodo prebivalcem na voljo koristne informacije o njegovem delu v obliki zloženek in brošur ter obrazec za vložitev pobud. Namen Varuhovih kotičkov je to institucijo približati čim širšemu krogu ljudi v okolju, kjer

živijo. »Tako se bomo še lažje približali prebivalcem v lokalnem okolju in jim pomagali, če se bodo znašli v stiski ali pa bodo imeli težave

Varuh človekovih pravic Peter Svetina in župan Peter Miklič ob odprtju Varuhovega kotička na tržiški občini / Foto: Gorazd Kavčič

pri iskanju odgovorov oziroma pojasnil različnih institucij ali organov.« je poudaril Svetina. Vsi postopki pri Varuhu človekovih pravic

RS so zaupni, brezplačni in neformalni.

Pred odprtjem Varuhovega kotička v Tržiču sta župan Peter Miklič in Peter Svetina spregovorila o najbolj aktualnih temah, ki se dotikajo obeh institucij. Strinjala sta se, da je državna uprava dokaj neodzivna, prepočasna, nekateri odgovori oziroma odločitve so prepozne ali pa jih sploh ni. Trenutno se varuh največ ukvarja s kršenjem pravic oseb z motnjami v osebnem razvoju, saj se zakon o zgodnji obravnavi otrok s posebnimi potrebami ne izvaja, osnovne šole s prilagojenim programom so prenatrpane, varstveno-delovni centri so polni, poleg tega pa je državni proračun predvidel več kot 80-odstotno zmanjšanje financiranja varstveno-delovnih centrov, težava pa je tudi pri osebnih asistenci.

V SPOMIN

Andreja
Pisovec Kacin

(1957–2023)

Ti si mi vse. Pomeniš mi vse.
Ti si moj svet. In hkrati moj cvet.
(Rok Kacin)

Nepojmljivo se zdi, da smo se tik pred prazniki poslovili od Andreje. Dragocene mame, ljubljene žene, spoštovane kolegice, navdihujoče babi in izjemne prijateljice, ŽENSKE Z VELIKIM SRCEM.

Andrejina družina, mož Jelko ter sinova Rok in Anže, so odhod in slovo »od danes na jutri« doživeli kot hudo boleč, ker je bil nepričakovan, dokončen, neizzvan in nepojasnen.

Zagotovo je empatijo, večino dela z ljudmi podedovala po priljubljenem očetu. Morda tudi zato študij socialnega dela in zaposlitev v svetovalni službi Osnovne šole Franceta Prešerna. Nato je ob delu končala še drugi študij in kot univ. dipl. sociologinja poslovno pot nadaljevala v gospodarstvu.

V času gospodarske krize je pokazala, da je znala ukrepati in hkrati biti Človek. Pomagati, reševati na stotine človeških stisk. Nihče se ni potožil nad njenim delom, pristopom, nad njenimi odločitvami. Nasprotno, zahvaljevali so se za odprtost, dosegljivost, pomoč, skrb, modrost in odzivnost. Andreja je bila močna, vztrajna, neomajna, neustavljiva, odločna in odločena, poslovna voditeljica z vizijo. Nikoli ni marala pozornosti, nikoli ni želela v ospredje. Bremen ni nalagala, pomagala jih je nositi.

V domačem okolju je vso skrb po Rokovi hudi nesreči namenjala njemu in bila najtrdnejša opora družini, čvrst stber in zavetišče za stiske. Skupaj so pluli po jadranskih otokih in skozi življenje. Rok vedno znova pove, da se je ob mami pobral in napredoval. Podprla ga je v vseh aktivnostih, ki so mu ljube, in kot pravi: »Podarila si mi nova krila, razprla si mi jih. Pustila si mi, da letim, si moj kritik in ANGEL VARRUH v enem.«

Najine poti so se srečale tam, kjer je bilo Andreji najtežje, ob Roku. Kot zastopnica svojcev in uporabnikov je sprejela vodenje Sveta zavoda Korak in to funkcijo opravljala vseh dvajset let. Z doslednostjo je prebirala dokumente, dopolnjevala in vztrajala, do zadnje vejice, do popolnosti, brez sodb in stoplino. V enem od težkih obdobjih smo ustanovile klub En korak več, kjer je bila soustanoviteljica in članica upravnega odbora. Na večer, ko se je Andreja poslavljal, smo bile skupaj, nismo vedele, da smo jo z dobrimi željami pospremile onkraj.

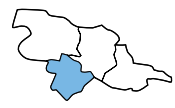
Hvala ti za vse. Pogrešali te bomo. Pot s teboj je bila neizmerno dragocena in zlahtna.

Mateja Korošec,
Center Korak za osebe s pridobljeno možgansko poškodbo

Na Jezerskem smučanje in drsanje

Jezersko – S Parka Jezersko so sporočili, da njihovo smučišče za začetnike Jaga baba obratuje od četrтка do nedelje, med počitnicami pa vsak dan. Na lokaciji Gostišče ob Planšarskem jezeru obratuje tudi drsališče. Sankanje bo možno v prihodnjih dneh, tekaške proge pa za zdaj ostajajo zaprte.

KULTURNI DOM ŽELEZNIKI
20. 1. 2024 ob 20:30
SAME
BABE
PREDPRODAJA 15 EUR
BAZEN in MUZEJ ŽELEZNIKI
TIC ŠKOFJA LOKA
ENTRIO
Vstopnice na Entrio.si
NA DAN KONCERTA 18 EUR

Oda ljudem, ki so gradili podjetje

Ob tristoletnici kamnoseštva na Hotavljah so v podjetju Marmor Hotavlje konec lanskega leta izdali monografijo z naslovom 300+, s katero bralca popeljejo v svet umetniških del iz kamna in marmorja.

MATEJA RANT

Hotavlje – »To ni knjiga za na 'plažo', to je knjiga za na 'oltar',« je poudaril njen soavtor Sandi Čeferin. S knjigo so ovekovečili pomemben mejnik v zgodovini podjetja, tristo let od prvega datiranega izdelka iz domačega kamna hotaveljčana. Knjigo so po Čeferinovi besedah opremili s številnimi fotografijami, ki so jih povezali z zgodbami o podjetju. »To je knjiga, ki jo vzameš v roke in jo začneš brati na začetku ali na koncu, knjiga, ki jo lahko sproščeno prelistavaš ali pa v njej najdeš navdih, knjiga, ki priključuje spomin ali celo idejo za jutri.«

Za knjigo so dolgo časa zbirali pričevanja ljudi, povezanih z Marmorjem Hotavlje. »Zbirali smo fotografije, ki dokumentirajo razvoj podjetja, firme, kot ji rečejo zaposleni. Gradivo smo sestavili kot sestavljanko.

Kronologije dogodkov se nismo vedno držali, prav tako nismo razvrščali dogodkov po pomembnosti za gospodarsko uspešnost podjetja,« je razložil Čeferin in dodal, da jih je vodila želja, da bi dobili čim bolj verodostojno sliko podjetja, ki bi pripovedovala o težkih, prijetnih, usodnih, zabavnih, pomembnih, pa tudi čisto običajnih dogodkih na Ho-

Za knjigo so dolgo časa zbirali pričevanja ljudi, povezanih z Marmorjem Hotavlje. »Zbirali smo fotografije, ki dokumentirajo razvoj podjetja, firme, kot ji rečejo zaposleni. Gradivo smo sestavili kot sestavljanko ...«

tavljah in v drugih krajih po vsem svetu. »Sestavljali smo pripoved o hotaveljskem kamnu in zložili odo ljudem, ki so se izmojstrili v Marmorju Hotavlje in ga pri tem gradili.« Ob tem z obžalovanjem ugotavlja, da je

marsikatero ime ostalo nezapisano, kar pa ne pomeni, da večina teh delavcev niso pomembne za uspehe Marmorja Hotavlje. »Daleč od tega. Tudi o njih govori ta knjiga.«

Edinstvena publikacija, ki so jo ob jubileju podarili vsem zaposlenim in poslovnim partnerjem, tako predstavlja okno v čas, v njej se prepletajo zgodovina, umet-

nost in inovacija obdelave kamna. »Popotovanje skozi strani poda pregled, kako je podjetje Marmor Hotavlje postalo sinonim za vrhunsko kamnoseško umetnost. Vsaka stran je bogato opremljena s fotografijami, ki

prikazujejo podjetje v njegovem vrhunskem izrazu, predstavljajoč projekte, ki so preseglji meje umetnosti v kamnu.« Kot so poudarili v podjetju, strokovna ekipa inženirjev, tehnologov, arhitektov, oblikovalcev in kamnosekov namreč že tristo let premika meje v obdelavi kamna. »Edinstvenost vsakega izdelka, ki nastane pod njihovimi rokami, je rezultat tesno povezane ekipe, ki se zaveda, da ima prav vsak pomembno vlogo pri ustvarjanju unikatnega izdelka.« Ob 300-letni tradiciji kamnoseštva na Hotavljah v podjetju z več kot 180 zaposlenimi z optimizmom gledajo tudi v prihodnost. »Vrhunski kamnoseški izdelek terja veliko znanja, veščine, časa in dela najrazličnejših ljudi. Vsak s svojim znanjem prispeva do končne podobe predmeta, ki lahko služi več generacijam,« je še dejal Čeferin. Direktor

Tristoletnico kamnoseštva na Hotavljah so v podjetju Marmor Hotavlje zaznamovali z monografijo z naslovom 300+. / Foto: arhiv podjetja

podjetja Damijan Selak pa dodaja, da v vsakem projektu vidijo priložnost za nove ideje. »Specializiramo se v tem, da nedosegljivo postane dosegljivo.«

Poteklo bo dvesto tisoč dokumentov

SIMON ŠUBIC

Kranj – V letu 2024 poteče veljavnost 138.901 osebnim izkaznicam in 56.752 potnim listinam. Ker je čakalna doba za izdajo nove potne listine ali osebne izkaznice v povprečju teden dni, ministrstvo za notranje zadeve opozarja, da pravočasno vložite vlogo za izdajo novega osebne dokumenta, če mu bo veljavnost kmalu potekla ali je celo že potekla. Vlogo za izdajo potnega lista ali osebne izkaznice lahko vložite na kateri koli upravni enoti.

Državljeni, ki potrebujejo osebno izkaznico ali potni list hitreje, lahko prosijo za tako imenovano prioriteto ali nujno izdelavo dokumentov. V tem primeru sta potni list in osebna izkaznica izdelana in odpremljena na po-

Čakalna doba za izdajo nove potne listine ali osebne izkaznice je v povprečju teden dni.

što v enem delovnem dnevu. Vendar pa je za takšno izdelavo ob vlogi treba plačati dvojno upravno takso.

Staršem posebej priporočajo, da so pozorni na

Državljeni, ki potrebujejo osebno izkaznico ali potni list hitreje, lahko prosijo za tako imenovano prioriteto ali nujno izdelavo dokumentov. / Foto: Gorazd Kavčič

veljavnost listin otrok, saj potečejo v krajšem času kot dokumenti odraslih. Otro-

ku do dopolnjenega tretjega leta starosti se osebni dokument izda z veljavnostjo treh let, otroku od tretjega do 18. leta starosti pa z veljavnostjo petih let. Vlogo za

izdajo potnega lista ali osebne izkaznice za otroka vložijo njegov starš oziroma zakoniti zastopnik. Otroku, ki je starejši od osem let in se praviloma že zna podpisati, mora biti zaradi preverjanja istovetnosti in podpisa navzoč ob vložitvi vloge. Ob izdaji potnega lista oziroma osebne izkaznice po dopolnjenem 12. letu starosti se otroku odvzame tudi dva prstna odtisa.

VELIKI DOBRODELNI KONCERT LIONS KLUBA ŠKOFJA LOKA

BIG BAND BLEED DIRIGENT PRIMOŽ GRAŠIČ

UROŠ PERIČ

ALENKA GODEC

OTO PESTNER

Vstopnina 15 €

Nakup vstopnic:

EVENTIM: prodajna mesta
TIC ŠKOFJA LOKA, Cankarjev trg
GORENJSKI GLAS, Kranj

sobota,
27. januar 2024,
ob 19. uri

Športna dvorana TRATA
ŠKOFJA LOKA

Brezplačna objava

LIONS KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

Generalni
pokrovitelj

Korak v smeri zadrževalnika

Direkcija za vode je objavila javni razpis za izdelavo projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja za težko pričakovani zadrževalnik Tunjščica.

ANA JAGODIC DOLŽAN

Komenda – V Komendi si že več let prizadevajo za izgradnjo suhega vodnega zadrževalnika na hudourniškem potoku Tunjščica, levem pritoku Pšate. Glavni projekt za izboljšanje varnosti pred poplavami so začeli načrtovati leta 2009, ko je bila zanj narejena idejna zasnova. V letu 2018 ga je prevzela država in tri leta kasneje uvrstila v Načrt razvojnih programov 2021–2024, ki je izvedbo predvidel do konca lanskega leta.

Kot pojasnjujejo na Občini Komenda, v zadnjih dveh letih na projektu ni bilo narejeno veliko. »Na žalost so prišle katastrofalne avgustovske poplave, ki so na najhujši možen način pokazale, kako močno je občina Komenda poplavno ogrožena. Pretresljivi dogodki so naposled odprli oči tudi glavnim odločevalcem.« Objavo razpisa za izdelavo projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja ocenjujejo kot velik korak na poti do cilja. »Vesel sem, da je ves trud, ki smo ga vsi, nekateri neposredno, drugi

Izgradnja suhega zadrževalnika na Tunjščici je najpomembnejši projekt za zmanjšanje poplavne ogroženosti v občini Komenda. / Foto: Primož Pičulin

posredno, vlagali in to, delno poplačan,« je dejal župan Jurij Kern in dodal, da se prizadevanja občine ne bodo ustavila. Že v tem tednu je napovedal nadaljevanje pogovorov z Direkcijo za vode glede pridobivanja zemljišč, pri čemer apelira tudi na sodelovanje lastnikov.

Zadrževalnik Tunjščica, s katerim se obeta večja

poplavna varnost tudi v občini Mengeš, Trzin in Domžale, je bil lani jeseni uvrščen med projekte, ki se bodo financirali iz Sklada za podnebne spremembe. Na Občini Komenda tako računajo, da bo gradbeno dovoljenje pridobljeno do konca tega leta. To je pretekli teden ob obisku v Trzinu nakažal tudi državni sekretar za

koordinacijo ukrepov in aktivnosti za obnovo po poplavah Boštjan Šefic. »Računamo, da se bodo dela začela v začetku leta 2025. Aktivnosti so za zdaj v skladu z načrti, in če bo vse tako potekalo tudi v prihodnje, bomo v relativno kratkem času zagotovili tudi ustrezno protipoplavno zaščito tega območja,« je dejal.

Celostna ureditev parkirišča

ANA JAGODIC DOLŽAN

Topol – V Krajevni skupnosti Katarina so skupaj z Občino Medvode in s sodelovanjem Turističnega društva Polhograjski Dolomiti pristopili k projektu celostne ureditve parkirišča in mlake pred Podružnično osnovno šolo Topol. Narejena je idejna zasnova, na katero se do 22. januarja lahko odzove širša skupnost. Kot so pojasnili ob predstavitvi ideje na spletni strani občine, je

problematika parkiranja na območju Katarine velika, in ker gre za prostor, ki ga tako ali drugače poleg pohodnikov in izletnikov uporabljajo tudi krajanje, je še toliko bolj pomembno, da se urejanje tega območja lotijo premišljeno ter s sodelovanjem vseh deležnikov.

Predlagana preureditev območja predvideva parkirišče, razdeljeno na dva dela: makadamskega z 31 mesti za osebna vozila in površino s travnatimi tlakovci,

namenjeno začasnemu parkiranju avtobusov, avtodomov in avtomobilov, za katere bi bilo na tem delu na voljo dodatnih 16 mest. Za avtodome sta načrtovani dve mesti, za avtobus eno. Poleg tega sta predvidena parkirni prostor in servisna postaja za kolesa.

Idejna zasnova temelji na zamisli, da se parkirišče čim bolj vključi v okolje, glavni material za urbano opremo je zato les. V načrtu so tudi nova javna razsvetljava, krajinska ureditev, prilagoditev

obstoječe informacijske točke in dvig nivoja vode v mlaki z namenom izboljšanja ekosistema. Na zahodni strani mlake snovalci celostne ureditve prostora predlagajo prostoren lesen pomol s klopio, ki bi obiskovalcem ponujal mirno mesto za počitek.

Morebitne predloge izboljšave idejne zasnove, ki so jo pripravili v arhitekturnem biroju Ravnikar – Potokar, Krajevna skupnost Katarina zbira na svojem elektronskem naslovu.

Nova vežica prihodnje leto

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – V krajevni skupnosti Nevlje že več let opozarjajo na neustrezne prostore mrliške vežice na tamkajšnjem pokopališču, težavo je na zadnji seji občinskega sveta med vprašanji in pobudami omenila tudi svetnica Dragica Požek. Obstoječi poslovilni objekt na neveljskem pokopališču je dotrajan, neogrevan in vlažen, prav tako nima urejenega predprostora in primerne čajne kuhinje.

Kot je povedal Aleš Škorjanc s kamniške občinske uprave, je Krajevna skupnost Nevlje, ki je tudi lastnik zemljišč, konec leta 2021 pridobila gradbeno dovoljenje za namen izgradnje nove vežice, vključno z zunanjo in prometno ureditvijo. Gradnja naj bi se predvidoma izvedla prihodnje leto. V načrtu razvojnih programov je za leto 2025 za investicijo predvidenih 140 tisoč evrov.

Koncesionar, Komunalno podjetje Kamnik, sicer upravlja štiri pokopališča. Poleg neveljskega tudi pokopališče na Žalah, v Mekinjah in Podgorju, preostala pa so v upravljanju krajevnih skupnosti.

V zadnjih letih so sicer v kamniški občini obnovili notranjost poslovilne vežice v Mekinjah, v vežici na pokopališču na Žalah so v minulem letu uredili čajno kuhinjo, ki je prej ni bilo, prebelili so vse prostore,

pred nedavnim pa so uredili tudi novo teraso, s katero so zagotovili dodaten prostor za žarne pokope. Sanacija poškodovanega zidu pa trenutno poteka na pokopališču na Selih pri Kamniku.

Kot je spomnil Škorjanc, so v zadnjih dvajsetih letih v občini izvedli več velikih investicij na področju mrliških vežic. V tem času so novo vežico dobili v Motniku, Češnjicah, Zgornjem Tuhinju, Podgorju ter v sosednji občini ob soinvestitorstvu Občine Lukovica tudi vežico za krajevno skupnost Pšajnovica.

Nadejajo se sredstev za kanalizacijo

ALEŠ SENOŽETNIK

Kamnik – Kamniški svetniki so na zadnji seji potrdili investicijski program za gradnjo kanalizacije Motnik in kanalizacije Stahovica–Črna pri Kamniku. Dokumenta so svetniki pred nedavnim že obravnavali ločeno, zdaj pa so pripravili skupen investicijski dokument. S tem so namreč zadostili pogojem razpisa ministrstva za naravne vire in prostor za sofinanciranje projektov odvajanja in čiščenja odpadnih voda v aglomeracijah pod dva tisoč prebivalcev. Občina bo namreč kandidirala za sredstva iz sklada načrta za okrepanje in odpornost. V skladu z razpisom je občina upravičena do nepovratnih sredstev v višini

petdeset odstotkov upravičenih stroškov.

Kot je znano, so sicer kanalizacijo v Črni zgradili že pred časom in je skupaj z davkom na dodano vrednost stala dobrih štiristo tisoč evrov, v letošnjem letu pa začenjajo obsežnejši pro-

Ocenjena vrednost investicije v Motniku je po tekočih cenah, ki upoštevajo tudi inflacijo, dobra dva milijona evrov.

jekt gradnje kanalizacije in čistilne naprave v Motniku, o čemer smo že poročali. Ocenjena vrednost investicije v Motniku je po tekočih cenah, ki upoštevajo tudi inflacijo, dobra dva milijona evrov.

Mestni trg ni parkirišče

KLARA MRAK

Škofja Loka – Na Mestnem trgu že nekaj časa opažajo povečano število vozil, ki so tam parkirana daljše obdobje, kot je dovoljeno. »Zato prebivalce, najemnike lokalov s sedežem na Placu ter lastnike nepremičnin prosimo, da upoštevajo že dolgo znana pravila,« poudarjajo na Občini Škofja Loka. Na Mestni trg je s pomočjo kartice možen dostop iz dveh smeri, ob vstopu so potopni stebrički. Na dveh mestih

sta nameščeni fizični oviri, saj sta poti namenjeni predvsem intervencijskim vozilom. V zadnjem času opažajo, da se betonsko korito pod klancem, ki vodi na Cankarjev trg, redno odstranjuje. »Dostava se tudi za zunanje izvajalce v območju za pešce lahko opravi le v dostavnem času med 6. in 10. uro za največ 30 minut. Vozniki na vidnem mestu v vozilu namestijo parkirno uro in označijo čas začetka dostave,« so še spomnili na občini.

Spominski slovesnosti v kamniški občini

Zgornji Tuhinj, Rudnik – Ob prelomu leta sta v kamniški občini v spomin na dogodke med drugo svetovno vojno potekali tradicionalni slovesnosti, ki jih je ob sodelovanju krajevnih organizacij organiziral kamniški občinski odbor Združenja borcev za vrednote NOB Kamnik. Konec decembra so se na Prevojah v Zgornjem Tuhinju poklonili spomenu na 192 padlih borcev, med katerimi sta bila tudi vodja ameriške vojne misije kapetan Charles Fisher in dr. Peter Držaj. Venec k spomeniku je položil minister za obrambo Marjan Šarec, ki je bil tudi slavnostni govornik na slovesnosti. Po novem letu pa so se v Rudniku pri Radomljah spomnili dogodkov, ki so na tem območju potekali 6. januarja 1945 in v katerih je življenje zaradi izdaje izgubilo več kot trideset borcev NOB. Slavnostna govornica je bila dr. Ljubica Jelušič.

Vpis k novi zobozdravnici Jani Bregar

Železniki – V zdravstvenem domu v Železnikih bo predvidoma v ponedeljek, 5. februarja, začela delovati zobozdravstvena ordinacija Jane Bregar. Nova zobozdravnica koncesionarka vabi vse paciente, ki so bili doslej opredeljeni pri njeni predhodnici Mariji Ujevič Šalkovič, in ostale zainteresirane občane Železnikov, da se od 15. januarja dalje naročijo na pregled v februarju. To lahko storijo tako, da med 8. in 11. uro pokličejo na številko 068/121 313, pošljejo sporočilo na e-naslov zobordinacija.bregar@gmail.com ali izpolnijo kontaktni obrazec na spletni strani <http://zobordinacija-bregar.si>. Paciente prosijo, da s seboj prinesejo kartico zdravstvenega zavarovanja, saj drugače vpis k novi zobozdravnici ne bo mogoč.

zdravje & lepota

Z Olijem in Ivo v zobnem mestu

Slikanica služi kot delovni pripomoček, a je na voljo tudi staršem, ki jo bodo svojim otrokom lahko prebrali, medtem ko bodo pri izbranem otrokovem zobozdravniku čakali, da bodo na vrsti.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ekipa izvajalk preventivnega Programa vzgoje za ustno zdravje otrok in mladostnikov v Zdravstvenem domu (ZD) Kranj je izdala slikanico Z Olijem in Ivo v zobnem mestu, namenjeno otrokom od petega do dvanajstega leta starosti. Kot so povedale, bo slikanica služila kot delovni pripomoček pri njihovi izvedbi dela v vrtcih, učenci osnovnih šol si jo bodo lahko izposodili v šolski knjižnici, na voljo bo v vseh mestnih knjižnicah po Sloveniji, pa tudi v slovenskih študijskih knjižnicah v sosednjih državah. Starši

pa jo bodo svojim otrokom lahko prebrali, medtem ko bodo pri izbranem otrokovem zobozdravniku čakali, da pridejo na vrsto.

Glavna junaka, zobka Oli in Iva, sta v Kranju z okolico med otroki sicer že dobro znana in veljata skoraj že za pravo blagovno znamko tega preventivnega programa za otroke v ZD Kranj. Izvajalk programa se za pomoč pri pisanju besedila iskreno zahvaljujejo Miri Delavec Touhami, avtorju ilustracij, podjetju Tim-Art iz Ljubljane, in občinam, ki so v lanskem letu prispevale donacije za program Čisti zobki v ZD Kranj, brez katerih tudi slikanice Z Olijem in Ivo v zobnem mestu ne bi bilo.

Nova slikanica za otroke

Lažne objave na spletu

SUZANA P. KOVAČIČ

Kot so opozorili na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ), krožijo lažne objave, povezane z izdelkom Hemoroclear. »Na spletu so se začeli pojavljati oglasi, ki želijo potrošnikom prodati različne izdelke za izboljšanje njihovega zdravja in počutja. V večini primerov gre za spletne strani, ki so sicer v slovenskem jeziku, vendar podjetje, ki naj bi te izdelke prodajalo, nima navedene nobene kontaktne številke ali naslova.« Reklamne objave, kjer se zlorablja fotografija in ime Milana Kreka, tržijo

kremo Hemoroclear za hemoroide, ki naj bi bila edinstveno mazilo na osnovi naravnih sestavin z dokazanim učinkom, oglasi pa se pojavljajo na družbenih omrežjih, pojasnjujejo na NIJZ. O tem so že obvestili Tržni inšpektorat RS in Zdravniško zbornico Slovenije »Potrošnike želimo opozoriti na previdnost pri naročanju zgoraj navedenega izdelka, saj obstaja velika verjetnost, da gre za spletno prevaro, pri čemer je izredno težko oziroma praktično nemogoče ugotoviti, kdo stoji za njo.« Več o tem, kaj vse je treba preveriti, predno se odločite za nakup na spletu, lahko preberete tudi na spletni strani Varni na internetu.

Namesto e-pošte aplikacija doZdravnika

V Zdravstvenem domu Radovljica je z novim letom v ambulantah družinske medicine in otroškem dispanzerju komunikacijo po e-pošti popolnoma nadomestila komunikacija z uporabo aplikacije doZdravnika, kjer pacienti lahko naročijo zdravila, kontrolne napotnice, uredijo bolniški dopust ali pustijo sporočilo. Kot dodajajo, na prvem mestu ostajata fizičen obisk in telefonski klic v ambulanto.

Krepimo in izboljšamo ravnotežje

Ljudska univerza Trzič vabi na brezplačno delavnico z naslovom Ravnotežje, ki bo po Zoomu potekala v četrtek, 18. januarja, ob 17. uri. Mentorica bo Mirjana Grašič, refleksoterapevka z izkušnjami na tem področju. Kot so zapisali v vabilu, je ravnotežje izjemnega pomena za naše vsakdanje dejavnosti in je eden od temeljev kakovostnega življenja. Prijave na delavnico sprejemajo na e-naslov damjana.flajnik@lu-trzic.si

gorenjske lekarnice

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Krepitev imunske odpornosti

Imunski sistem je naš obrambni mehanizem. Potreben je za učinkovito obrambo telesa pred virusi, bakterijami, glivicami in drugimi mikrobi. Oslabljen imunski sistem vodi v vsakodnevno utrujenost in pogostejše ter težje okužbe. Padeč imunske odpornosti se najpogosteje pojavi ob menjavi letnih časov, na prehodu iz toplejšega na hladnejši čas. Drugi dejavniki, ki povzročajo oslABLJENO imunsko odpornost, so neustrezna prehrana, pomanjkanje spanca, stres, fizične in psihične obremenitve ter premalo aktivnosti v naravi.

Kaj lahko storimo sami

Za zdrav imunski sistem in splošno dobro počutje je pomembno, da posvečamo dovolj pozornosti skrbi za zdrav življenjski slog z uživanjem zdrave in raznovrstne prehrane, redno telesno aktivnostjo, obvladovanjem stresa ter zadostnim počitkom. Če se odločite tudi za jemanje izdelkov za krepitev imunskega sistema, se za nasvet in nakup odpravite v lekarno, kjer lahko izberemo pripravke z ustreznostjo vsebnosti hranil in nadzorovano kakovostjo. Posebno pozorni moramo biti pri otrocih, nosečnicah, doječih materah, ljudeh s presajenimi organi, onkoloških bolnikih ter ljudeh z resnimi avtoimunskimi obolenji. Potrebna je tudi previdnost zaradi medsebojnega delovanja z nekaterimi zdravili.

Kateri izdelki so na voljo

Vitaminsko-mineralni pripravki

Pri teh pripravkih gre za uravnoteženo kombinacijo različnih vitaminov in mineralov, ki krepijo odpornost, varujejo organizem pred okužbami in delujejo koristno pri prehladnih obolenjih. Primerni so za vzdrževanje zdravja, ko je vnos vitaminov in mineralov s prehrano zmanjšan. Izdelke z vitamini in minerali je najbolje zaužiti ob obroku, saj sta takrat izkoristek in vsrkavanje hranil največja, še posebno to velja za vitamine, ki so topni v maščobah (A, D, E, K).

Zdravila naravnega izvora

Izdelki iz ameriškega slamnika so namenjeni povečanju odpornosti organizma. Lahko jih jemljemo preventivno ali pa jih začnemo jemati ob prvih znakih prehladnega obolenja, da spodbudimo pravočasen odziv imunskega sistema in ublažimo potek bolezni. Dokazano je protivirusno delovanje na virusa gripe in herpesa. Izdelki iz ameriškega slamnika so na voljo v obliki tablet, tinktur ter tekočin za pripravo napitkov. Pri dolgotrajni uporabi so potrebne vmesne prekinitve.

Prehranska dopolnila in druga funkcionalna živila

Aminokisliline sodelujejo pri različnih mehanizmih imunskega sistema in se pogosto dodajajo vitaminsko-mineralnim pripravkom. Najpogosteje se uporabljajo ob akutnih težavah, kot so nahod in prehlad ter okužbe dihal, saj so potrebe po aminokislinah ob bolezni povečane. β-glukani delujejo kot imunomodulatorji, spodbujajo in krepijo naravno imunsko odpornost, izkazujejo pa tudi protivnetne, protibakterijske in protiglivične lastnosti. Priporočajo se pri vseh vrstah okužb in so primerni za dolgotrajno jemanje. Jemljejo se na prazen želodec in 30 minut pred prvim jutranjim obrokom ali zvečer pred spanjem. Izdelki s svetilkavo ploščenko (Ganoderma lucidum), znano tudi kot reishi ali reiši, se uporabljajo kot preventiva za izboljšanje delovanja imunskega sistema ali kot podpora standardni terapiji. Kolostrum je primeren tako za odrasle kot za otroke. Je vir hranilnih snovi, imunskih faktorjev, ki pomagajo pri razvoju odpornosti in rastnih dejavnikov, ki omogočajo hitrejšo obnovo celic.

Strokovni delavec v lekarni mora imeti dovolj informacij o zdravstvenem stanju in zdravilih, ki jih oseba jemlje, saj bo le v tem primeru lahko pravilno svetoval pri izbiri primerne izdelke oziroma predlagal posvet z zdravnikom. Vsi izdelki, namenjeni krepitevi imunskega sistema, namreč niso primerni za vse.

Mag. Nina Pisk, mag. farm., spec.

gorenjske lekarnice
GALENSKI LABORATORIJ

POMOČ PRI PREHLADU

Izdelki Galenskega laboratorija Gorenjskih lekarn

Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

Gorenjske lekarnice, Gosposvetiška ulica 12, Kranj

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Krova, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

AKTUALNO

Učinkovita zaščita je cepljenje

Pnevmokokna pljučnica zaradi slabljenja imunskega sistema, povezanega s starostjo, poleg dojenčkov in otrok do petega leta starosti najbolj ogroža starostnike in kronične bolnike. »Potek pljučnice pri starejših s pridruženimi boleznimi je težji, zdravljenje pa je počasnejše in ga večkrat spremljajo zapleti,« pravi specialistka pulmologije in interne medicine Katarina Osolnik. Učinkovita zaščita je cepljenje.

SUZANA P. KOVAČIČ

Otem, kako resna bolezen je pnevmokokna pljučnica, je prim. Katarina Osolnik, dr. med., specialistka pulmologije in interne medicine, s Klinike Golnik povedala: »Najpogostejši povzročitelj pljučnice domačega okolja je pnevmokok. Za pnevmokokno pljučnico zbolijo predvsem starejši ljudje. Potek pljučnice pri starejših s pridruženimi boleznimi je težji, zdravljenje pa je počasnejše in ga večkrat spremljajo zapleti. Dejavniki, ki vplivajo na potek pljučnice, so poleg virulence povzročitelja (*Streptococcus pneumoniae*) tudi na strani gostitelja – bolnika: starost, spremljajoče bolezni, težja pljučnica ob sprejemu v bolnišnico in

vnetni odgovor z lokalno in sistemsko tvorbo citokinov. *Streptococcus pneumoniae* je povzročitelj pljučnice domačega okolja v od trideset do štirideset odstotkih.«

Klinična slika pnevmokokne pljučnice

Pnevmokoki so lahko normalno prisotni v sluznicah dihal, predvsem v nosu in žrelu. Med ljudmi se prenašajo s kužnimi kapljicami, ki nastanejo ob kihanju in kašljanju. Za nastanek bolezni je poleg prisotnosti bakterije pomembna tudi zmanjšana odpornost. Kot je pojasnila Osolnikova, ljudje zbolijo večinoma nenadoma, z visoko telesno temperaturo, mrzlico. »Ob pregledu običajno slišimo nad pljuči pokanje, bolnik lahko tudi gnojno izpljuva, tudi v laboratorijskih izvidih so spremembe, ki kažejo na

S cepljenjem proti pnevmokoknim okužbam preprečimo težko potekajoče pljučnice in zaplete pri njih.

/ Foto: Gorazd Kavčič, arhiv Gorenjskega glasa

akutno vnetje. Na rentgenski sliki pa vidimo infiltrat – zasenčenje. Rentgenska slika je tudi dokaz pljučnice.«

Na zaplete moramo biti pozorni

V poteku zdravljenja pljučnice se lahko pojavljajo zapleti, kot je plevralni izliv – nabiranje tekočine v predelu okoli pljuč, lahko se pojavi tudi gnojno vnetje okrog pljuč, kar imenujejo empiem, lahko pride tudi

do razpada vnetega pljučnega tkiva, kar imenujejo pljučni absces. »Pri najtežjih oblikah lahko najdemo tudi razsoj okužbe izven pljuč tudi v druge organe, kar poteka preko razsoja bakterij s krvjo. Najtežji zaplet je septično stanje. Na zaplete moramo biti pozorni in jih s kliničnim pregledom, slikovno, ultrazvočno in tudi laboratorijsko diagnosticiramo aktivno iskati. V primeru slabega odziva na

»Pri osebah, starih 65 let in več, ter kroničnih bolnikih je hkrati s cepljenjem proti gripi priporočljivo opraviti tudi cepljenje proti pnevmokoknim okužbam, saj pri njih obstaja večje tveganje za invazivni potek pnevmokokne okužbe (okužba krvi, sepsa, meningitis, pljučnica). Cepljenje s polisaharidnim cepivom proti pnevmokoknim okužbam se za omenjene skupine opravi v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja in ga lahko opravijo pri izbranem zdravniku.« Poleg tega se izvaja tudi rutinsko (priporočeno) cepljenje otrok proti pnevmokoknim okužbam v okviru nacionalnega programa cepljenja (pri 3, 5 in 11–18 mesecih starosti), so povedali na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje.

antibiotično zdravljenje je treba zaplete prav tako aktivno iskati.«

Zdravnica Katarina Osolnik je povedala tudi nekaj o zdravljenju pnevmokokne pljučnice. »Zdravilo izbora za zdravljenje je penicilin, z izjemo bolnikov, ki so na penicilin alergični. Ti bolniki prejmejo druge vrste antibiotik: največkrat makrolide.«

Kaj pa cepljenje

»Vsekakor je pnevmokokna pljučnica tudi lahko zaplet po prebolelih virusnih okužbah, največkrat po gripi, lahko tudi po okužbi s covidom in tudi po drugih

virusnih okužbah. Glede na to je vsekakor priporočljivo cepljenje, tako proti gripi kot drugim virusnim boleznim. Vsekakor pa je priporočljivo tudi cepljenje proti pnevmokoku, posebno za bolnike s kroničnimi boleznimi. Kar se tiče pljučnih bolnikov, je cepljenje proti pnevmokoku priporočljivo pri vseh starejših od 65 let in pri kroničnih bolnikih s kronično obstruktivno pljučno boleznijo, astmo, pljučno fibrozo, bronhiektazijami. S cepljenjem proti pnevmokoknim okužbam preprečimo težko potekajoče pljučnice in njihove zaplete.«

»Umrljivost zaradi pljučnice je razmeroma visoka, in sicer umre med deset in dvajset odstotkov vseh bolnikov, ki so zaradi težje pljučnice zdravljeni v bolnišnicah; neprimerno večja je smrtnost med starejšimi bolniki, ki so bolj ogroženi, predvsem zaradi oslabelega imunskega sistema in pridruženih boleznih.« (Katarina Osolnik, dr. med, specialistka pulmologije in interne medicine)

Čas virusov

»Prehlad« (recimo zaradi prepiha) je med ljudstvom od nekdaj veljal za pomembno obolenje, čeprav so se zdravniki temu izrazu vselej malo posmehovali, češ da si tega dogajanja strokovno pač ne moremo razložiti.

JURIJ KURILLO, DR. MED.

Danes lahko najdemo tudi v knjigi Infekcijske bolezni (Ljubljana 2014/2015) na straneh 251–255 poglavje Prehlad. Avtorici Mateja Logar in Tatjana Lejko Zupanc pravita takole: »Prehlad je skupek nespecifičnih simptomov in znakov s strani zgornjih dihal. Gre za najpogostejšo okužbo zgornjih dihal, ki je eden najpogostejših razlogov za obisk pri zdravnikih in najpogostejši vzrok odsotnosti z dela in od pouka. Povzročajo ga virusi in ima blag potek.«

Prehlad se začne z obolenjem zgornjih dihal, ki se kaže kot izcedek iz nosu, z bolečinami v žrelu in s kašljem. Temu se lahko pridružijo še

bolečine v mišicah in splošno slabo počutje. Povišana telesna temperatura doseže le manjše vrednosti. Težave si lahko olajšamo s podpornim zdravljenjem, kamor sodijo kapljice za nos, razni sirupi proti kašlju in domači čaji – predvsem pa telesni počitek. Širjenje tega obolenja preprečujemo z zadosti znanimi splošnimi higienskimi ukrepi, kot je temeljito umivanje rok, kašljanje v rokav, izogibanje tesnejšim stikom z obolelim človekom. Prehladna obolenja se lahko ponavljajo večkrat čez leto, zlasti v hladnem obdobju. Pogosto obolevajo majhni otroci

Kaže, da odkrivanju vedno novih in novih človeku nevarnih virusov ne bo konca!

v vrtcih in potem prenašajo virusne okužbe še na druge družinske člane.

Čeprav je prehlad na videz zelo preprosto obolenje, so pa njegovi povzročitelji kar neverjetno različni. V omenjenem prispevku so navedeni: rinovirusi, koronavirusi, virusi influence, virusi parainfluence, adenovirusi, respiratorni sincicijski virus (RSV), človeški metapnevmovirus, človeški bokavirus, drugi virusi (rdečk, eneterovirusi). Kar lepa zbirka bolezenskih klic, ki utegnejo sprožiti »banalni« prehlad, čeprav jih zaradi večinoma lažjega poteka obolenja in razmeroma dragih preiskav mikrobiološki laboratoriji bolj malo določajo. Oglejmo si jih le nekaj!

Med rinovirusi so mikrobiologi ugotovili že več kot

Čeprav je prehlad na videz zelo preprosto obolenje, so pa njegovi povzročitelji kar neverjetno različni. / Foto: Gorazd Kavčič

sto tipov, ki povzročajo lažja obolenja zgornjih dihal. Med koronavirusi spada poleg zloglasnega SARS-covida19 še drugi, manj nevarni pripadniki te skupine. O povzročiteljih influence je bilo že govora v predhodnem avtorjevem članku o gripi. Adenovirusi s 50 podtipi povzročajo poleg prehladnih simptomov predvsem bruhanje in drisko.

Respiratorni sincicijski virus (RSV) je posebej nevaren za nedonošenčke in

dojenčke do tretjega meseca, saj jim lahko prinese ob akutnem bronhiolitisu hudo dihalno stisko. Za to starostno skupino in novejši pripadniki te skupine. O povzročiteljih influence je bilo že govora v predhodnem avtorjevem članku o gripi. Adenovirusi s 50 podtipi povzročajo poleg prehladnih simptomov predvsem bruhanje in drisko. Respiratorni sincicijski virus (RSV) je posebej nevaren za nedonošenčke in

prehladnimi znaki je prav tako možen nedavno, leta 2005, opisani bokavirus. Kaže, da odkrivanju vedno novih in novih človeku nevarnih virusov ne bo konca!

Pri omenjenih virusnih infekcijah pride večkrat tudi do superinfekcije z neko bakterijo, ki osnovno obolenje bistveno poslabša. To bo zdravnik ugotovil tako po kliničnih simptomih kot po laboratorijskih izvidih in bo potem bolniku predpisal ustrezen antibiotik.

Klasična glasba v Kropi

S prvim koncertom se bo v nedeljo začela nova sezona Kroparskega glasbenega abonmaja. V izvrstni komorni zasedbi izbranih glasbenikov bodo na sporedu klavirski kvarteti Wolfganga Amadeusa Mozarta, Roberta Schumanna in Gustava Mahlerja.

IGOR KAVČIČ

Kropa – Uvodni koncert nove sezone Kroparskega glasbenega abonmaja, ki že četrto leto poteka pod okriljem Kulturnega društva Kropa, bo v nedeljo, 21. januarja, ob 18. uri v Baročni dvorani Radovljiške graščine, saj je domače prizorišče, kulturni dom v Kropi, ta čas sredi obnove.

Nastopili bodo slovenski mednarodno uveljavljeni glasbeniki – violinistka Petra Kovačič, članica Dunajskih filharmonikov, violist Nejc Mikolič, profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani, član avstrijskega Ensembla Minui, Slovenskega godalnega seksteta in umeetniški vodja abonmaja, violončelist Sebastian Bertonec, profesor na Konservatoriju Maribor, priznan tako v solističnem kot komornem muziciranju, in pianistka Aleksandra Pavlovič, profesorica klavirja in korepetitorica v ljubljanski glasbeni šoli Glasbeni atelje Tartini.

Ustvarjalni izzivi

Komorna zasedba mladih glasbenikov je v program

uvrstila klavirske kvartete Wolfganga Amadeusa Mozarta, Roberta Schumanna in Gustava Mahlerja. Violinistka Petra Kovačič se koncerta veseli iz več razlogov. V formaciji klavirskega kvarteta doslej namreč še ni sodelovala, nova pa so ji tudi vsa dela v tokratnem programu. »Gre za izziv in spoštovanje do neznanega, hkrati pa je to enkratna priložnost spoznati skladbe v prijetnem, sproščenem vzdušju, skupaj s kolegi,« je pred koncertom povedala članica Dunajskih filharmonikov, ki je z vsemi tremi glasbeniki že sodelovala, prvič pa bo z njimi delila oder v tej zasedbi.

»Koncertni program je nastal v sodelovanju s kolegi in je rezultat naših želja in kompromisov, hkrati pa seveda sledi temu, da je glasbeni večer smiselno zaokrožen. Morda je tokrat malo bolj melanholičen, ampak poln hrepenenja, življenjske iskre in strasti.

Mislím, da nam je pisan na kožo, in iskreno vabim vse ljubitelje klasične glasbe na koncert, da bomo lahko 'našo' glasbo delili z vami,« še dodaja violinistka.

Komorna glasba, opera, samospev

Nastopa priznane violinistke se tako kot v enem naslednjih koncertov še ene violinistke Lane Trotovšek veseli tudi umetniški vodja abonmaja, domačin violist Nejc Mikolič: »Igranje z njima je pravi užitek, že na vajah so vse besede odveč, saj s svojim odličnim igranjem povesta vse.« V letošnji, četrti sezoni se bo sicer zvrstilo šest koncertov, trije v prvem in trije v drugem polletju, s poletnim odmorom, saj je takrat tudi sicer festivalsko dogajanje po Sloveniji zelo pestro.

»Programski koncept in izbor nastopajočih ostajata enaka kot v preteklih letih – komorna glasba v prepletu z opero in samospevom. Mislím, da nas ravno ta kombinacija dela zanimive in se je abonma tudi zato zelo dobro prijel. Vsekakor pa se v prvi vrsti čuti močna pevska tradicija v Kropi. Marca bo tako od pevcev nastopil tenorist Aco Biščević, novembra pa sopranistka Eva Černe Avbelj in tenorist Klemen Torkar. V mesecu maju se vrača tudi mednarodno uveljavljena zasedba Ensemble Minui, septembra pa koncert

godalnega kvarteta Tartini – ta je bil zaradi obnovitvenih del prestavljen v letošnjo sezono,« še dodaja Mikolič.

Po obnovi nazaj v Kropo

V Kulturnem društvu Kropa so ponosni in zadovoljni, da jim abonma uspeva organizirati že četrto leto, kot kaže, pa se je ta tudi kar dobro prijel. »Vsak kulturni produkt je lahko še boljši, če na primeren način vključi že obstoječe. Tu govorim o bogati glasbeni tradiciji Kroepe. Seveda bi bil brez dobrih pogojev, ki jih dvorana v Kropi predstavlja, ekipe izvrstnih sodelavcev in finančne podpore lokalnega okolja projekt težje izvedljiv,« je povedal vodja projektov in tajnik Kulturnega društva Kropa Anže Habjan, skupaj z Nejcem Mikoličem tudi gonilna sila glasbenega abonmaja.

Lani se je začela obnova dvorane v Kropi, zato so prvi del abonmaja predstavili v Radovlji, v Baročno dvorano Radovljiške graščine. »Morda tako navdušimo še koga v Radovljici. Sicer je nedeljski koncert tudi del Abonmaja Povezani, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Linhartovo dvorano in občino in

Na nedeljskem koncertu bo nastopila tudi članica Dunajskih filharmonikov Petra Kovačič. / Foto: Andrej Grlic

promocijsko lahko učinkuje še bolje,« poudarja Habjan v upanju, da bo tretji koncert v maju vendarle že na sporedu v domači dvorani v Kropi, zagotovo pa jesenski del.

»Zavedamo se, kako pomembno je preseči centralizacijo ponudbe kulturnih vsebin, in to tudi že vrsto let dokazujemo. Pa ne le fizično, v mislih imam tudi miselno potrebo ljudi po centralizaciji, saj obstaja

prepričanje, da tisto, kar ni v večjih središčih, ni dobro. Ravno nasprotno. Butičnost je lahko tudi velik uspeh lokalnega okolja in dokaz visoke ter kakovostne ponudbe,« je prepričan Anže Habjan, saj jim povedano še kako uspeva, želijo pa si, da bi z izboljšanimi pogoji nadaljevali to delo, ga stalno dopolnjevali in da bi bilo pripravljeno vsakokrat privlačno za vse okuse.

Koncertna večera Glasbene šole Kranj

IGOR KAVČIČ

Kranj – V Glasbeni šoli Kranj bo ta teden nadvse živahno. Jutri, v sredo, 17. januarja, ob 19. uri bodo v dvorani glasbene šole na Trubarjevem trgu gostili pianista, skladatelja in profesorja Igorja Deklevo, ki je pred kratkim obhajal devetdeseti življenjski jubilej. Učenci klavirja – kot solisti in v klavirskem duetu – uglednemu glasbeniku pripravljajo poseben dogodek, ki so ga poimenovali Vse najboljše, gospod Deklevo. Pridružili se jim bodo še učenci otroškega pevskega zboru in učenka baleta. Že med koncertom bo s skladateljem potekal tudi pogovor o

njegovem življenju in delu. Že naslednji dan, 18. januarja, v dveh terminih, ob 17. uri in 19.30, bo v dvorani na Brdu pri Kranju koncert orkestru in pevskega zboru glasbene šole. Koncert so tokrat poimenovali Uvertura v 365: Glasbene iskricke ob novem letu. Predstavili se bodo orkestri (orkester flaut, harmonik, kitarski orkester, godalni, pihalni in simfonični orkester) in mladinski pevski zbor – vsi s skladbami, ki so bile originalno pisane za posamezne zasedbe. Tako bo na sporedu program od baročne in klasičistične glasbe do romantične današnjih dni. Manjkale ne bodo niti skladbe slovenskih skladateljev.

Zven in odtis kamna

Škofja Loka – V četrtek, 18. januarja, ob 18. uri bodo v Sokolskem domu odprli razstavo Zven in odtis kamna. Kamnite zvoneče skulpture bo razstavila Alenka Vidrgar, litografije pa grafičarka Monika Plemen. Odprtje bo pospremila skladba Prebujanja, ki jo bosta na kamnitih tolkalih izvedla Matevž Bajde in Franci Krevh ob spremljavi trobentača Franca Kosma.

Osem življenj, en narod

Epski roman Osmo življenje mlade nemško-gruzijske pisateljice Nino Haratišvili, ki je izšel pri Mladinski knjigi, niti družinske preteklosti prepleta z guzijsko zgodovino dvajsetega stoletja.

IGOR KAVČIČ

Ljubljana – V romanu, ki obsega več kot tisoč strani, v Gruziji rojena nemška pisateljica, dramatičarka in gledališka režiserka Nino Haratišvili skozi zgodbe iz družinske preteklosti predstavlja tudi zgodovino Gruzije v prejšnjem stoletju. Skozi sedem generacij se vzorci ljubezenskih zgodb, izdajstev, razprtij in spletk zlivajo z ozadjem stalinističnih čistk, druge svetovne vojne, guzijske vojne za neodvisnost in nazadnje guzijske državljanske vojne. Živopisna preproga, stkana iz številnih pripovedi, je obenem zgodba guzijskega naroda.

Nino Haratišvili od dvanajstega leta piše v obeh jezikih in je bila že za dva romana nominirana za nemško književno nagrado, več nagrad je prejela za svoj tretji roman Osmo življenje (v slovensko ga je prevedla Mojca

Kranjc), s katerim je bila nominirana tudi za mednarodno nagrado Booker.

»Lahko rečem, da je bilo prevajanje prijetno družnje s pisateljico, in upam, da bo tako izkušnja imel tudi bralec,« je povedala Mojca Kranjc, ki se je pri prevajanju predvsem geografskih pojmov držala nemškega

pravopisa, pri čemer pa ni manjkalo tudi precej raziskovalnega dela. Ob vseh tuje zvonečih imenih in njihovi gostoti raziskuje tudi bralec, ki mu je v pomoč družinsko drevo na začetku romana. Pisateljica zgodbo pripoveduje skozi osem, večinoma ženskih glasov. Vsako poglavje je posvečeno

osebi, ki je v njem v središču pozornosti, vendar pa se sedem popisanih življenj v sicer ločenih zgodbah med seboj vseskozi prepleta. Naslovu zadnjega poglavja Brilka (njej avtorica tudi posveča roman) sledijo prazne strani, kar pomeni lahko dvojje: da jih je treba še popisati ali pa je zgodba Brilke povedana že v prejšnjih poglavjih oziroma knjigah, kot jih imenuje avtorica.

Roman ima, zanašajoč se na literarno tradicijo, oblike epa, zgodbe se namreč pripovedujejo izbranemu občinstvu iz generacije v generacijo, pri čemer se vsaka naslednja nadaljuje od prejšnjega pripovedovalca in se nato nadgrajuje. Na ta način pisateljica popisuje zgodovino svojega naroda. Roman je bogat tako z dialogi kot z opisovanji dogodkov. Bralcu bo vsekakor zanimiv, čeprav gre morda za Slovincem nekoliko oddaljeno deželo.

Prva medalja za Slovenijo

V Chamonixu se je konec tedna končalo evropsko prvenstvo v tekmovalnem turnem smučanju, najuspešnejše do zdaj za slovensko reprezentanco. Mladinska evropska podprvakinja Klara Velepec je poskrbela za prvo slovensko medaljo na največjih tekmovanjih v tem športu, ki se bo leta 2026 pridružil olimpijski družini. Slovenci so se uvrstili med sedem najboljših ekip v Evropi.

SUZANA P. KOVAČIČ

Chamonix – Mladinska evropska podprvakinja Klara Velepec (TSK LiMa) je poskrbela za prvo slovensko medaljo na največjih tekmovanjih v tem športu, ki se bo leta 2026 pridružil olimpijski družini v Milanu in Cortini, ko se bodo turni tekmovalci pomerili v disciplinah sprinti in mešane štafete. Z odličnim nastopom je presenetila sebe in tekmičice in osvojila srebro v vzponu v kadetski kategoriji (do 18 let).

Odlična mlada Radovljčanka

»Super zadovoljna sem s svojim prvim nastopom na evropskem prvenstvu. Sam proces tekem in nasploh tekmovalništva je bil zame čisto nekaj novega. Pridobila sem ogromno novih izkušenj in znanja, ki mi bodo v prihodnosti zelo koristili.

Klara Velepec je najprej trenirala plezanje, nato atletiko, kasneje se je navdušila za gorski tek, kjer je lani osvojila naslov mladinske državne prvakinje na teku na Šmarno goro, uvrstila se je tudi v slovensko reprezentanco. Za turno smučanje jo je navdušil Maj Pritrznik, s katerim sta na minulem evropskem prvenstvu v mešanih štafetah osvojila šesto mesto med mladinci. Zanj je to sploh prva sezona v turnem smučanju. »Pričakovanj za nadaljnjo sezono nimam, saj je to zame prva sezona in še ne vem, kako se stvari tu odvijajo. Se pa zelo veselim nadaljnjih tekem, tako domačih kot mednarodnih, na katerih bom dala vse od sebe in upam na še več odličnih dosežkov. Vedno pa stremim k temu, da v tem, kar delam, predvsem uživam in izkoristim priložnosti, ki so mi dane za nabiranje izkušenj, ki so v tem športu zlata vredne.«

li. Seveda sem najbolj zadovoljna z nastopom v vzponu, kjer sem si priborila zame bleščečo srebrno medaljo. Z odličnim in hitrim startom sem že od začetka vodila. Dohitela in prehitela me je le Španka. Naslednji dan so sledile mešane štafete. Z Majem sva iz sebe iztisnila še zadnje atome moči in priborila odlično šesto mesto,« je bila navdušena 17-letna Radovljčanka, ki je v mešanih štafetah z Majem Pritrznikom med mladinci dosegla šesto mesto. Mlada tekmovalka je nastopila tudi na posamični tekmi, kjer je bila deveta, v sprintih pa deseta.

Poleg šestega mesta v mešanih štafetah s Klaro Velepec je Maj Pritrznik (TSK LiMa) med mladinci (do 20 let) dosegel peto mesto v vzponu, na posamični tekmi 11. in v sprintih 12. mesto.

Na ramenih Rea Kolbl, Klara Velepec in Ana Čufer, stojijo Jon in Maj Pritrznik, Luka Kovačič in Klemen Španring. / Foto: Robert Pritrznik

Kadetske barve je zastopal njegov brat Jon Pritrznik (TSK LiMa), 14. je bil v sprintih in vzponu ter 15. posamično. Vzpon je slovenska

tekmi se je povzpela na 15., v članskih mešanih štafetah z Ano Čufer pa na 16. mesto. Novinka v reprezentanci Ana Čufer (TSK LiMa) je dosegla še 14. mesto v vzponu in 23. mesto v sprintih.

Zaostanki so res majhni

Klemen Španring je v vzponu celo ugnal reprezentančnega kolega, ki živi na Bledu, Luko Kovačiča (Društvo za razvoj turnega smučanja), zadnja leta najuspešnejšega slovenskega tekmovalca v turnem smučanju, ki je povedal: »Letos nekoliko drugačno prvenstvo, saj je bila to zame prva tekma sezone, tako da je bila pot v neznanu. Vedno grem z visokimi cilji in tudi tokrat ni bilo drugače. Če potegnem črto, odhajam s prvenstva z mešanimi občutki, 16. mesto v vzponu, trideseterica na posamični tekmi in 10. mesto na mešanih štafeti v paru z Reo Kolbl so realno gledano vrhunski rezultati, ampak seveda bi

želel še nekaj več. Upam, da se mi bodo te želje uresničile na prihajajočih svetovnih pokalih. Smo zraven, zaostanki so zares minimalni, ekipa pa deluje vrhunsko, tako da grem samozavestno naprej.« Slovensko izbrano vrsto je letos okrepila Rea Kolbl (Društvo za razvoj turnega smučanja), ki je še lani tekmovala za Združene države Amerike. Osvojila je še 16. mesto posamično in 24. v sprintih.

Positivno v nadaljevanje sezone

V skupnem seštevku reprezentanc se je slovenska ekipa, ki deluje pod okriljem Slovenske planinske zveze, uvrstila na sedmo mesto, takoj za Avstrijo, kar je še en pomemben mejnik. Na prvenstvu se je pomerilo več kot 160 tekmovalcev iz 22 evropskih držav. »Letošnje evropsko prvenstvo ocenjujem kot zelo uspešno, pravzaprav najuspešnejše do zdaj. Klara Velepec je osvojila prvo slovensko medaljo v zgodovini turnega smučanja. V disciplini vzpon smo spet dokazali velik potencial in vrhunske rezultate. Imeli smo smolo v sprintih v mladinski kategoriji in verjamem, da zmoremo več. Z zadovoljen sem tudi z nastopom vseh mešanih štafet in spodbudno je, da smo imeli dve konkurenčni članski štafeti. Zelo pozitivno gledam na nadaljevanje sezone svetovnega pokala in na naslednjo sezono, ko se bodo delile vstopnice za zimske olimpijske igre,« pa je strnil selektor slovenske reprezentance v tekmovalnem turnem smučanju Robert Pritrznik.

Klara Velepec zgodovinski srebrni medalji v vzponu naproti / Foto: Skimo Stats

Lanišek in Kos blestela v Wisli

Na Poljskem je bila v soboto prva od treh superekipnih tekem parov v sezoni, sicer pa komaj tretja v zgodovini smučarskih skokov. Z veliko prednostjo sta zmagala Anže Lanišek in Lovro Kos.

KLARA MRAK

Wisla, Saporó – Superekipne tekme parov služijo kot generalka za naslednje zimske olimpijske igre leta 2026, kjer se bo klasična ekipna tekma poslovila s sporeda (to zimo sta predvideni še dve tovrstni tekmi, v Lake Placidu v ZDA ter v smučarskih poletih v Oberstdorfu v Nemčiji). Da sta »sanjski par«, sta dokazala Lanišek in Kos, ki sta v soboto stopila na najvišjo stopničko, v nedeljo, na posamični tekmi, pa je bil Kos četrti, Lanišek pa deveti. Petega mesta, najboljšje uvrstitve v letošnji sezoni, se je razveselil Peter Prevc.

Njegova sestra Nika na Japonskem ni nadaljevala zmagovalnega niza, vseeno pa je z dvema desetima mestoma obdržala rumeno

majico. Se je pa bronaste medalje na nedeljski tekmi veselila druga Nika, Nika Križnar, ki je tretje mesto zadržala iz prve serije. »Po večerajšnjem rokenrolu se je danes izteklo super. Nisem pričakovala tako dobrih skokov, saj do zdaj na tem prizorišču nisem imela prav dobrih rezultatov. Če mi do zdaj Saporó ni bil preveč pri srcu, mi bo morda zdaj,« je po tekmi povedala Križnarjeva. Prihod na Japonsko je bil za slovenske tekmovalke in njihovo ekipo stresen, saj se je na poti izgubila njihova oprema in prtljaga. Ob veliki pomoči drugih ekip in slovenskega veleposlanika na Japonskem so tekmovalke, razen Križnarjeve, ki si ni uspela izposoditi celotne prave opreme, lahko nastopile že na sobotnih kvalifikacijah.

Rokometaši napredovali v drugi del tekmovanja

Berlin – Po tem, ko se je slovenska rokometna reprezentanca v četrtkem na uvodni tekmi evropskega rokometnega prvenstva proti Ferskim otokom kar dobro namučila (naši so zmagali z 32 : 29), je v soboto suvereno premagala Poljake in si že zagotovila nastop v drugem delu prvenstva v Hamburgu. Slovincem je šel v boju za napredovanje na roke tudi razplet na sobotni drugi tekmi, kjer pa se je Norveška drugače od pričakovanih razšla s Ferskimi otoki (26 : 26), ki so tako kot proti Sloveniji pokazali izjemno predstavo. Varovanci Uroša Zormana so se včeraj zvečer za konec prvega dela pomerili še z Norveško, rezultat tekme do konca redakcije še ni bil znan. Slovenija si je tako, kot rečeno, že pred večerajšnjim obračunom z Norveško v tretjem krogu priigrala nastop v drugem delu tekmovanja. Ta bo za skupine D, E in F potekal v Hamburgu. Prvič bodo Slovenci tam nastopili v sredo, skupaj pa bodo v drugem delu odigrali še štiri tekme.

Prvenstvo končali na štirinajstem mestu

Dubrovnik – Slovenski vaterpolisti so na evropskem prvenstvu (EP) na Hrvaškem osvojili 14. mesto. Na tekmi za 13. mesto je bila boljša Slovaška, ki je zmagala s 14 : 10. Slovenija je na EP sicer izgubila s Slovaško, Romunijo in Nizozemsko, zmagala pa proti Malti. Slovaška je Slovenijo premagala že v predtekmovanju, in sicer z 11 : 7. Ekipi sta se doslej na EP pomerili petkrat, Slovenci so bili vedno poraženi.

Šenčurjani in Ločani zmagali doma

Šenčur, Škofja Loka – Šentjur je minulo soboto na gostovanju na Gorenjsko prišel precej oslabiljen, zato delo domačih košarkarjev GGD Šenčur ni bilo težko. Že v prvi četrtini, ko je domačinom odlično »poveljeval« Jan Novak, je bila prednost 14 točk, ob polčasu je bil rezultat 47 : 28. Pri GGD Šenčur se je med strelce vpisalo deset košarkarjev, statistično gledano pa je bil najboljši igralec domači kapetan Dino Murić, ki je ob 16 točkah vpisal še sedem skokov. Ob dobrem razpoloženju v Šenčurju velja omeniti bučen aplavz navijačev ob prvem košu iz igre 17-letnega Lovra Bolharja, ki je tako postal četrti najmlajši košarkar v zgodovini GGD Šenčur, ki se je vpisal med strelce. Nekaj dni oziroma mesecev mlajši so bili v preteklosti Tibor Kočar, Mark Žnidar in Vojin Ivković. Tudi sobotni večerni obračun v Škofji Loki v košarkarski ligi Nova KBM se je končal z zmago domačih. V izenačeni končnici so se bolje znašli košarkarji LTH Castingsa, ki so s 76 : 74 premagali Hopse s Polzele.

PLANINSKI IZLET: PIC CHIADIN (2302 M N. M.)

Karnijski zimski lepotec

Poleti spokojen, praktično neopazen vrh, pozimi pa varen turnosmučarski cilj oz. cilj, ki se ga lahko lotimo tudi s krpilji ali pa peš. Razgled iz oči v oči z najvišjim vrhom Karnijskih Alp.

JELENA JUSTIN

Karnijske Alpe človeka za svojijo. Lepe so. Drugačne. Predvsem pa bistveno manj obljudene. Nudijo gorniške užitke v vseh letnih časih. Da znamo izbrati varen zimski cilj, je potrebnega nekaj znanja, predvsem pa potrebujemo idejo cilja, kjer še nismo bili. Danes se bomo odpravili v neposredno bližino najvišjega v Karnijskih Alpah, Monte Cogliansa, 2780 m n. m. Z njim si bomo zrlili iz oči v oči. Pojdimo na naš vrh, Pic Chiadin (Cjadin).

Zapeljemo se proti Trbižu v Italiji in nadaljujemo po regionalni cesti proti Tolmezzu. V Tolmezzu sledimo oznakam za kraj Villa Santina, kjer v krožišču sledimo

smerokazu za Ovaro in Sappada. Cesti, ki se zmerom vzpenja, sledimo do kraja Forni Avoltri, kjer zavijemo desno proti vasema Collina in Collinetta. Cesta postaja vse bolj ozka. Peljemo skozi obe vasi in na koncu asfaltirane ceste je urejeno parkirišče ob koči Tolazzi. Iz Kranja do izhodišča je 179 km.

Kako bo potekal vzpon, je pozimi seveda odvisno od snežnih razmerah. Razmere na prvi dan leta 2020 so bile izjemne. Vzpon začnemo po cesti in sledimo oznakam za kočo Marinelli. Takoj nad kočjo Tolazzi je razcep, kjer leva pot vodi do kočje Lambertenghi-Romanin, mi pa sledimo cesti v desno. Če je veliko snega, predlagam, da ji sledimo

vse do planine Casera Moraret, sicer pa lahko cesto zapustimo in se skozi gozd, ponekod strmeje, povzpnejo ponovno do ceste, po kateri dosežemo planino Moraret, 1682 m n. m. Pred seboj zagledamo zasneženo pobočje, po katerem nadaljujemo vzpon. Po vsej verjetnosti bomo videli sledi turnih smučarjev, ni pa nujno. Vzpon višje postane precej strm in svetujem uporabo derez in cepina, saj bi bil zdrš lahko precej neprijeten in nevaren. Ko premagamo strmi del, se pred nami odpre manjša dolinica in zagledamo sedlo, na katero moramo priti, sedlo, kjer je kočja Marinelli. Po strmini se le-ta malce umiri, a vzpon na sedlo je spet

Kočja Marinelli, zadaj je Kellerspitzen. / Foto: Jelena Justin

bolj strm. Težavnost vzpona bo odvisna od snežnih razmer. Lahko gremo kar direktno navzgor, lahko pa tudi vijugamo, tako kot to delajo turni smučarji. Ko dosežemo sedlo Moraret, zagledamo kočjo Marinelli, 2122 m n. m., in na drugi strani sedla vrhove nad prelazom Plöckenpass.

Od kočje zagrizemo v strmino. Poleti je to travnat vzpon in tukaj bi bil razcep, kjer se levo odcepi zahtevna

pot do kočje Lambertenghi-Romanin, ena bi se nadaljevala tudi proti Monte Cogliansu. A vendar, zima je drugačna. Zagrizemo v strmino na Pic Chiadin. Strmina je precejšnja, a s pravim tempom in smerjo vzpona hitro dosežemo vrh. Razgled je fantastičen. Kot bi videli pol Evrope. Samo osrčje Karnijskih Alp; Monte Coglians, Keller Warte, Kellerspitzen, Creta di Collina, Creta Collinetta, oster greben pred

namo je Monte Floriz, s katerega smo prej videli ostanke plazov, ki so zgrmili v dolino. Pogled v daljavi se ustavi na Monte Serniu, Creti Grauzarii, vidita se Mangart, Jalovec itd. Razgled za bogove!

Z vrha sestopimo po poti vzpona. Razmere na novega leta dan so bile zelo različne. Cesta spodaj je bila ledena, vzpon nad planino Moraret je potekal po odlično predelanem snegu in zimska oprema je bila nujna. Strmine se nikar ne lotevamo z malimi derezami oz. verigami. Strm vzpon proti kočji Marinelli je bil ponekod trd, ponekod se je prediralo, saj je bila kloža. Sneg do vrha Pic Chiadina je bil trd in stabilen.

Skratka, če boste turo ponavljali, preverite snežne razmere in ne pozabite na opremo. Varnost je na prvem mestu.

Nadmorska višina: 2302 m
Višinska razlika: 952 m
Trajanje: 5 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Vzpon na Pic Chiadin. Čudoviti vrh za zimski vzpon. / Foto: Jelena Justin

Razgled z vrha Pic Chiadina na Monte Coglians, najvišji vrh Karnijskih Alp

Kolesarska avantura Balkan 2023, 12. del

GLASOVA KOLESARJENJA

SLAVKO ZUPANC

Prenočili smo v hotelu v središču mesta Kırklareli. Po zajtrku smo prinesli prtljago do kombija, ki nas je spremljal na poti, in se dogovorili, da kolesarjenje začnemo čez pol ure v parku Şevket Dingiloğlu nasproti hotela. Park se imenuje po turškem politiku in

dolgoletnem županu mesta (1922–1930), ki ima v parku tudi spomenik. V bližini parka je verski kompleks, ki ga je leta 1383 zgradil Kösemihalzâde Hızır Bey. Verski kompleks sestavljajo Hızır-begova mošeja, turška kopel in bazar.

Provinca Kırklareli v Marmarski regiji, po kateri je bila speljana etapa, je pravi

raj za ljubitelje kolesarjenja, čudovita pokrajina in neprometne asfaltirane ceste. Podobno kot na predhodni etapi smo spet okusili čar turškega podeželja. Vozili smo med njivami in travniki skozi neskončno pokrajino, obarvano z značilno rjavobaro. Požeta polja so sicer odsevala konec kmetijske sezone, a prizori sončnic, ki so že odcvetele, so bili kljub temu očarljivi. Nemaikalni sistemi so v določenih predelih poskrbeli za zelene oaze, ki so v kontrastu z okoliškimi rjavimi polji in travniki še dodatno poudarile lepoto in pestrost pokrajine. Poseben čar pa so dodala še zelena drevesa med njivami.

Predzadnja etapa je bila ravninska in najkrajša, dolga je bila le 46 kilometrov, skupnega vzpona pa je bilo samo tristo metrov. Kolesarili smo v smeri jug proti mestu Lülebürgaz skozi majhne vasi Asilbeyli,

Verski kompleks Hızır Bey (mošeja, kopalnišče, bazar) / Foto: Slavko Zupanc

Değirmencik, Eriklyurdu in Çeşmekolu. Opoldanski odmor za malico smo imeli med vasema Hamitabat in Kırkköy deset kilometrov pred ciljem. Kombi nas je pričakal v senci podvoza pod avtocesto, ki povezuje Odrin in Carigrad. Po malici, ki nam je povrnila energijo, smo se podali še na zadnjih deset kilometrov etape. Po lokalni neprometni cesti smo prispeli do glavne ceste.

Prometnega znaka, ki bi prepovedoval vožnjo kolesarjem, ni bilo. Tako smo zadnji kilometer do hotela BURGaz Resort Aquapark kolesarili po odstavnem pasu zelo prometne štiripasovnice. Na cilj smo prispeli zelo zgodaj, tako da smo lahko preostanek popoldneva izkoristili za sprostitve ob in v bazenih, ki so na voljo v sklopu hotela. Nekateri pa so se odločili še za izlet v deset kilometrov

oddaljeno mesto Lülebürgaz, ki je bilo nekoč glavno mesto rimske province Evropa, ki jo je leta 294 ustanovil rimski cesar Dioklecijan. Najbolj znana znamenitost v mestu je mošeja iz 16. stoletja, poimenovana po velikem vezirju Otomanskega cesarstva Mehmedu Paši Sokoloviću. Bil je srbskega porekla, rojen v pravoslavni družini in je bil kot mlad deček rekrutiran kot janičar.

Spomenik in kolesarji v parku Şevket Dingiloğlu / Foto: Slavko Zupanc

Priznanja za odlične krave

Rozmanova čreda črno-belih krav iz Zadrage je bila s povprečno mlečnostjo 14.353 kilogramov mleka na kravo tudi v letu 2022 najboljša v državi. Trinajst črno-belih krav iz gorenjskih hlevov je lani presegleo življenjsko mlečnost sto tisoč kilogramov mleka.

CVETO ZAPLOTNIK

Rodica – Na nedavnem občnem zboru Društva rejcev govedi črno-bele pasme v Sloveniji na Rodici so podelili priznanja rejcem za posebne rejske dosežke in za krave, ki so lani presegle življenjsko mlečnost sto tisoč kilogramov mleka.

Priznanje (govodorejski zvonec) za najboljšo čredo črno-belih krav po mlečnosti v letu 2022 je že tretje leto zapored prejel rejec Matjaž Rozman iz Zadrage, ki je pri čredi 45 krav dosegel povprečno mlečnost 14.353 kilogramov mleka na kravo. Mleko je v povprečju vsebovalo 3,75 odstotka maščob in 3,25 odstotka beljakovin, tako da je vsaka krava v povprečju dala skoraj 1005 kilogramov maščob in beljakovin, kar Rozmanovo čredo tudi po tem seštevku uvršča na prvo mesto v Sloveniji. Na drugo mesto se je s povprečjem 13.455 kilogramov mleka uvrstila čreda Gregorja Ročnika iz Zavadnja pri Šoštanju, v njegovi čredi je tudi krava, ki je dosegla doslej najvišjo mlečnost v standardni laktaciji (v 305 dneh) – 20.608 kilogramov mleka, ob tem pa tudi življenjsko mlečnost 135 tisoč kilogramov mleka.

Na podelitvi priznanj za najboljšo čredo črno-belih krav: Matjaž Rozman iz Zadrage skupaj s snaho Petro, v ozadju dr. Marija Klopčič

Na lestvico dvajsetih najboljših čred z najvišjim povprečjem mlečnosti se je na širšem gorenjskem območju poleg Rozmanove uvrstilo še devet čred, ki so dosegle povprečje od 11.633 do 12.604 kilogramov mleka na kravo. Kdo so njihovi rejci in kakšno povprečno mlečnost so dosegli v čredah, kaže tabela.

Tudi najboljša prvesnica črno-bele pasme leta 2022 »domuje« na Gorenjskem, v hlevu Slavka Studena v Zalogu pri Cerkljah. Njen

dosežek v standardni laktaciji (v 305 dneh) je 17.256 kilogramov mleka, ki je vsebovalo skupno 1029,5 kilograma maščob in beljakovin.

V društvu, ki je tudi priznana rejska organizacija za črno-belo pasmo goved, ugotavljajo, da v prireji mleka ni pomembna le visoka mlečnost, ampak tudi dolgoživost krav, zato vsako leto podelijo priznanja rejcem za

mlečnost krav prejeli rejka Metka Hafner Zupančič iz Žabnice za kravo Zemo 6 (100.025 kilogramov mleka), Janko Pfeifer iz Vopovelj za kravo Bino 15 (100.699), podjetje KŽK za kravo Bimbo (100.753), Slavko Studen iz Zaloga pri Cerkljah za kravo Kokro (101.053), Janez Stare iz Hrastja za kravo Packo 15 (102.197), Janez Sajovic iz Predoselj za

V Sloveniji je doslej življenjsko mlečnost sto tisoč kilogramov mleka presegleo 246 črno-belih krav, od tega je bilo 155 krav potomk slovenskih in 75 potomk tujih bikov, osem krav iz naravnega pripusta, pri osmih kravah pa bik ni poznan.

krave, ki presežejo življenjsko mlečnost sto tisoč kilogramov mleka. Kot je na občnem zboru povedala strokovna vodja društva dr. Marija Klopčič, je lani to mejo presegleo 24 krav, med njimi je deset krav potomk slovenskih bikov, 13 potomk tujih bikov, ena pa je potomka bika iz naravnega pripusta. Z gorenjskega območja so priznanje za visoko življenjsko

kravi Iskra 27 (102.038) in Meri 39 (107.381), Lisa Gorjans iz Vogelj za kravi Borza (102.256) in Veša (108.218), Marjan Vreček iz Srednje vasi pri Šenčurju za kravo Romo (104.420), Jurij Arh iz Tupalič za kravo Doso (107.656), Pavle Jenko iz Reteč za kravo Brino 33 (113.118) in Matjaž Rozman iz Zadrage za kravo Sovo (116.391).

Najboljše gorenjske črede črno-belih krav po mlečnosti v letu 2022			
Rejec	Prebivališče	Število krav	Povprečna mlečnost (l)
Matjaž Rozman	Zadrage	45	14.353
Nada Jamšek	Moste pri Komendi	60	12.604
Mirko Rimahazi	Spodnje Gorje	115	12.500
Slavko Studen	Zalog pri Cerkljah	22	12.338
Nejc Dolenc	Vrbnje	72	12.293
Janez Oman	Zminec	55	11.886
Matej Purgar	Podbrezje	57	11.857
Slavko Roblek	Bašelj	86	11.737
Janez Križnar	Kranj	14	11.638
Metod Jereb	Količevo	50	11.633

Prejemniki priznanj za črno-bele krave z življenjsko mlečnostjo nad sto tisoč kilogramov mleka skupaj z nekaterimi gosti občnega zbora

Velike prilagoditve za oskrbo z žiti

Na Žitni konferenci so ugotavljali, da bodo za večjo oskrbo z žiti v Sloveniji potrebne velike prilagoditve.

CVETO ZAPLOTNIK

Ljubljana – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij je ob koncu lanskega leta pripravila Žitno konferenco, na kateri so poudarili pomen oskrbe z domačimi žiti ter opozorili na težave, ki jih v pridelavi žit povzročajo podnebne spremembe in omejevanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev. Ugotavljali so, da bo za izboljšanje oskrbe z žiti treba zaščititi kmetijska zemljišča in nameniti pridelavi žit večje površine, povečati naložbe v žitni sektor, bolj podpreti tržno usmerjene pridelovalce žit in dolgoročno urediti namakanje v kmetijstvu.

Direktorica zbornice dr. Tatjana Zagorc je dejala, da klimatske spremembe, vojne, pandemije in geopolitične negotovosti že povzročajo v svetu prehransko krizo, zato v Evropski uniji pa tudi v Sloveniji postaja prehranska varnost vse bolj pomembna. Podnebne spremembe s sušami,

poplavami, točami, neurji, viharji in pozebami zelo močno vplivajo na pridelavo žit, pojavljajo pa se tudi novi škodljivci, bolezni in invazivne vrste. Dr. Andreja Sušnik iz Agencije RS za okolje je ob tem napovedala še nadaljnje naraščanje temperature v vseh letnih časih in v vseh regijah, zviševanje temperature tal v vseh rastnih dobah, še večje število vročih in ledenih dni, manj snežnih padavin ...

Po podatkih Barbare Zagorc iz Kmetijskega inštituta Slovenije je lani pridelek žit v Sloveniji znašal 672 tisoč ton žit, od tega je bilo 145 tisoč ton pšenice in pire. Ker Slovenija na leto potrebuje nekaj manj kot 300 tisoč ton pšenice in skupaj 800 tisoč ton vseh žit, je v večini let neto uvoznica žit, v vseh letih pa neto uvoznica pšenice. To jo postavlja v veliko odvisnost zlasti od Hrvaške in Madžarske, številni pretresi na kmetijskih trgih (COVID-19, vojna v Ukrajini) pa vplivajo tudi na cene žit.

Spodbujajo vključevanje v sheme kakovosti

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je ob koncu lanskega leta objavilo javni razpis, s katerim namenja 838 tisoč evrov nepovratnih sredstev za spodbujanje vključevanja kmetijskih gospodarstev v sheme kakovosti – v ekološko pridelavo in predelavo, zaščiteni označbo porekla, zaščiteni geografsko označbo, zajamčeno

tradicionalno posebnost in izbrano kakovost. Do podpore bodo upravičena kmetijska gospodarstva, ki so certifikat za shemo kakovosti pridobila lani ali predlani. Vlogo bo možno vložiti v elektronski sistem agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja do vključno 28. februarja do 14. ure. Upravičenci bodo prejeli podporo v obliki pavšalnega plačila za pet let sodelovanja v shemi.

Davčne novosti v kmetijstvu

Škofja Loka – Javna služba kmetijskega svetovanja vabi jutri, v sredo, ob 11. uri v sejno sobo Loške zadruge na Trati pri Škofji Loki na predavanje Ane Demšar Benedičič, specialistke za ekonomiko v Kmetijsko-gozdarskem zavodu Kranj. Predavala bo o novostih v davčni zakonodaji na področju kmetijstva, o finančni pomoči, ki jo kmečkim zavarovancem omogoča interventna zakonodaja o blažitvi posledic poplav, in o načinu izračuna Standardnega prihodka SO, ki je pomemben tudi pri kandidiranju na javnih razpisih.

Letos prvič teden slovenske hrane

Kranj – V Sloveniji smo doslej vsak tretji petek v novembru zaznamovali dan slovenske hrane, letos bomo prvič tretji teden v novembru zaznamovali teden slovenske hrane. Pobudo za prehod iz dneva v teden slovenske hrane so dale številne stanovske kmetijske organizacije, podprlo pa jo je tudi ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki želi s tem spodbuditi uživanje lokalno pridelane hrane in zdrav način prehranjevanja.

Nesreči med sankanjem s Starega Ljubelja

MAŠA LIKOSAR

Tržič – Tržiški policisti so bili v nedeljo med 13. in 14. uro obveščeni o dveh nesrečah na sankiški progi s Starega Ljubelja. V enem primeru se je poškodovala 27-letna sankarica, v drugem pa 47-letna, ki je zapeljala s proge in se huje poškodovala.

Na kraju so obema pomoč nudili gorski reševalci GRS Tržič in zdravstveno osebje, starejši sankarici pa še dežurna helikopterska ekipa z Brnika, ki jo je s helikopterjem

Slovenske vojske prepeljala v UKC Ljubljana.

Tržiški gorski reševalci so v nedeljo pomagali tudi 29-letni pohodnici, ki si je med sestopanjem z Begunjsčice v Šentanskem plazu poškodovala gleženj, poti pa ni mogla več nadaljevati. Na kraju ji je pomoč nudila tudi dežurna helikopterska ekipa z Brnika, ki jo je s helikopterjem Slovenske vojske prepeljala v zdravstveno ustanovo.

Policisti bodo dogodke ustrezno dokumentirali.

Gorski reševalci GRS Tržič so imeli dela poln konec tedna.

/ Foto: GRS Tržič

Policista pogasila požar

MAŠA LIKOSAR

Radovljica – Radovljiški policisti so bili v petek zvečer obveščeni o požaru na železniški postaji. Kot so pojasnili na Policijski upravi Kranj, sta policista ob prihodu na kraj opazila, da je začelo goreti v toaletnih prostorih, zato sta takoj začela gasiti z gasilnim aparatom, ki ga imajo policisti vedno v službenem vozilu. Ogenj sta uspešno pogasila pred prihodom gasilcev, ki so prostor prezračili.

»V požaru je zaradi hitre odziva občana, ki je opazil dim in takoj obvestil policijo, in kratkega reakcijskega časa policistov s prihodom na kraj ter takojšnjim gašenjem nastala zgolj manjša materialna škoda, ki po nestrokovni oceni znaša okoli sto evrov,« so dodali na PU Kranj. Policisti so opravili ogled in bodo o dogodku zbirali obvestila v smeri kaznivega dejanja s področja kaznivih dejanj zoper premoženje. O vsem bodo obveščali pristojno državno tožilstvo.

Smučarja sta si ob trku hudo poškodovala glavi

Krvavec – Na smučišču Krvavec sta v soboto dopoldne trčila odrasla smučarka in smučar ter pri tem po navedbah uprave za zaščito in reševanje oba utrpela poškodbe glave. Pomoč sta jima na kraju nudila nadzornik in reševalec na smučišču, v nadaljevanju pa dežurna helikopterska ekipa z Brnika. S helikopterjem Slovenske vojske so ju prepeljali v zdravstveno ustanovo. Policisti bodo dogodek ustrezno dokumentirali.

Državljan Ukrajine prevažal štiri Sirce

Radovljica – Policisti so v soboto nekaj pred 17. uro na gorenjski avtocesti, in sicer na območju počivališča Radovljica Sever v smeri predora Karavanke, obravnavali avtomobil nemških registrskih oznak, ki ga je vozil državljan Ukrajine. »V postopku je bilo ugotovljeno, da je prevažal štiri tujce, državljane Sirije, ki so samovoljno zapustili azilni dom, in jih peljal proti Avstriji,« so navedli na PU Kranj. Državljanu Ukrajine, ki ima urejen status v Nemčiji, je bila odvzeta prostost in bo zaradi storitve kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države priveden k preiskovalnemu sodniku pristojnega sodišča, Sirce pa so vrnili v azilni dom.

Rekordno število intervencij

Gasilsko-reševalna služba (GARS) Kranj je v letu 2023 opravila skupno 1514 intervencij, kar je največje število v zgodovini njihovega delovanja in tudi v celotni zgodovini gasilstva v Kranju. Lani so zabeležili znatno povečanje intervencij tehničnega posredovanja, ki so bile večinoma posledica neurij in poplav.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Medtem ko so leto 2022 zaznamovali večji požari v naravi, se bo leto 2023 zapisalo kot leto številnih naravnih nesreč in ujm. Kot je pojasnil Andraž Šifrer, poveljnik GARS Kranj, so se po dokaj običajni prvi polovici leta glede števila intervencij razmere v juliju drastično spremenile. V razmiku približno tedna dni je območje trikrat prizadelo neurje z močnim dežjem in vetrom. V tistem mesecu je bilo največ intervencij, kar 135, zabeleženih 19. julija.

Avgusta je Slovenijo opustošila največja naravna katastrofa v njeni zgodovini. Poplave niso prizanesle niti območju, ki je v domeni kranjskih poklicnih gasilcev, a kot je dodal Šifrer, so jo v primerjavi z drugimi občinami relativno dobro odnesli. Zaradi poplavljenih objektov so posredovali že v noči s 3. na 4. avgust. »Aktivirana je bila celotna gasilska služba v mestni občini Kranj, poleg poklicne gasilske enote še vseh šestnajst kranjskih prostovoljnih gasilskih društev,« je dejal Šifrer, ki je ob 5,34 aktiviral sireno javnega obveščanja za področje krajevske skupnosti Kokrica. »Intervencije so si sledile ena za drugo. Stanje je bilo alarmantno, zato smo ljudi pozivali, naj ne zapuščajo svojih domov,« se spominja sogovornik.

Samozračitno ravnanje

Pri skupno 368 intervencijami 4. avgusta, ki so vključevale predvsem črpanje vode iz poplavljenih objektov in podvozov, odstranjevanje podrtih dreves, reševanje vozil s poplavljenih cest, posredovanja na plazovih in pri različnih nevarnih snovi v objektih, je sodelovalo približno 170 poklicnih in prostovoljnih gasilcev. Ob tem je Šifrer poudaril odlično sodelovanje na omenjenih intervencijah z Mestno občino Kranj, županom Rakovcem in podžupanom Černetom ter Civilno zaščito MOK, zlasti s poveljnikom Sašom Govekarjem in namestnikom poveljnika Vidom Krčmarjem. »Ker so nam pošlje protipoplavne vreče, smo občane zaprosili za pomoč. Odziv je bil res dober, za kar se vsem še enkrat zahvaljujem,« je hvaležen.

Šifrer sicer opaža, da ljudje pogosto niso dovolj dobro pripravljeni na izredne razmere. »Tudi po avgustovski poplavi smo ponujali

protipoplavne vreče, a ponje so prišli le redki. Pomembno je, da se ljudje začnejo bolj zavedati lastne varnosti in se pripravijo že pred pretečo naravno nesrečo. Svetujemo, da ravnajo bolj samozaščitno, da si priskrbijo potopne črpalke ali protipoplavne vreče, saj lahko le z združenimi močmi preprečimo najhujše posledice,« je opozoril Šifrer in še dodal, da so zaradi poplav posredovali še 3. novembra.

Intervencij vse več

Kot je poudaril Šifrer, je bilo leto 2023 izredno leto, saj so dosegli rekordno število posredovanj. Bilo jih je 1514, kar je za 431 več kot leta 2022. V povprečju so imeli 4,15 intervencije na dan. Med vsemi pa je bilo 946 sočasnih intervencij, kar pomeni, da je enota že posredovala na enem dogodku, ko so bili pozvani na vzporedno intervencijo. »Število intervencij eksponentno narašča. Lanskoletno rekordno število je zagotovo posledica izrazitega vremenskega dogajanja, na kar pa nimamo nikakršnega vpliva.«

Lani so zaznali izrazit porast intervencij tehničnega posredovanja, bilo jih je 966. Mednje med drugim sodijo vsa posredovanja zaradi neurij, vetrolomov, poplav in drugih naravnih nesreč. Sledijo prometne nesreče (159) in požari (111). »Leto 2023 je bilo prijaznejše glede požarnih intervencij, v primerjavi z letom poprej jih je bilo 75 manj. Prav tako je bilo lani manj prevozov pitne vode in odstranjevanja potencialne nevarnosti zaradi os in sršenov,« je pojasnil Šifrer. Kljub temu so kranjski poklicni gasilci lani sodelovali pri nekaterih večjih požarih, kot je bil denimo požar objekta na Mlaki, stanovanja na Korški cesti v Kranju, drvarnice na Pangrščici, gospodarskega poslopja v Srednji vasi pri Šenčurju, odmevnejša je bila eksplozija in požar hiše v Trbojah.

Nekoliko več pa je bilo lani nesreč z nevarnimi snovmi

Poveljnik GARS Kranj Andraž Šifrer / Foto: Tina Dokl

(63), kar pripisujejo dejstvu, da je bilo ob poplavah različnih veliko naftnih derivatov. Večji porast so zabeležili tudi pri intervencijah požarnega alarma. Iz 65, kolikor jih je bilo v letu 2022, je število lani naraslo na 96.

Okrepili vozni park

Kranjski gasilci so nedavno svoj vozni park obogatili z novim štirikolesnikom UTV, vrednim 25 tisoč evrov. Vozilo je zasnovano za prevoz po težko dostopnem terenu, služilo bo tudi za logistično podporo na intervencijah. »Pri požaru na Potoški gori v letu 2022 se je izkazalo, da bi nam takšno vozilo močno olajšalo delo pri prevozu opreme po hribovitem terenu,« je dejal poveljnik. Poleg tega bodo štirikolesnik uporabljali za reševanje na okoliških nižjih vrhovih, kot so Šmarjetna gora, Sveti Jošt in Sveti Jakob, kjer gasilci sodelujejo z gorsko reševalno službo in službo nujne medicinske pomoči Kranj. Lani so prav tako predelali logistično vozilo v namensko vozilo za reševanje na in iz vode, lotili pa so se tudi obnove objekta.

Letos pričakujejo štiri nova vozila. Poleg vozila za prevoz moštva in vozila za servis gasilskih aparatov si nadejajo novega kombiniranega vozila in vozila za nevarne snovi. Kombinirano vozilo, vredno 600 tisoč evrov, bo v celoti financirala

kranjska občina, medtem ko bo GARS Kranj za vozilo za nevarne snovi namenil 350 tisoč evrov. Trenutno kombinirano gasilsko vozilo pa bodo v nadaljnjo uporabo prevzeli gasilci iz Britofa.

Med večjimi načrti v letu 2024 je gradnja nove pokrite nadstrešnice na vzhodnem delu poslopja, ki bo služila za shranjevanje vozil in opreme. »Za naložbo, ki je ocenjena na 1,2 milijona evrov, že imamo gradbeno dovoljenje.«

Gasilci obremenjeni

GARS Kranj trenutno šteje 48 gasilcev in skupno 60 zaposlenih. Območje njihovega delovanja obsega mestno občino Kranj, kjer je bilo lani največ, kar 989 požarnih in tehničnih intervencij. Pogodbeno, bodisi polno bodisi samo z avtocestvijo oziroma avto cisterno, pokrivajo še občine Naklo, Šenčur, Preddvor, Jezerško, Škofja Loka in Tržič. Ker so gasilska enota širšega pomena, je njihov radij posredovanja še nekoliko večji, saj poleg omenjenih občin posredujejo še v občinah Radovljica in Cerklje na Gorenjskem. Največ tovrstnih posredovanj so imeli znova v kranjski občini (121).

»Izrednih dogodkov in posredovanj je iz leta v leto več. Širi se tudi nabor področij, za katera smo zadolženi. Trenutno dajemo vedno večji poudarek izobraževanju in usposabljanju za gašenje električnih vozil, za kar še ni povsem dorečenega protokola. Zanimljivo pa ni niti podatek, da se v Kranju gradijo nova stanovanja in novi objekti, posledično pa narašča število prebivalcev,« je pojasnil Šifrer in dodal, da vsi ti dejavniki vplivajo na obremenitev njihovih gasilcev. »Naši gasilci so vse bolj obremenjeni, zato si prizadevamo in upamo, da bomo lahko okrepili svoje vrste z dodatnim zaposlovanjem gasilcev.«

Pred kratkim so dobili nov štirikolesnik UTV. / Foto: Tina Dokl

razpredrilo GG

KO SE BOHINJCI DRUŽIJO ...

Zadnji mesec v lanskem letu so v Hotelu Bohinj bohinjski gostinci organizirali prijeten kulinarčni dogodek. Njegov namen je bil tako povezovanje gostincev, tistih, ki oddajajo apartmaje, in hotelirjev med seboj kot tudi s tistimi, ki poskrbijo, da lokalne sestavine najdejo pot na bohinjske menije.

Alenka Brun

Zelo aktivno je tudi Društvo kmečkih žena in deklet v Bohinju, skupaj z restavracijo Hotela Bohinj pa je poskrbelo za pozdrav iz kuhinje, namaz iz belega fižola. Na tokratnem decembrskem druženju je sodelovalo lepo število bohinjskih kuharskih mojstrov in obenem tudi ambasadorjev bohinjske kulinarike. Dogodek je bil sicer namenjen tako druženju kot razvijanju brbončic, pa tudi izmenjavi izkušenj in idej. Za glasbeno kuliso je poskrbel kvartet Klarinetkanje.

Menije bil šesthoden. Hladna predjed je bila delo ekipe Restavracije Triglav Bohinj. Na krožniku je bila kuhana okisana govedina s čebulno marmelado, hrenovo majonezo in dehidriranim

Kuharska zasedba decembrskega kulinarčnega dogodka, ki ga je ponovno gostil Hotel Bohinj / Foto: Alenka Brun

rumenjacom. Sledila je prva od treh toplih predjedi, ki so jo poimenovali juha Bohinjka – iz bohinjske koruze trdinke, pod katero se je tokrat podpisal mladi Marcel Komar (Restavracija – picerija Tripič). Z drugo toplo predjedjo, raviolom s

krvavico, krompirjevo peno, okisano repo in ajdovimi kokicami se je predstavila Gostilna pri Hrvatu. Gostom je nekaj besed o krožniku namenil mladi Denis Slamar v družbi sestre Laure, ki je pomagala ekipi v strežbi. Z njoki z bohinjsko skuto in

dimljeno postrvjo pa je Restavracija Pri lovcu Art Hotela Kristal zaključila tris toplih predjedi.

Sledila je glavna jed, za katero je poskrbel hotel gostitelj. Postregli so jelenov hrbet, čemažev štrukelj in omako iz jagodičja. Ekipa Gostišča Danica je tokrat prišla na vrsto zadnja. Postregla je sladico: strjenko iz bele čokolade s kakavovim biskvitom, karamelnimi drobljenimi lešniki, Cesarjevo aronijo in gozdnimi sadeži.

Društvo kmečkih žena in deklet v Bohinju pa so ponovno zaupali še »odjavni« grizljaj, kjer seveda ni šlo brez mohantovih piškotov, zraven pa so postregli sadni liker iz aronije. Pri vseh drugih jedeh je prišlo na mizo tudi primerno vino, ki ga je k jedi izbral gostinec sam. Tako smo okušali vse od sivega pinota do laškega rizlinga, malvazije, tudi rumenega muškata.

Strežba: Admir Jusić (Restavracija Pri lovcu), Jure Jan (Gostišče Danica), Laura Slamar (Gostilna pri Hrvatu) in Jan Markelj (Hotel Bohinj) / Foto: Alenka Brun

Monika Ravnik, Ivan in Marija Žvan ter Mojca Šiljar iz Gostišča Danica / Foto: Alenka Brun

Vzdušje na dogodku je bilo ne le praznično, temveč izjemno toplo in prijetno, kar pomeni, da Bohinjcem uspeva in se vsako leto bolj povezujejo. Ali pa je bil morda za tako sproščenost »kriv« uvodni

pozdrav Klemena Langusa iz Turizma Bohinj, ki je bil že rahlo prežet s pesmijo. Nekaj pozdravnih besed pa je med drugimi gostom namenil tudi Jure Repanšek iz Hotela Bohinj.

Z leve proti desni: zakonca Klemenčič (Apartmaji Klemenčič), iz Gostišča Tolc (Spodnja Sorica) se je oglasil Primož Pintar, ni manjkal Damir Salkić (Restavracija Triglav Bohinj), prišla sta tudi kulinarčna navdušenca Mirzeta Hrnjica in Boštjan Cvetek, skrajno desno pa je Primoževa soproga Metka Pintar. / Foto: Alenka Brun

Glavna jed: jelenov hrbet, čemažev štrukelj, omaka iz jagodičja / Foto: Alenka Brun

Harmonikarji za nagrado Avsenik

V petek, 19. januarja, ob dveh popoldne se bo pri Avseniku v Begunjah začelo 17. mednarodno tekmovanje harmonikarjev za nagrado Avsenik. Nadaljevalo se bo v soboto, 20. januarja, med 9. in 18. uro in v nedeljo, 21. januarja, med 9. in 17. uro. Končano bo ob 18. uri s podelitvijo nagrad najboljšim, ki bodo tudi zaigrali zmagovite viže. Udeležba na letošnjem tekmovanju je rekordna. Prijavilo se je 140 harmonikaric in harmonikarjev iz Slovenije, Avstrije, Hrvaške, Nemčije, Italije in Nizozemske, od katerih jih bo 30 igralo na klavirsko harmoniko, 110 pa na diatonično. Najmlajši harmonikar je star sedem let, najstarejši pa 57 let.

Monika Koprivnikar jim vedno preda ogromno znanja ne samo o mačjih štirinožcih, ampak tudi o pomenu vseh drugih živalskih bitij in rastlin, ki obdajajo mačje zavetišče.

/ Foto: arhiv Zavoda

PESMI MLADIH

Želim

Zelim si sonca,
toplih žarkov,
ki božajo mi obraz.

Zelim si mir,
neomajno svobodo,
ki osveži mi um.

Želim si tebe,
toplih objemov,
ki božajo mi dušo.

Želim si željo,
da nikoli ne mine
hrepenenje po dobrem.

Romana

Kaj bi človek brez želja? Hvala bogu, da jih imamo, pa ne samo eno, nešteto. Kajti želje so v resnici naši cilji, h katerim stremimo in jih nekega dne želimo doseči. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov pesmi.mladih@gmail.com ali pisno na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

ODEJICE ZA MUCKE

V škofjeloškem Zavodu za kulturo, izobraževanje in športne dejavnosti F. E. N. I. K. S. so stkali in napletli odejice in cofke za mačke, ki so začasni dom naše v zavetišču Mačji dol v Puštalu.

Mateja Rant

V zavodu F. E. N. I. K. S. osnovnošolskim otrokom, ki se sicer šolajo na domu, pomagajo pri usmerjanju in motiviranju za usvajanje šolskega znanja in različnih socialnih veščin. V zavodu se srečujejo otroci od šestega do petnajstega leta, ki jih vpeljujejo v medsebojno medgeneracijsko pomoč, poleg tega se veliko gibajo v naravi in spletajo nova prijateljstva, je pojasnila učiteljica Tanja Potočnik iz zavoda in dodala, da so veliki ljubitelji živali, zato so med drugim gostili tropske živali iz društva Bioexo in terapevtskega psa iz društva Tačke Pomagačke, že dve leti pa sodelujejo tudi z lokalnim društvom Žverca, društvom za pomoč živalim.

Zavetišče Mačji dol v Puštalu tako obiščejo večkrat na leto. Po besedah Tanje Potočnik jim vodja zavetišča

Monika Koprivnikar vedno preda ogromno znanja ne samo o mačjih štirinožcih, ampak tudi o pomenu vseh drugih živalskih bitij in rastlin, ki obdajajo mačje zavetišče. »Še posebej poudari pomen sterilizacije in kastracije mačjih lepotev, saj je to edini način preprečevanja novih legel ter s tem širjenja bolezni in zapuščenih muckov.« Moniki Koprivnikar in ostalim skrbnikom starejši otroci občasno pomagajo pri čiščenju, hranjenju, česanju in zabavi muckov, sta razložila šestdesetletni David Bertonec in Janez Kovač, ki enkrat na teden prostovoljno pomagata pri čiščenju mačjih prostorov. Na predlog njihove učiteljice Tanje Potočnik pa so lani za mucke iz zavetišča tudi stkali in napletli odejice in cofke. »Ta čas v zavetišču skrbijo za več kot šestdeset mačkov, prostoživeče mucke pa vrnejo nazaj v njihovo okolje, potem ko jih primerno veterinarsko oskrbijo.« Vse aktivnosti v zavodu

Za mucke iz zavetišča so otroci spletli tople odejice.

/ Foto: arhiv Zavoda

F. E. N. I. K. S. sicer po besedah Tanje Potočnik sproti prilagajajo učnim sposobnostim otrok ter njihovim željam in ambicijam. »Skrbimo za zdravo učno okolje brez ustrahovanja in tekmovanja. Vsaj en dan v tednu je namenjen odkrivanju narave, enkrat tedensko gostimo inštruktorico joge, otroci se urijo v elementih

gimnastike, vsak dan lahko igrajo košarko ali namizni tenis. Sami tudi organizirajo različne kulturne, naravoslovne in športne vsebine.« Dvakrat na teden se otroci posvetijo kuhanju, poleg tega se učijo šivanja, vzenja, klekljanja, vrtnarjenja, dramske igre in nastopanja pred kamero ter se učijo angleščine in francoščine.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKJE • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKJE

JANEZOVA PICA V KAMNIKU

Alenka Brun

Bilo je obdobje bistrojev, svoj čas so precej promovirali t. i. brunchi oziroma pozne zajtrke ali zgodnja kosila, zadnje čase pa opazamo porast števila picerij. Ponekod pa so se odločili, da bodo s picami le popestrili sicer že uveljavljeno ponudbo lokalov. Zanimivo pa je, da so tako na slovenske kot tudi gorenjske mize lokalov, starih in novih picerij, našle pot napolitanske pice, priljubljena pa je tudi uporaba testa z drožmi.

Že dolgo velja, da na Gorenjskem, v Tenetišah, lahko jeste po mnenju večine izjemne pice (kombinirajo napolitanski način in droži), zdej je tudi mesto Kranj dobilo novo zanimivo picerijo, v okolici Kranja jih je že pred tem zraslo kar nekaj, daleč naokoli je znan tudi Buffi oziroma Simon Koštomaj iz Radovljice. On je tudi eden tistih, ki so »občinstvu«

predstavili posebno pico – njegova je na primer nastala v sodelovanju z znanim kuharskim mojstrom Urošem Štefelinom iz Hiše Linhart.

Podobno sodelovanje pa so pred kratkim pripravili tudi v Kamniku, v Točilnici in pizzeriji Mali grad. Moči so združili z znanim domačinom Janezom Bratovžem, ki ga pozna praktično vsa Slovenija, njegovo Restavracijo JB pa poznajo tudi ljubitelji gurmanskih grizljajev iz tujine.

JB pizza / Foto: Alenka Brun

Ideja se jim je porodila sama od sebe, pripoveduje ljubljčan Jure Miklošič, picopek in najemnik lokala. »Janez Bratovž nas večkrat obišče in njegove želje za pico so bile vedno ... no, recimo – drugačne. Zato sem ga enkrat vprašal, kako bi bila videti pica, če bi jo lahko sestavil, kakor bi želel, in ne bi bil omejen na naše sestavine. Sčasoma sem že pozabil na pogovor, ko sem potem nekega dne doživel presenečenje: vzel si je čas za recept,

pripravil v svoji restavraciji sestavine in mi jih prinesel.«

V osnovi gre zato, da v okolju Točilnice in pizzerije Mali grad, ki jo preveva domačnost, ji poseben značaj daje dolg točilni pult in se lahko pohvali s kar pestro paleto lastnih piv znamke Mali grad, pripravijo pico na višjem kulinarnem nivoju. Na omenjeno, ki so jo poimenovali JB pizza in je na meni prispela v začetku prejšnjega tedna, je Jure Miklošič še posebno ponosen. »Sama pica je izjemno preprosta, a sestavljena iz zanimivih in za pice po večini neobičajnih sestavin. Osnova je naše testo z drožmi, ki fermentira od 72 do 96 ur, nadev pa sestavljajo pelati san marzano, kremni sir iz buratte - stracciatella, ocvrte kapre, kremna redukcija dimljenega jajčevca ter olivno olje.« Bo pa v ponudbi omejen čas, je še dodal Miklošič, ki je sicer po poklicu natak, a ko je spekel prvo pico, je ugotovil, da to počne res z veseljem. In očitno mu dobro uspeva, saj je Točilnica in pizzerija Mali grad dnevno

Jure Miklošič / Foto: Alenka Brun

polna. Njegove pice niso napolitanske, so le pice z drožmi, še pove.

Pa smo se odločili, da jo pokusimo. Ne pravijo ji zaman kulinarična pica poslastica. Sočna, hrustljava ter olivno olje.« Bo pa v ponudbi omejen čas, je še dodal Miklošič, ki je sicer po poklicu natak, a ko je spekel prvo pico, je ugotovil, da to počne res z veseljem. In očitno mu dobro uspeva, saj je Točilnica in pizzerija Mali grad dnevno

samodejno vprašal damo za točilnim pultom, katero pivo priporoča za spremljavo. Petra Peskar, vodja lokala, je predlagala porter – novo točeno temno pivo Mallega gradu, tudi najljubše Janeza Bratovža. »Intenzivna aroma, globok in poln okus s pridihom kave, čokolade in karameliziranega sladkorja, elegantna temna barva.« Temu kratkemu, a precej strastnemu opisu se nismo mogli upreti. Komentirali nismo veliko, pivo je bilo pravo.

PRAZNOVANJA

BILO JE ODLIČNO

Boško Bečarski in njegova soproga Klavdija Koželj Bečarski sta lani praznovala dvaindvajseto obletnico poroke, on pa je tudi srečal abrahama.

Alenka Brun

S tarši Boška Bečarskega so se v Slovenijo priselili iz Makedonije. Oba sta delo dobila v takratnem Tekstilindusu, stanovala pa sta v samskem domu v Stražišču. Tam sta se tudi spoznala. »Rojena sta na isto leto, isti mesec in celo na isti dan,« pove sogovornik, ki je avgusta lani praznoval petdeseti rojstni dan.

Danes Boško Bečarski, ki je lastnik stražiške gostilne Gitadela, z družino živi v Besnici. Ima dva sinova. Starejši je šel po očetovih stopinjah in mu že pomaga v gostilni. Boško je namreč v gostinstvu, kar pomni. Ko je imel 23 let, je šel prvič na svoje. V Podbrezjah je vzel v najem picerijo Grmač, istočasno se je odprla možnost, da vodi še Kmečki hram v Dupljah, vendar pravi, da je po dobrem letu ugotovil, da oboje ne bo šlo, in se je odločil za Grmača.

»Mislim, da ima vsak gostinec željo, da bi enkrat delal zase,« deli z nami svoje razmišljanje. »Vendar ko enkrat delaš zase, spet delaš za druge – in to je začaran krog.« Kljub temu bi se danes, pravi, še enkrat odločil za gostinstvo. Kot vodja

Abrahamovec na delovnem mestu / Foto: gostilna Gitadela (FB)

strežbe je 18 let delal pri Marinšku, pred covidom-19 je bil zaposlen pri Dežmanu na Kokrici, potem pa se je odločil za odkup Gitadele. »Je gostilna, picerija, najbolj smo znani po malicah,« nadaljuje Bečarski. Ponujajo tudi klasične balkanske jedi, mehiške jedi, testenine, rižote

... Ponudbo gostilne je še malo razširil, in ker ponujajo tudi catering, nas je zanimalo, ali je moral na svojem rojstnem dnevu sam poskrbeti za hrano.

»Odločil sem se, da bom naredil zabavo samo enkrat in povabil nanjo vse – od domačih do znancev,

prijateljev, sosedov, sodelavcev ... Na koncu se jih je nabralo tristo.« Večer pred rojstnim dnem (10. avgust) so mu v Besnici postavili tudi mlaj, v službi ni šlo brez rojstnodnevnih vragolij, rojstnodnevno zabavo pa je gostil Ranč Mac-kadam v Dupljah. Seveda iz svoje (gostinske) kože ni mogel, tako da je poskrbel za del pogostitve. »Ogromno je bilo organizacije,« pravi. »Imeli smo kar štiri žive 'muzike',« nadaljuje. »Makedonski ansambel, 'trubače', prišel je Dadi Daz, imeli smo tudi didžeja,« našteje.

Kaj pa rojstnodnevno presenečenje za okrogli jubilej, smo bili radovedni. Ožje sorodstvo je res poskrbelo zanj, se nasmehne. Kupili so mu namreč motor »čopper« in mu plačali učne ure za opravljanje izpita. »Ideja za darilo pa se je pa porodila ženi lani na dopustu v Grčiji,« pojasni. »In ker je mlajši sin bolj navdušen nad motorji, sploh ni debate, da ga ne bi vozil.«

Lani sta Boško Bečarski in Klavdija Koželj Bečarski praznovala še 22. obletnico poroke in prejela še eno zanimivo darilo: darilni bon za obisk Hiše Franko – šla sta na večerjo k Ani Roš. »Bilo je odlično,« zaključuje Boško Bečarski.

Boško Bečarski in Klavdija Koželj Bečarski / Foto: osebni arhiv

Mladoporočenci

V Škofji Loki sta se 6. januarja 2024 poročila Jacob Christopher Trylch in Eva Zagoričnik.

Novorojenčki

V minulem tednu so v kranjski porodnišnici našli 16 porodov, rodilo se je 6 dečkov in 10 deklic. Najtežji je bil deček, ki je tehtal 4206 gramov, najlažja pa deklica, ki ji je ob rojstvu tehtnica pokazala 2930 gramov. Na Jesenicah je prav tako kot v Kranju prvič zajokalo 16 novorojenčkov, rodilo se je 11 deklic in 5 dečkov. Najlažja je bila deklica, ki je tehtala 2670 gramov, najtežji pa deček, ki je ob rojstvu tehtal 4270 gramov.

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Studentka«

Potrebujem nasvet. Sem študentka prvega letnika zdravstvene fakultete, a o svoji odločitvi glede izbire študija nisem prepričana. Nekateri dnevi sem prepričana, da bi bilo bolje, če bi izbrala svojo drugo izbiro (bolj družbosloven študij). Ne vem, ali me trenutni študij dovolj zanima. Če vam že pišem, vas pa moram vprašati še, ali je kje na obzorju kakšen fant. Že vnaprej se vam zahvaljujem za odgovor.

Pogled v karte ti pokaže, da bi bili na obeh področjih dobri. Pri drugi izbiri ni nujno, da bi bile težave glede zaposlitve. Ampak vseeno je moj nasvet, da nadaljujete študij tukaj, kjer ste. V tem poklicu vas vidim bolj zadovoljno

in kasneje vas čaka napredovanje, ki si ga ne morete predstavljati. Verjamem, da vam je v tem trenutku težko, ker ne občutite navdušenja, a povem vam, da boste kmalu, tako rekoč čez noč, spoznali, da je to tisto pravo. V preteklosti ste v ljubezni imeli kar malo smole, če se lahko tako izrazim. Preprosto niste našli prave osebe – z vaše ali pa z njihove strani. V drugi polovici tega leta se boste nepričakovano zaljubili, in če boste le hoteli, bo ta zveza tudi obstala. Vse najboljše vam želim ob skorajšnjem osebnem praznovanju.

»Fant 1«

Nedolgo nazaj sem na nekem praznovanju spoznala fanta.

Že ko sem vstopila v prostor, sem videla, da sem mu zanimiva. Fant je malo starejši od mene. Kako nama kaže?

Nobene težave ne vidim v starostni razliki. Med vama je simpatija in ni treba zatirati svojih čustev. Po drugi strani pa spet ne hitite preveč. Lep pozdrav in srečno.

»Fant 2«

Pred mesecem dni sem spoznala fanta, za katerega sem takoj vedela, da sem mu všeč. Imava zelo podobne cilje in tudi misli. Nekaj časa me je motila starostna razlika, ampak priznam, da te težave več ne vidim. Upam in želim pa si, da se kmalu ustaliva in začneva skupno pot. Kako nama je namenjeno?

Kot vidim, vajin odnos lepo napreduje v pravo smer. Zato se nikar ne ustavljajte. On si želi, da se zelo kmalu ustalita in zaživita skupaj. Ne vidim nobene ovire glede skupne poti. In res je,

kot pravite, imata podobne misli in cilje. Edino, kar me malo moti, je, da je nagle jeze in preveč ljubosumen oziroma posesiven. Imejte se radi.

»Fant 3«

S fantom, ki sem ga spoznala, se je zgodilo, kar se je, takega razpleta nisem pričakovala. Osebnostno mislim, da si ne zaslužim tega, zato sem se odločila, da se mu umaknem, kot najbolje znam. Vaše mnenje?

Očitno je, da gre za istega fanta. Mislim, da vajina zgodba še ni zaključena in bosta slej ko prej nadaljevala. Prav je, da ste mu povedali, kar mu gre, in strinjam se s tem, da ste se odmaknili od njega. Poiskal vas bo sam od sebe. Ne zna se ravno najbolje izražati in prehitro zameri. Pustite mu do besede in lepo se bosta pogovorila o tem, kako naprej. Lep pozdrav.

LAŽJI SUDOKU

Rešitev:

6	1	9	2	7	1	6	9	1
2	5	9	6	7	8	1	2	4
6	7	9	8	9	1	6	7	2
7	2	2	8	5	9	1	6	9
9	6	1	5	7	2	9	2	9
5	9	6	2	9	7	2	1	2
4	6	7	6	8	1	5	9	9
8	9	6	9	1	2	7	7	7
1	6	7	9	4	2	8	6	6

TEŽJI SUDOKU

Rešitev:

6	7	9	5	2	2	9	1	1
5	6	1	9	6	8	7	7	2
8	2	7	5	1	6	6	9	9
2	1	5	2	8	9	9	6	7
7	9	9	2	6	6	1	7	9
4	8	6	1	9	7	2	5	5
6	9	6	1	9	7	2	5	5
6	9	6	1	9	7	2	5	5
9	7	2	5	7	7	1	1	6
1	6	7	9	4	2	8	6	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Plačilo letne naročnine se zares spleča!

Pri plačilu **letne naročnine** prihranite **25 odstotkov**, to pomeni, da časopis kar tri mesece prejmete brezplačno! Izognete se še mesečnemu plačilu položnic (in provizije) in prejmete darilo s praktičnimi izdelki.

Letna naročnina za fizične osebe za leto 2024 s popustom znaša 208,57 evra, prihranek pa kar 69,53 evra!

Spremembo načina plačevanja nam čim prej sporočite na tel. št. 04/201 42 41 ali 04/201 42 00 vsak delavnik od 8. do 15. ure ali po e-pošti na narocnine@g-glas.si.

Pridružite se naši pozitivno naravnani družini naročnikov, veseli vas bomo!

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

ENKRAT PLAČATE, STOPETKRAT PREJMETE!

SESTAVIL: KALAN	VOHANJE	ČAROBNI NAPITEK	IGRALKA DAGOVER	PESNIK GRUDEN	KOTNI PROFIL	IVO FRBEŽAR	POTEK POTI NA TERENU	POVRATNA TEKMA	REKA V RUSLI	VLADO ILJEVSKI	SLIKARKA ŠTIH	MANE-KENKA CAMPBELL	GORENJSKI GLAS	OGRODJE ZA VINSKO TRTO	NAVJALNA PRIPRAVA ZA VRVJALI ŽICE	PESNICA ŠKERL	RUDI KOSMAČ	SPODNJA OKONČINA	IGRALEC RICKMAN	SPECIALLIST ZA STAROSTNE BOLEZNI	PRILOGA ČASNIKA DELO	PES. KI RENČI	ČISTO PREMOZENJE
STARO IME ZA MESEC MAJ				6									VRH PRI MEDVODAH										
DUŠEVNA NERAZVITOST													PODKO-LENJE		15								
PREBIVALEC RASE OB REKI NIL						PEVKA MAX				KRAJŠA SKLADBA ZA KLAVIR							POROK (STAR.)					3	
JURE KOŠIR			BOLNIK Z ANEMIJO	PLANTAŽA		HRIB PRI BEOGRADU				MESTO V ITALJI							9					ČRTOMIR IPAVEC	
JUDOVSKI KRALJ		14		SL. IGRALKA (NINA)						ČOPASTA KOKOS			PISEC IDILIKE					PREPROGA (ŽARG.)					
VINSKA TRTA (NAREČNO)							GROBO MLETO ZRNJE						AROMAT (ZASTAR.)										
POHOŠKO SMUČIŠČE					PEVKA SIRK								16										
GORENJSKI GLAS	ŠČETKA	ŠLIKAR (ŽARG.)						IMAMOV URAD		CIMA, BRST													
AMERIŠKI IGRALEC (KEVIN)					17	TIP VOZILA SUZUKI							MLAJŠI TEKMOVALEC		12								
PREGOVOR						IGRALEC KROŠL																	
TONI ŠKARJA			SEME-NIŠČE	RANO-CELNIK						PREVARA (ŽARG.)													
SLADKO TROPSKO SADJE							PEVKA PUČELJ																
DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI		4					VELIKO PLOVILO																
OSTRIVEC						ARABSKO NASLADILO																	
ALUMINAT ANADIR GERIATER IRAKLIS IRAVADI	BUKOV ŽIR	CIRIL IN ?	BESEDNA PREAM-TANKA						NASELJE V SLOVEN-SKIH GO-RICAH	POSADKA, MOSTVO			19										
DENARNA USTANOVA							BIOLOG HODALIC																
REKA V BOSNI						STARO IME JEZERA MALAVI																	
STRANICA V PRAVO-KOTNEM TRIKOT-NIKU						CVEKAR																	
VINKO GLANZ			SODNI TERMIN							OGEL (STAR.)													
GRŠKI SPORTNI KLUB	11		VULKAN NA FILIPINIH							GLASBENIK TURNER													
STARA CUNJA				2																			
RIMSKI BOG LJUBEZNI																							

1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR
2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitev križanke – geslo na kuponu – lahko pošljete po pošti na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, ali jo oddate v nabiralnik na tem naslovu. **Rešitve pa lahko pošljete tudi po e-pošti.** To storite tako, da z mobilnim telefonom slikate kupon z geslom in ga pošljete na naslov križanke@g-glas.si. V elektronsko sporočilo ne pozabite napisati svojih osebnih podatkov. Rok za oddajo je četrtek, 1. februar 2024.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20

ČLOVEK BREZ KORENIN, 2. DEL

Ostali so le spomini

MILENA MIKLAVČIČ

usode

»Pri hiši so bili že štirje otroci, s Katarino pa še zmeraj nista bila poročena. To je šlo ljudem, ki so nekaj dali na čast, zelo v nos. A mlada dva nista hotela popustiti. Uradno sta se poročila šele pri njenih osemdesetih ...«

Andraž, ki je imel deda Johana ne le zelo rad, tudi spoštoval ga je, je teto Aniko, s katero so bili še najbolj povezani, pogosto spraševal o njem. Nekoč mu je povedala zgodbo o tem, s kakšnimi razlogi se je Johan odpravil na Slovaško.

»Teta Anika je nekje izvedela, da so Johana našli cigani v neki vasi v okolici Košic. A kako priti do tja v socialističnih časih, ko so češkoslovaško mejo stražili vojaki z brzostrelkami? A je bila trmasta kot bik. S pomočjo svoje hčerke, ki je študirala glasbo, je našla nekega ruskega glasbenika, ki je svojčas igral tudi v kavarni Nebotičnik. Privolil je, da deda pospremi v Košice.

Tam sta izvedela, da so v bližnji in daljni okolici, ko so bili težki časi in so ljudje

umirali od lakote, starši kakšnega od svojih otrok sami podarili ciganom, ki so ga vzeli s seboj. Ljudje, pri katerih sta potrkala in spraševala, so bili sumničavi in ju sploh niso hoteli spustiti v hišo. Ded je vseeno prinesel s seboj domov fotografijo nekega dečka, ki mu je bil po videzu zelo podoben. Čez nekaj let pa so ga z ambasade obvestili, da je tisti deček še ne petnajstleten utonil. Johan je izgubil upanje in nehal raziskovati. Malo zato, ker so ga te reči drago stale, malo pa zato, ker se je vdal v usodo.

Bil je zelo priden in delaven, vse upe je polagal v svoje otroke v želji, da bi jim bilo takrat, ko odrastejo, boljše kot njemu. S Katarino sta se zelo lepo razumela. Še na stara leta, ko je bil nekaj časa škrbast, dokler ga niso prisilili, da je začel nositi protezo, sta se večkrat na dan poljubila. Ko sem bil otrok, sta se mi zdela smešna. Moj oče je bil bolj zadržan. Vem, da me je imel rad, a tega ni pokazal. Ded me je zmeraj, ko sem prišel na obisk, dvignil v zrak in me poljubčkal po obrazu, kar mi je šlo po eni strani zelo na živce, po drugi pa sem bil teh nežnosti vesel. Ko so ga vaščani nekoč nekaj razjezili, se je umaknil v delavnico in v večjo desko kar sam vžgal dve besedi: cigansko leglo. Obesil jo je med jablani, tako da jo je lahko vsak, ki je šel po poti, videl. Ljudem je bilo nekaj časa nerodno, potem pa so ga nehali zmerjati s ciganom. Morda te bo zanimalo tudi to, da je bil spolno aktiven vse do osemdesetega leta. Vsa vas je vedela, da se je takrat, ko je babica med obešanjem perila prepevala, ponoči zgodilo 'nekaj'. Zanimivo pa je, da moj

oče teh genov ni podedoval. Bil je bolj vase zaprt človek, takšen je bil tudi do moje mame. Ni pa bil slab človek, to pa ne!

Družina, ki sta jo Johan in Katarina zaplodila, se je čez leta zelo razširila. Tudi njeni potomci so imeli po več otrok. Eno večjih slavij, na katero smo prišli vsi, tudi majhni otroci, je bila poroka, ki sta jo imela kakšen teden po Katarininem osemdesetem rojstnem dnevu. Če zaprem oči, ju še danes vidim, kako sta norela in plesala. Zadnja sta šla spat, a šele po tem, ko sta zjutraj opravila vse potrebno v hlevu. Njuni otroci, z mojimi očetom vred, so se že pogospodili, vnuki in pravnuki pa sploh. Nihče ni bil več vajen kmečkega dela ali pa se ni nikomur več toliko ljubilo. Ko je prišel kdo od tet in stricov k nam na obisk, sem pogosto ujel na ušesa, kaj vse bi se dalo zgraditi tam, kjer stoji podrtija. S to besedo so označevali hišo, v kateri sta živela Johan in Katarina.

Točno šest let po poroki je začela Katarina pešati. Zemlja sta dala v najem, v hlevu sta obdržala le eno kravo. Johan je babico sam umival, ji stregel, kahal, skrbel je zanj kot za otroka. Velikokrat sem mu pomagal. Od vseh vnukov sem bil še najbolj navezan nanj, morda zato, ker so drugi živeli daleč stran.

Ko je umrla, jo je dva dni imel doma, ne da bi komu povedal. Lepo jo je oblekel in tudi malo našminkal. Dežurni zdravnik, ki ga je poklicala moja mama, je hitro ugotovil, kdaj je umrla. Ded je že hotel prijaviti na policiji, za babico pa je zahteval obdukcijo. A ga je na srečo starejši kolega pregovoril. Tega, da bi babico razrezali in brskali po njej, ded ne

bi preživel. Pogreb je bil veličasten, eden zadnjih, ko so šli pogrebci od doma in ne iz mrliške vežice. Držal sem deda pod pazduho. Večkrat se mi je naslonil na ramo in glasno zajokal.

Mirno lahko rečem, da je dobre tri mesece kasneje umrl zato, ker mu je od žalosti počilo srce. Zadnji večer sem mu prinesel malo kurje juhe, ki jo je imel zelo rad. Potem sva nekaj časa klepetala o tem in onem. Ne vem, zakaj me je vprašal, ali znam splesti nogavice. Samo zato, ker ga je ponoči zeblo v noge in si je zaželel takšnih, domačih?

Potem sem ga pokrtil z odejo in mu dal k nogam termofofor. K sebi je stisnil okrasno blazino, ki jo je nekoč nakvačkala Katarina. 'Si že fajn fant!' mi je rekel, ko sem ugasnil luč. Zjutraj ga ni bilo več. Kako sem jokal, ko sem ga našel mrtvega!

O tem, kar je sledilo, pa ni vredno izgubljeni besed. Ker ni pustil oporo, so se njegovi otroci skoraj pobili za dediščino. Prepirali so se in se vlačili po sodišču, kot da bi sami živeli v revščini! Trajalo je več kot pet let, preden jim je kapnilo, da na njihov račun služijo le advokati. Meni je po spletu okoliščin ostalo tisto, česar drugi niso marali: podobice, ki jih je Katarina zbirala, številne fotografije, spominki, ki sta jih kupovala na božjih poteh, nekaj rut, njuna zakonska postelja in omara. Vse drugo, kar je bilo kaj vredno, pa so sorodniki razgrabili, zemljo prodali, staro hišo pa so novi lastniki porušili. Za človekom, ki ni vedel, ne od kod je prišel in ne kdo je bil v resnici, ni ostalo praktično nič. Če seveda odmislim spomine nanj, ki jih še danes hranim v srcu.«

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA KATJA DOLENC

Rumeno kolerabo lahko za dalj časa shranimo čez zimo. Vsebuje številne minerale, vitamin C in več vrst vitaminov B, zato je za telo zelo koristna. Med drugim krepi kožo in lase, skrbi za večjo vitalnost, krepilno deluje na srce, izboljšuje razpoloženje, pomaga premagovati stres ...

Juha iz rumene kolerabe

Potrebujemo 300 g rumene kolerabe, 2 čebuli, 50 g surovega masla, žlico praška za kari, sol, rjav sladkor, mleti ingver, 600 ml čiste goveje juhe, 200 g pora in peteršilj ali drobnjak.

Rumeno kolerabo olupimo in narežemo na kocke. Čebulo olupimo in sesekljamo. V kozici segrejemo 30 g masla, dodamo čebulo in jo popražimo. Potresemo jo s praškom za kari in na nizki temperaturi še kratek čas pražimo ter ves čas mešamo. Primešamo rumeno kolerabo, solimo, malo osladimo in po okusu začini z ingverjem. Zalijemo z juho, zavremo na nizki temperaturi in odkrito kuhamo 30 minut. Por očistimo, ga po dolgem razpolovimo in tanko narežemo. V drugi kozici segrejemo preostalo maslo, stresemo nanj por, zmešamo, prilijemo 3 žlice vode in dušimo 5 minut. Drobnjak ali peteršilj oplaknemo, osušimo, drobno narežemo in primešamo kuhani juhi.

Dušena rumena koleraba s sirom iz pečice

Potrebujemo olje, 3 rumene kolerabe, 10 krompirjev, sol in 200 g sira (gavda, edamec ...).

Neolupljen in cel krompir skuhamo do mehkega. Rumeno kolerabo očistimo, razrežemo na pol in narežemo na tanke rezine. Popražimo jih na olju in solimo. Kuhan krompir olupimo. V namaščeno ognjevarno posodo zložimo menjaje plasti dušene kolerabe, tanke rezine sira in na rezine zrezanega kuhanega krompirja. Zadnja plast naj bo sir. Damo v pečico, segrejo na 150 °C, in pečemo 15 minut.

Solata iz rumene kolerabe in skute

Potrebujemo okrog 400 g rumene kolerabe, 3 bio jabolka, korenino hrena, sol, 2 žlici olja, kis ali limonin sok, 0,5 dl smetane in 100 g skute.

Rumeno kolerabo očistimo in naribamo. Prav tako naribamo oprano, neolupljeno jabolko in po okusu očiščen hren. Solato zmešamo, solimo, začini z oljem, kisom ali limoninim sokom ter s smetano. Potresemo še s skuto in ponovno zmešamo.

Nasvet: Solata bo bolj voljna, če vse naribane sestavine najprej začini z oljem, soljo in kisom, jih premešamo in pustimo pokrite stati pol ure. Smetano in skuto primešamo, tik preden ponudimo.

Panirana rumena koleraba

Potrebujemo kolerabo, limonin sok, mleto papriko, moko, jajce, drobtine, sir, sol in olje za cvrtje.

Rumeno kolerabo olupimo, narežemo na srednje debele rezine in na pol skuhamo v slanem kropu. Rezine odcedimo, pokapljamo z limoninim sokom in potresemo s papriko. Nato jih paniramo v moki, stepenem jajcu in drobtinah, pomešanih z naribanim sirom, ter ocvremo v vročem olju.

Kivijeve rezine

ERIKA JESENKO

Kiviji s svojo živahno zeleno barvo ne le vizualno popestrijo naše jedi, temveč jim dodajo tudi osvežilno noto. Kombinacija sočnih zelenih kivijev in nežne vaniljeve kreme s kakavovim biskvitom tvori bogato sladico, pripravljeno na preprost način.

Za pripravo kivijevih rezin potrebujemo: za biskvit: 3 jajca, 3 žlice moke, 1 žlica kakava, 3 žlice sladkorja, 1 zravnano žličko pecilnega praška, 1 dl kompota ali sadnega soka za navlažitev biskvita; za kivijevo kremo: 4 zrele kivije, 100 g sladkorja, 4 jajca, 1 vaniljev sladkor, 1

žlico koruznega škroba (gustina), 6 listov želatine, 2,5 dl smetane; 2 dl smetane za premaz, 2 kivija za okras.

Priprava biskvita: Skupaj zmešamo moko, kakav in pecilni prašek. Rumenjake in beljake ločimo. Beljake stepemo v sneg in med stepanjem dodamo sladkor. Od tu naprej mešamo samo ročno z metlico ali lopatico oz. t. i. spatulo. V sneg nato postopoma vmešamo rumenjake in nato še mešanico moke. Maso vlijemo v pekač (velikost naj bo približno 20 cm x 30 cm) in pečeno približno 20 minut v pečici, segreti na 180 °C. Pečen biskvit

navlažimo s kompotom ali sadnim sokom.

Priprava kreme: Želatino namočimo v hladni vodi za 10 minut in jo ožamemo. Kivije olupimo ter jih zmeljemo ali s paličnim

LAHKE JEDI

mešalnikom pretlačimo v gladko zmes. Kivijevo kašo zmešamo s polovico sladkorja in vaniljevim sladkorjem ter jim primešamo stepene rumenjake. Segrejemo do vretja ter vmešamo

še koruzni škrob, ki smo ga prej zmešali z eno žlico hladne vode. Kuhamo še eno minuto in nato vmešamo še ožeto želatino. Premešamo, da se želatina raztopi ter odstavimo in ohladimo. Iz beljakov in druge polovice sladkorja stepemo sneg ter ga vmešamo v ohlajeno kremo. Nazadnje v kremo vmešamo še 2,5 dl stepene smetane.

Sestavljanje rezin: Navlažen biskvit prelijemo s pripravljeno kremo in postavimo za nekaj ur v hladilnik, da se krema strdi. Na vrhu nato premažemo še s stepeno smetano in okrasimo z rezinami kivija.

Posebna klicna številka ZZZS

Ljubljana – Z Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) so sporočili telefonsko številko klicnega centra, ki je namenjen informiranju zavarovanih oseb, katerih novi obvezni zdravstveni prispevek pobira ZZZS. Za samoplačnike prispevkov je ZZZS tako vzpostavil klicni center na telefonski številki 01 30 77 605, ki deluje v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 17. ure ter v petek od 8. do 13. ure.

Vandalizem na Stari Savi

Jesenice – Občina Jesenice je lani v sklopu projekta Spomini starih Jesenic postavila informacijske table ob sprehajalni poti med rdečim in črnim mostom na Hrenovci. Na tablah je prikazana zgodovina razvoja tega dela Jesenic. Med noveletnimi počitnicami pa je prišlo do vandalizma, saj so neznanci poškodovali table. Na Občini Jesenice so ogorčeni, obveščena je bila policija, škodo pa bodo odpravili. Ob tem pa opozarjajo: »Vsak tak nepotreben strošek pomeni manj sredstev v občinski blagajni za nove projekte.«

Nagrajenci

Nagrajenci nagradne križanke iz Gorenjskega glasa št. 104 so: **Ljudmila Bernard** iz Železnikov, **Jožef Drnovšek** iz Škofje Loke in **Slavka Pernuš** iz Preddvora. Geslo je bilo Enkrat podarite, večkrat razveselite.

Nagrajenci nagradne križanke iz Gorenjskega glasa št. 1 pa so: **Štefan Smolej** z Jesenic, **Marija Fende** in **Marija Verlak**, obe iz Kranja. Geslo je bilo Ubran zven črnobelih tipk. Vsem nagrajencem čestitamo!

PROSIMO, DARUJTE KRI!

RKS – OZ Kranj vladno vabi na krvodajalske akcije, ki bodo potekale:

V ČETRTEK, 25. 1. 2024
V PROSTORIH GASILSKO REŠEVALNE SLUŽBE KRANJ

V PONEDELJEK, 29. 1. 2024
V GOSTILNI PR' BIZJAK - PREDDVOR

V TOREK, 30. 1. 2024
V PROSTORIH KULTURNEGA DOMA - NA KOKRICI

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII!
051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Prosimo vas, če se v čim večjem številu udeležite krvodajalske akcije in hkrati upoštevate dogovorjeno uro prihoda. Iskreno se vam zahvaljujemo za vašo udeležbo in spoštovanje preventivnih zaščitnih ukrepov.

www.daruj-kri.si
BESPLAČNA OBKUPA

RADIO KRANJ 97.3
tvoji najljubši hiti

OBVESTILO NAROČNIKOM**Račune lahko prejmete tudi po elektronski pošti**

- Če želite račune prejmati po e-pošti, nam na e-naslov narocnine@g-glas.si sporočite točno ime in priimek ter naslov, da vas bomo našli na seznamu.
- Na e-naslov, s katerega nam boste poslali osebne podatke, bomo poslali račun v obliki pdf, ki bo povsem enak položnici v tiskani izdaji.
- Sodobna tehnologija omogoča tudi hitro in preprosto plačevanje računov s pomočjo mobilnega telefona in QR kode.

Prepričani smo, da boste zadovoljni.

Gorenjski Glas | www.gorenjski-glas.si

Pohod ob polni luni na Španov vrh

Zmagovalec akcije Osvajalec Španovega vrha je Aljoša Markež s 367 vzponi.

URŠKA PETERNEL

Jesenice – Zavod za šport Jesenice pripravlja 14. nočni pohod ob polni luni na Španov vrh, ki bo potekal prihodnji teden v četrtek, 25. januarja. Start pohoda bo

Zmagovalec akcije je Aljoša Markež s 367 vzponi, drugi je Leopold Bizalj z 245 in tretji Janko Meglič z 234 vzponi.

ob 18. uri pri spodnji postaji žičnice, udeležence pa bo pot vodila po smučišču vodila do zgornje postaje žičnice

(1361 m n. m.). Prijave niso potrebne, startnine ni, vsak pohodnik prejme čaj. Pripodrobljivo je, da imajo pohodniki čelne svetilke, pohodne palice ter dobro obutev, lahko tudi dereze.

Na vrhu smučišča bodo podelili priznanja ob zaključku akcije Osvajalec Španovega vrha 2023. Zmagovalec akcije je Aljoša Markež s 367 vzponi, drugi je Leopold Bizalj z 245 in tretji Janko Meglič z 234 vzponi. Skupaj bodo podelili priznanja 64 pohodnikom, ki so v lanskem letu Španov vrh osvojili vsaj dvajsetkrat.

Od 1. januarja pa poteka že nova akcija za leto 2024.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE**Pripovedovalski večer za odrasle**

Škofja Loka – V Škoparjevi hiši na vrtu Loškega gradu bo v sredo, 17. januarja, ob 19. uri zimski pripovedovalski večer za odrasle z Ljubo Jenče. Dogodek ima naslov Katero pravljico vam povem: kje se ptič od cel'ga sveta dobi ali od ptiča Vedomca? Vstop bo prost.

OBVESTILA**Družabne igre, zdrave navade, ustvarjanje**

Šenčur, Preddvor, Naklo – V Domu krajanov Šenčur bo v sredo, 17. januarja, v okviru programa medgeneracijskega sodelovanja družabno popoldne ob igranju tombole z začetkom ob 16.30. V prostorih Društva upokojencev Preddvor bo v petek, 19. januarja, ob 10. uri delavnica Zdrave navade po novem letu, na kateri bo Center za krepitev zdravja Kranj predstavil

Dršališče na Hrušici

Hrušica – Prizadevnim članom Kulturnega športnega društva Hrušica je, potem ko so bile v zadnjih dneh temperature dovolj nizke, uspelo pripraviti dršališče. Rekreativno drsanje poteka ob dopoldnevih do 11. ure, popoldne pa med 16. in 19. uro. »Drsanje je brezplačno, nič pa nimamo proti prostovoljnemu prispevku za pripravo ledu, ki jih lahko donirate v brunarici,« pravijo člani društva. V času odjuge, ko so temperature nad lediščem, ki povzročijo mehak led, pa obiskovalce prosijo, da dršališča ne uporabljajo.

zdrave rutine za celostno dobro počutje. Isti dan ob 17. uri bo v Krajevni knjižnici Preddvor ustvarjalna delavnica Makrame ogrlice. V Medgeneracijskem centru Naklo bo v petek, 19. januarja, ob 17. uri večer družabnih iger. Za vse aktivnosti so obvezne prijave do zasedbe mest na mck-prijave@luniverza.si ali 04 280 48 25.

Šahovski turnir na Primskovem

Primskovo – V tem letu bo v Domu krajanov Primskovo na Jezerski cesti 41 v Kranju znova ciklus šahovskih turnirjev, ki bodo potekali vsak tretji četrtek v mesecu ob 17. uri. Za skupno končno razvrstitev bo štel osem najboljših rezultatov. Prvi turnir bo 18. januarja.

PREDAVANJE**Uresničene sanje**

Tržič – V Knjižnici dr. Toneta Pretnarja Tržič bo v torek, 16. januarja, ob 19. uri večer obujanja spominov na deset let potepanj z jadnico po šestih morjih in sedmih državah Sredozemlja. O uresničenih sanjah bo spregovoril Marko Vuk.

PREDSTAVE**Čaj za dva**

Dovje – KUD Jaka Rabič Dovje - Mojstrana v soboto, 20. januarja, ob 19. uri vabi na predstavo Čaj za dva v izvedbi Slovenskega prosvetnega društva Dobrač na Brnici. Komedija Toneta Partljiča bo na ogled v Aljaževem prosvetnem domu.

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

radio GORENC | Širim veselje!
Osrednje slovenska 93,8 MHz | Jesenice 92,1 MHz | Tržič 95,1 MHz

desetdnevna vremenska napoved

Torek 16. 1.	Sreda 17. 1.	Četrtek 18. 1.	Petek 19. 1.	Sobota 20. 1.
-6/2 °C	-5/2 °C	-1/4 °C	-6/2 °C	-7/2 °C
Nedelja 21. 1.	Ponedeljek 22. 1.	Torek 23. 1.	Sreda 24. 1.	Četrtek 25. 1.
-7/1 °C	-6/3 °C	-5/4 °C	-3/5 °C	-2/6 °C

tedenski koledar

	vzhod	zahod
16. 1. tor. Marcel	7.41	16.44
17. 1. sre. Anton	7.40	16.45
18. 1. čet. Marjetka ☾	7.40	16.46
19. 1. pet. Marij	7.39	16.48
20. 1. sob. Boštjan	7.38	16.49
21. 1. ned. Neža	7.38	16.50
22. 1. pon. Cene	7.37	16.52

Jernej - Nejc Zaplotnik je že v srednji šoli začel pisati Alpinistični dnevnik, v katerem boste občutili njegovo neizmerno ljubezen do narave. Poln je hudomušnih prigod, citatov znanih alpinistov, še neobjavljenih fotografij in ilustracij Jožeta Trobca.

Jernej - Nejc Zaplotnik, slovenski alpinist, 15. april 1952, Kranj, † 24. april 1983, Himalaja.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

19⁹⁰
EUR

* poštnina

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

KAKO IZDELAMO JOGURT, SIR, MASLO

Priručnik je namenjen vsem, ki za lastne potrebe načrtujete predelati manjše količine mleka v okusne in zdrave mlečne izdelke, ter vsem, ki ste na tem področju že bolj samozavestni in spretni.

200 strani, Mere: 17 x 23,5 cm

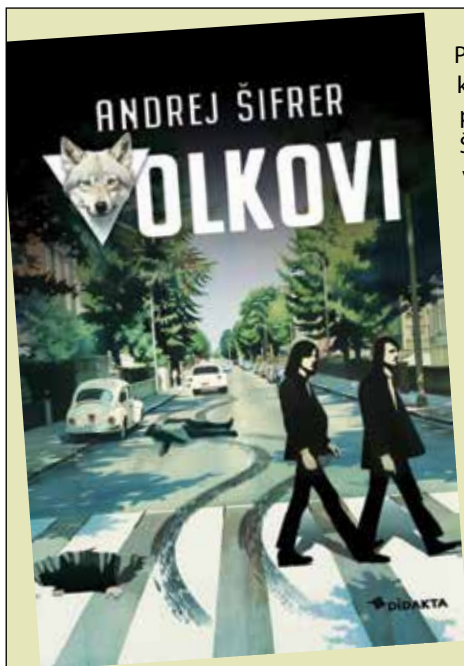
25
EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Pop rock glasbena kriminalka izpod peresa Andreja Šifrerja vas popelje v bleščeči svet zakulisja, ki ga ponuja slava in vam predstavi temne strani, ki so navadnim smrtnikom neznane. Zgodba vas pospremi v podzemlje dogodkov, za katere glasbena srenja noče, da jih poznate.

Mehka vezava, 288 strani

18⁹⁰
EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

MOTORNA VOZILA AVTOMOBILI

PRODAM

RENAULT Scenic 1.5 DCi, letnik 2014, 127.000 km, odlično ohranjena, cena 8.500 EUR, tel.: 041/366-664

24000100

DRUGA VOZILA

PRODAM

POČITNIŠKO prikolico Adria, s kopalnico in straniščem, ohranjena, baldahin, cena 3.900 EUR, tel.: 031/374-706

24000102

KURIVO

PRODAM

SUHA bukova in mešana drva, bukove butare ter rajkije - okroglice, tel.: 031/826-621

23003040

SUHA mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235

24000047

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

NOV nerabljen kavč bež barve, dolžine 220 cm, tel.: 068/933-135

24000104

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

2 nova IR panela Sun direct, 1 kw, tel.: 041/315-609

24000099

HOBI

IŠČEM

ZNAČKE, odlikovanja, medalje, kovance, slike, ure, luči in drugo, tel.: 068/173-293

24000003

KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRODAM

VEČ otroških knjig, za simbolično ceno, tel.: 040/849-511

24000107

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

2 slušna aparata visoke kakovosti Windex, v garanciji, tel.: 040/351-342

24000097

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

CEPILEC za drva na sveder in traktorski plato, tel.: 041/865-675

24000101

ODKUP traktorjev in kmetijske mehanizacije, v kakršnemkoli stanju, tel.: 041/255-834

24000035

POCINKANO cisterno za gnojvko, od 3.000- do 3.500-litrsko, tel.: 041/584-185

24000109

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113

23003296

BIKCA ČB, starega 14 dni, tel.: 041/393-955

24000108

KUNCA lisca, črn, živahen, 6 mesecev, 5,1 kg, 24 EUR, Križe, tel.: 051/819-044

24000068

TELIČKO ČB, staro 7 dni, tel.: 041/341-420

24000106

ČB bikce, tel.: 040/565-091

24000105

KUPIM

BIKCA simentalca, težkega okoli 200 kg, ter pašno brejo kravo ali s teletom, tel.: 051/372-468

24000103

BIKCA simentalca, starega do 10 dni, tel.: 041/756-022

24000098

ZAPOSLOTITVE (M/Ž)

NUDIM

GOSTILNA v Kranju išče osebo za pomoč v kuhinji in strežbi. Simona Virant, s.p., Jezerska c. 41, Kranj, tel.: 041/229-788

24000082

STORITVE

NUDIM

ADAPTACIJE - vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija, krovstvo, tesarstvo - po zelo ugodni ceni. Leard, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163

23003298

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

ZAHVALE, OSMRTNICE

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Vaše želje sprejemamo po e-pošti na malioglas@g-glas.si ali po navadni pošti na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

V knjigi vam razkrivamo koristne nasvete in postopke za domačo pripravo mlečnih izdelkov. Od najbolj preprostih, kot so kislo mleko, jogurt, kefir do zahtevnejših mehkih sirov v slanici, mocarele, sira za žar in drugih izdelkov iz smetane. V knjigi je poleg cele palete navodil za izdelavo tudi več kot 40 slastnih receptov za jedi, za katere so poleg drugih sestavin uporabljeni tudi mlečni izdelki.

168 strani, 17 x 23,5 cm, brošura

14
EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

LOTO

Loto rezultati - žrebanje 14. 1. 2024
4, 5, 13, 23, 34, 35 in 26

Loto PLUS: 5, 12, 19, 34, 37, 40 in 15
Joker 6: 7 4 6 2 2 1

Predvideni sklad 17. 1. 2024 za Šestico: 940.000 EUR
Predvideni sklad 17. 1. 2024 za 6 plus: 420.000 EUR
Največji dobiček za Joker 6: 300.000 EUR

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija

MARJANA ŽEFRANA

se zahvaljujemo sorodnikom, sostanovalcem in bivšim sosedom z Rodin, prijateljem, njegovim bivšim sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, za stiske rok in spodbudne besede v težkih trenutkih. Hvala podjetju Pogrebne storitve Novak iz Hra in podjetju Jeko-In za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za zapete žalostinke, trobentaču za zaigrano Tišino in gasilcem GD Smokuč za častno spremstvo ob slovesu. Hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

V 87. letu nas je zapustila draga mami, babica, sestra, teta, svakinja in sestrična

MARI SEKNE z Visokega

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter sodelavcem Gorenjske banke Kranj za izrečena sožalja, podarjene sveče in cvetje ter darovane svete maše. Posebna zahvala gospodu župniku Urbanu Kokalju za lep pogrebni obred. Zahvala tudi pogrebni službi Navček in pevcem za lepo opravljen poslovlilni obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci vsi njeni
Visoko, januar 2024

Pristen okus Poljanske doline

Z namenom oživljanja in razvoja tradicionalne lokalne kulinarike so v Zavodu Poljanska dolina v sodelovanju z Občino Gorenja vas - Poljane v Dvorcu Visoko pripravili mesec drobnjakovih štrukljev v juhi oziroma »na žup«, kot rečejo v Poljanski dolini.

MATEJA RANT

Visoko – Z različnimi dogodki, ki bodo potekali do 11. februarja, želijo drobnjakove štruklje predstaviti širši javnosti ter na ta način tej pristni domači jedi dati večjo prepoznavnost in veljavo, obenem pa začeti aktivnosti za njihov vpis na Unescov seznam nesnovne dediščine oziroma na seznam jedi z geografskim poreklom. V

sodelovanju z uglednimi strokovnjaki s tega področja zarisala že pred dvema letoma v okviru Zelenega dneva Poljanske doline. Že takrat so kot najboljši značilni jed v ospredje postavili drobnjakove štruklje »na žup«, saj naj bi, kot so poudarili, posebljali tisto, po čemer so znani Poljanci: toplino, domačnost in tradicijo. Zato jih želijo razviti v vodilni (turistični) produkt,

sredini 16. stoletja. Takrat to ni bila hrana kmečkega prebivalstva, ampak privilegiranih družbenih skupin. Veseli ga, da so se v Poljanski dolini odločili štruklje postaviti na ustrezno mesto – vrh svoje kulinaricne piramide. Franc Jezeršek iz Hiše kulinarike Jezeršek je prav tako poudaril, da so bili štruklji posebna jed, ki so jo postregli ob posebnih priložnostih – ob žetvi, mlačvi in podobno.

Meni, da je to dobra priložnost tudi za promocijo kraja skozi kulinariko. »Pri tem je predvsem pomembno streženo osebje, ki štruklje gostu predstavi na način, da jih bo ta z veseljem poskusil.« Zlasti tuji gostje, je še dodal, najpogosteje povprašujejo po lokalnih jedeh oziroma tipičnih jedeh za neko okolje. Petra Potočnik s kmetije pr' Šupc je na dogodku tudi prikazala pripravo drobnjakovih štrukljev »na žup«, pri katerih sama poudarja predvsem uporabo lokalnih sestavin.

Tokratna okrogla miza je bila po županovih besedah eden od mejnikov promocije te jedi, za katero si želi, da bi se najprej močno ukoreninila v njihovi dolini. »Zato pri vpisu na Unescov seznam nesnovne dediščine ne bomo hiteli, saj gre za prezahteven projekt. Nadaljevali bomo po majhnih korakih.« Okrogla miza je bila sicer uvod v dogodka, ki bodo še sledili v tem mesecu, je pojasnila Martina Ambrožič Tušar iz Zavoda Po-

Petra Potočnik je s pomočjo Janeza Filipiča prikazala pripravo drobnjakovih štrukljev »na žup«. / Foto: Gorazd Kavčič

mesecu drobnjakovih štrukljev »na žup« jih bodo v Kavarni Visoko stregli vsako soboto in nedeljo med 10. in 18. uro. Za uvod so minuli četrtek pripravili okroglo mizo z naslovom Drobnjakovi štruklji na žup, pristen okus Poljanske doline, na kateri so o drobnjakovih štrukljih spregovorili strokovnjaki s področja etnologije, kulinarike, gostinstva in turizma.

Smernice za nadgradnjo kulinarične ponudbe v Poljanski dolini je Občina Gorenja vas - Poljane

po katerem bo v prihodnosti prepoznana Poljanska dolina. Po besedah župana Milana Čadeža so drobnjakovi štruklji privlačna tradicionalna jed, ki bi jo bilo treba dvigniti še na višjo raven. Promocijo bi po njegovem prepričanju morali začeti v šolah, »kajti otroci so tisti, ki lahko zgodbo o drobnjakovih štrukljih prenesejo iz šole na domove in tudi v prihodnost«. Etnolog Janez Bogataj je poudaril, da v Sloveniji poznamo več kot sto različnih vrst štrukljev. »Prvič jih v pisnih virih omenjajo v

»To je bila zato na neki način obredna jed in prav je, da jo kot tako obravnavamo.« Prepričan je, da drobnjakovi štruklji »na žup« niso samo odlična domača jed, ampak tudi del vrhunske kulinarike: »Mislim, da so drobnjakovi štruklji že sami po sebi vrhunski. Jih je pa treba smiselno vključiti v posamezne hode pri svečanih menijih, da se bodo prijeli in jih bodo ljudje z veseljem naročali.« Z njim se je strinjal tudi Janez Filipič iz Gostilne Lipan, kjer imajo drobnjakove štruklje tudi sicer na meniju.

Kot najbolj značilno jed so v ospredje postavili drobnjakove štruklje »na žup«, saj naj bi, kot so poudarili, posebljali tisto, po čemer so znani Poljanci: toplino, domačnost in tradicijo. Zato jih želijo razviti v vodilni (turistični) produkt.

ljanska dolina. Poleg tega, da bodo gostom predstavili, pripravili in ponudili drobnjakove štruklje »na žup«, bodo na delavnici s Petro Potočnik 31. januarja ob 17. uri v Dvorcu Visoko prikazali tudi njihovo izdelavo.

Tisoč copatkov za novorojenčke

JANKO RABIČ

Jesenice – Na ginekološko-porodniškem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice že dvajset let vsem novorojenčkom podarijo pletene ali kvačkane copatke, ki jih prostovoljno izdelujejo marljive pletilke iz različnih gorenjskih krajev. V preteklih treh letih je prava rekorderka po številu izdelanih copatkov Bogdana Trpin s Hrušice. Leta 2021 je naprej izdelala 530 copatkov, ob vstopu v novo v leto 2024 pa so se na oddelku še kako razveselili nove, zares

zajetne pošiljke. Izročila je tisoč copatkov, za povrh pa še 150 kompletov copatkov in kopic za novorojenčke. Z njo je bila Jožica Mavsar, prav tako s Hrušice, ki je naredila sto copatkov. Predstojnica Ginekološko-porodniške službe v Splošni bolnišnici Jesenice Maruša Strgulc je ob predaji poudarila, da so takšnih lepih gest pletil vedno veseli. Mamicam ročno pleteni copatki veliko pomenijo in so lahko trajen spomin na rojstvo otroka v bolnišnici. Nova zaloga copatkov jim bo zadoščala za leto in pol.

Jožica Mavsar, predstojnica oddelka Maruša Strgulc in Bogdana Trpin / Foto: Janko Rabič

Portal o nevarnih in neskladnih izdelkih

Kranj – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je z novim letom začela objavljati informacije o umikih oz. odpoklicih živil na portalu Nevarni in neskladni izdelki, kjer objavljata tudi zdravstveni in tržni inšpektorat. Uprava je sicer protokol glede umikov oz. odpoklicev živil spremenila skladno s sklepom vlade iz lanske jeseni. Že od sredine oktobra lani je na svoji spletni strani potrošnike obveščala ne samo o nevarnih živilih, za katera so ponudniki sami sprejeli ustrezne ukrepe oz. so jim to odredili nadzorni organi, temveč tudi o neskladnih živilih, ugotovljenih v okviru uradnega nadzora, ne glede to, ali jim je rok uporabe že pretekel.

V mrzlih dneh ne pozabimo na živali

Ljubljana – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je izdala opozorila, s katerimi opominja na pomen zaščite hišnih in pašnih živali pred nizkimi temperaturami. Hišne živali, ki bivajo na prostem, potrebujejo dobro izoliran prostor. Pasje ute morajo biti zaščiteni pred prepihom, večprekatne, psi pa morajo imeti zagotovljen ustrezen material za ležišče. Posodo z vodo večkrat pregledujemo, da ne zmrzne. Za mladiče ter kratkodlake pse je zunanja namestitvev povsem neprimerna – tudi pri sprehodih se priporoča uporaba oblačil ter mazil ali nogavic za tačke. Pri pašnih živalih pa je nujna ustrezna krma, pitna voda ter suh prostor, ki ni izpostavljen vetru. Ključno je, da živali ohranimo čiste in suhe, saj je le tako njihova izolacijska sposobnost primerna.

vremenska napoved

Danes bo prevladovalo sončno vreme. Ponoči se bo pooblačilo in jutri bodo možne občasne padavine. Meja sneženja bo sprva na tisoč metrih nadmorske višine, čez dan se bo dvigala. Pihal bo jugozahodnik. Tudi v četrtek bo oblačno in občasno deževno. Jugozahodnik bo slabel.

TOREK

-6/3 °C

SREDA

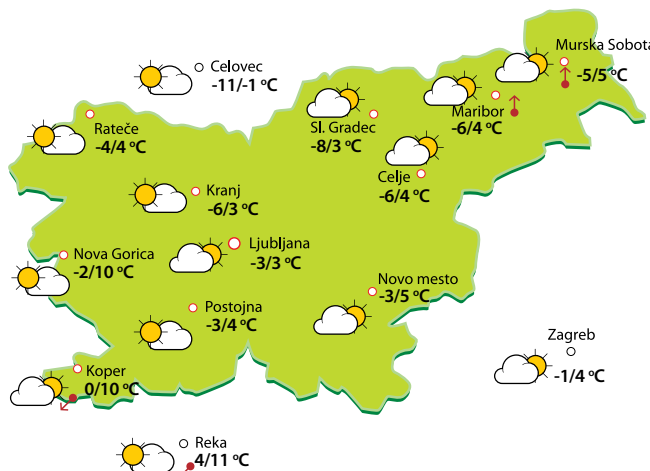
-3/6 °C

ČETRTEK

1/7 °C

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

NA GLAS

aforizem

Čeprav imam germanski priimek, sem tako zaveden Slovenec, da me nobenemu učitelju nemščine ni uspelo ponemčiti.

Milan Fridauer - Fredi